

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W GOSTYNIU
63-800 Gostyń, ul. Przy Dworcu 4
tel. 65 572 14 75, 65 572 14 66, e-mail: sekretariat.psse.gostyn@sanepid.gov.pl

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU GOSTYŃSKIEGO W ROKU 2023

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	4
Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	28
Stan sanitarny podmiotów prowadzących działalność leczniczą	57
Jakość wody przeznaczonej do spożycia	73
Warunki sanitarno - higieniczne środowiska pracy	83
Warunki sanitarne w szkołach	99
Stan sanitarny zakładów żywności i żywienia	114
Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	131
Zapobiegawczy nadzór sanitarny	151
Zakończenie	154

WSTĘP

W 2023 roku głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu gostyńskiego było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, podejmowanie działań zapobiegających powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego.

Realizując ustawowe obowiązki Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu objął nadzorem 1695 obiektów.

Prowadząc działalność w zakresie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego współpracowano z Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Komendantem Powiatowym Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, przedstawicielami Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Ochrony Środowiska, Państwowej Inspekcji Pracy, przedstawicielami samorządów oraz innych instytucji z terenu powiatu gostyńskiego.

SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHORÓB ZAKAŹNYCH

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Sytuacja epidemiologiczna w powiecie gostyńskim w 2023 roku nie odbiegała znacząco od przeciętnej notowanej w latach poprzednich. Pomimo iż w przypadku niektórych jednostek chorobowych obserwowano tendencje wzrostowe zapadalności, uznać można, iż miały one charakter sezonowy.

Podobnie jak w latach poprzednich dominowały infekcje dróg oddechowych, ponadto zauważalny był wzrost liczby neuroinfekcji oraz zachorowań na szkarlatynę i boreliozę.

W 2023 roku zgłoszono kilka jednostek chorobowych dotychczas sporadycznie notowanych na terenie powiatu gostyńskiego, w tym inwazyjną chorobę meningokokową, wirusowe zapalenie wątroby typu A, kampylobakteriozę, a także zakażenie enterokrwotocznym szczepem *E. coli*.

Dane epidemiologiczne dotyczące zachorowań na wybrane choroby zakaźne przedstawiono w tabeli nr 1.

Tabela 1. Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych w powiecie gostyńskim w latach 2019-2023

Jednostka chorobowa	2019	2020	2021	2022	2023
1. Dur brzuszny	-	-	-	-	-
2. Dury rzekome A, B i C	-	-	-	-	-
3. Salmonelozы – ogółem:	9	6	7	11	7
w tym: zatrucia pokarmowe	8	5	7	10	6
zakażenia pozajelitowe	1	1	-	1	1
4. Bakteryjne zatrucia pokarmowe inne – ogółem:	-	-	-	-	-
w tym: zatrucia toksyną botulinową	-	-	-	-	-
5. Bakteryjne zakażenia jelitowe – ogółem	17	12	37	47	60
6. Wirusowe zakażenia jelitowe – ogółem	118	12	19	76	67
7. Biegunki u dzieci do lat 2	145	32	73	92	80

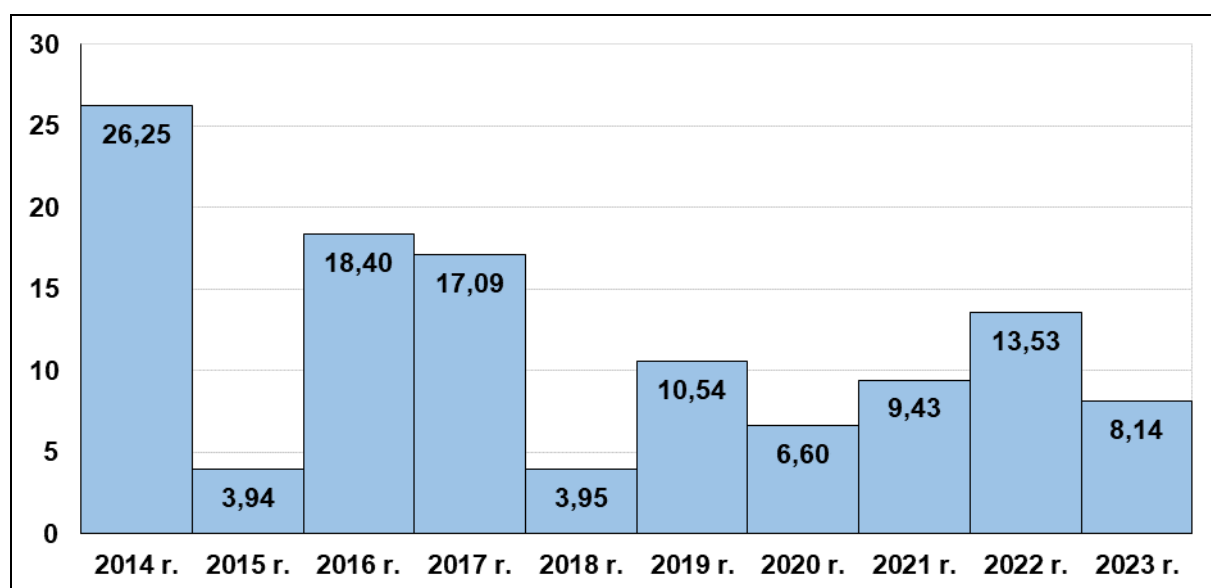
Jednostka chorobowa	2019	2020	2021	2022	2023
8. Wirusowe zapalenie wątroby typu A	-	-	-	-	2
9. Wirusowe zapalenie wątroby typu B	-	2	3	9	7
10. Wirusowe zapalenie wątroby typu C	4	4	5	7	7
11. Tęžec	-	-	-	-	-
12. Krztusiec	25	-	1	1	3
13. Odra	2	-	-	-	-
14. Różyczka	-	-	-	-	-
15. Ospa wietrzna	499	206	279	435	380
16. Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	1	-	1	1	-
17. Płonica (szkarlatyna)	11	5	1	30	160
18. Ostre porażenia wiotkie u dzieci do lat 14	-	-	-	-	1
19. Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i/lub mózgu – ogółem	6	2	4	2	12
20. Inwazyjna choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i>	-	-	-	-	1
21. Inwazyjna choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	4	-	4	1	6
22. Inwazyjna choroba wywołana przez <i>Neisseria meningitidis</i>	-	-	-	-	1
23. Grypa i infekcje grypopodobne	449	129	1105	2584	4449
24. Włośnica	-	-	-	-	-
25. Borelioza z Lyme	3	1	6	6	14
26. Pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę – profilaktyka wścieklizny	9	5	2	2	4
27. Kiła – ogółem	-	-	-	3	2
28. Rzeżączka	-	-	-	-	1
29. Ziarnica weneryczna wywołana przez Chlamydie	-	-	-	-	-
30. Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie	-	-	-	1	1
31. Zakażenia SARS-CoV-2/COVID-19	-	2659	3524	2365	717
32. Zakażenia wirusem RSV (od 25.02.2023 r.)	-	-	-	-	20

1. 1. Zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe

Wskaźnik zapadalności na *zatrucia pokarmowe* w 2023 roku był niższy w porównaniu do roku 2022 o 40% (wykres 1).

Ogółem zarejestrowano 6 niepowiązanych przypadków zatruc pokarmowych – podobnie jak w latach poprzednich czynnikiem etiologicznym wszystkich zachorowań były pałeczki z rodzaju *Salmonella* (wsp. zap. – 8,14).

Wykres 1. Zapadalność na zatrucia pokarmowe/salmonelozy w powiecie gostyńskim w latach 2014-2023

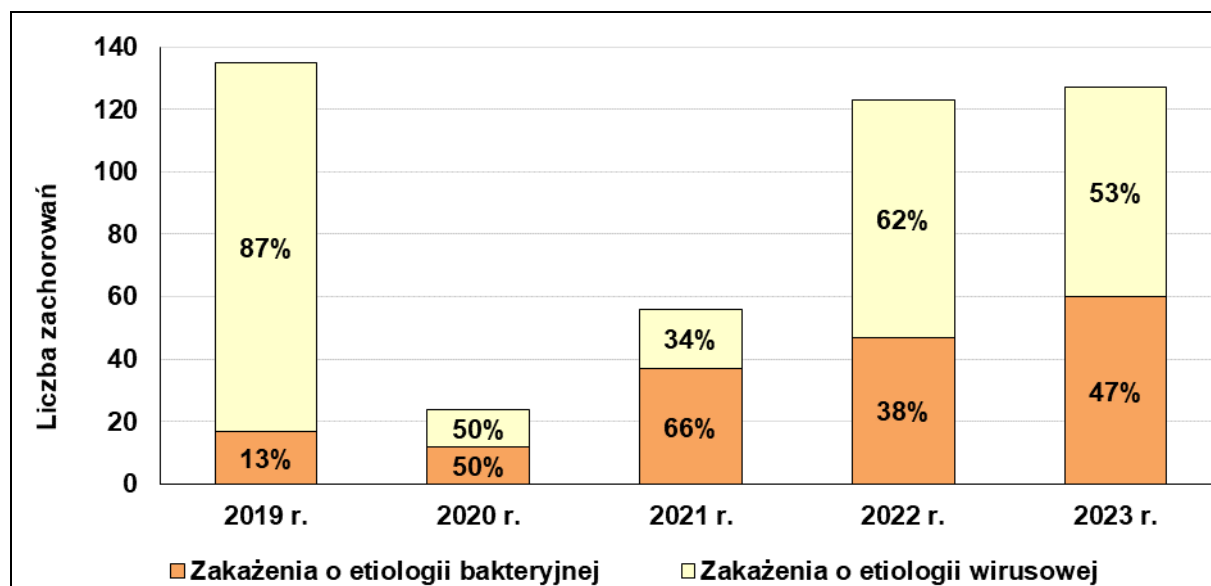
Zachorowania na *salmonelozy jelitowe* w powiecie gostyńskim w 2023 roku zdiagnozowano u trojga dzieci i trojga osób dorosłych, przy czym najmłodszy chory ukończył 13 miesięcy, a najstarszy 83 lata. Zapadalność była nieznacznie wyższa wśród mieszkańców miast, natomiast według płci kształtowała się mniej więcej na takim samym poziomie; wszystkich chorych hospitalizowano.

W toku prowadzonych dochodzeń epidemiologicznych tylko w 2 przypadkach wytypowano domniemane nośniki zakażenia, którymi mogły być potrawy zawierające jajka kurze – surowe bądź poddane niedostatecznej odróbce termicznej (ciasto na sernik, jajko ugotowane na miękko). W trakcie pozostałych wywiadów nie udało się jednoznacznie zidentyfikować potencjalnych czynników ryzyka zakażenia.

Wszystkie zachorowania potwierdzone zostały badaniami laboratoryjnymi; nie obserwowano wyraźnej sezonowości zachorowań.

Zapadalność na **zakażenia jelitowe** była podobna jak w roku 2022 (wykres 2). Ogółem w 2023 roku zgłoszono 127 zachorowań (wsp. zap. – 172,33), w tym 67 o etiologii wirusowej i 60 o etiologii bakteryjnej. Hospitalizacji wymagały 64 osoby.

Wykres 2. Zakażenia jelitowe w powiecie gostyńskim w latach 2019-2023

Ponad 80% zachorowań zakwalifikowanych przez lekarzy do grupy wirusowych zakażeń jelitowych zdiagnozowanych zostało wyłącznie na podstawie objawów klinicznych, w warunkach ambulatoryjnych (54 przypadki). Badania laboratoryjne w celu ustalenia czynnika etiologicznego zakażeń wykonano jedynie u 13 hospitalizowanych osób – w 6 przypadkach stwierdzono obecność adenowirusów, w 4 – obecność rotawirusów, natomiast w 3 – obecność norowirusów.

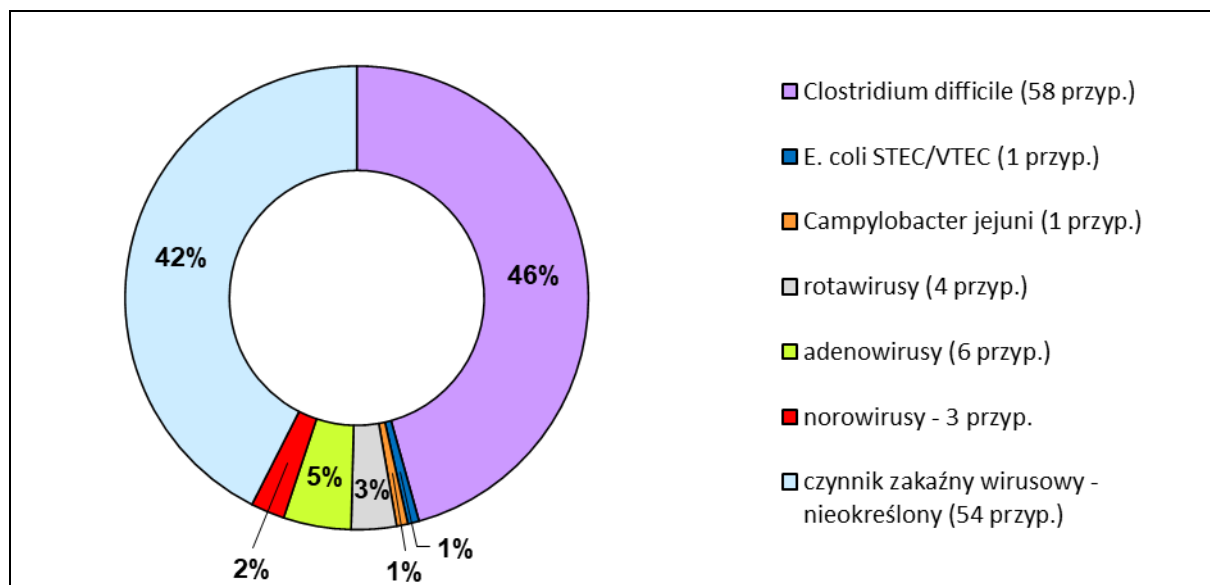
Zachorowania u dzieci i młodzieży w wieku od 0 do 18 lat stanowiły 66% wszystkich przypadków; zachorowalność na wirusowe zakażenia jelitowe była wyższa wśród mężczyzn oraz mieszkańców wsi.

W grupie zachorowań o etiologii bakteryjnej niezmiennie dominowały zakażenia jelitowe wywołane przez laseczki *Clostridium difficile* (58 przypadków – 97%). Podobnie jak w latach poprzednich diagnozowane były one wyłącznie u osób dorosłych – połowę z nich stanowiły zakażenia szpitalne. Dwoje chorych zmarło.

Pozostałe 2 przypadki zachorowań wstąpiły u 2-letniej dziewczynki i 4-miesięcznego chłopca mieszkających na wsi; w pierwszym przypadku rozpoznano zakażenie enterokrwotocznym szczepem *E. coli*, natomiast w drugim – z posiewu kału pobranego od dziecka wyizolowano *Campylobacter jejuni*. Nie ustalono nośników czy okoliczności narażenia dzieci na zakażenie. Zachorowalność na zakażenia jelitowe o etiologii bakteryjnej była wyższa wśród kobiet.

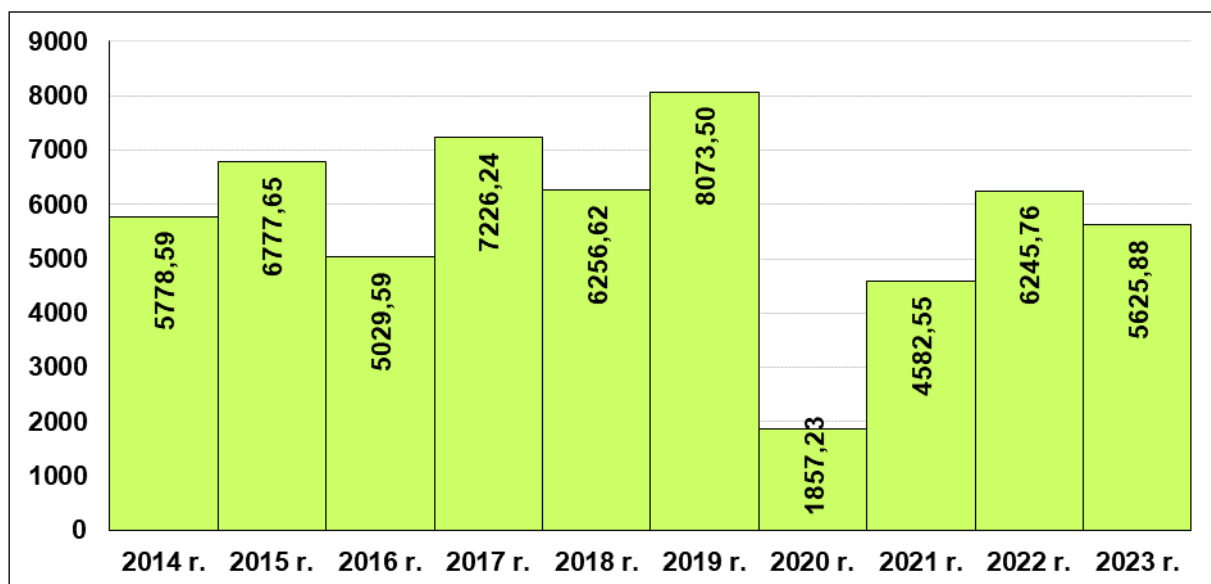
Strukturę zakażeń jelitowych w powiecie gostyńskim w 2023 roku według czynnika etiologicznego przedstawiono na wykresie 3.

Wykres 3. Struktura zakażeń jelitowych w powiecie gostyńskim w 2023 roku według czynnika etiologicznego

W 2023 roku w powiecie gostyńskim zgłoszono 80 przypadków *biegunek u dzieci do lat 2* (wsp. zap. – 5625,88). Zapadalność osiągnęła jedną z niższych wartości w ciągu ostatniej dekady, nie licząc danych z lat 2020-2021, w których obowiązywał stan epidemii ogłoszony z powodu COVID-19 (wykres 4).

Wykres 4. Zapadalność na biegunki u dzieci do lat 2 w powiecie gostyńskim w latach 2014-2023

Badania diagnostyczne w celu ustalenia czynnika etiologicznego biegunki wykonano u wszystkich dzieci hospitalizowanych – ogółem przebadano 35 osób; stwierdzono, iż w 5 przypadkach czynnikiem etiologicznym biegunki były adenowirusy, w 3 – rotawirusy, w 2 – norowirusy, a w jednym – *Campylobacter jejuni*. U pozostałych pacjentów nie wykryto obecności drobnoustrojów chorobotwórczych.

Dzieci leczone ambulatoryjnie zdiagnozowano wyłącznie na podstawie objawów klinicznych. Zapadalność na biegunki u dzieci do lat 2 w 2023 roku była wyższa wśród chłopców oraz mieszkańców wsi.

Najwięcej zachorowań zarejestrowano w drugim półroczu 2023 roku.

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2023 roku w powiecie gostyńskim nie zgłoszono przypadków zachorowań na *dur brzuszny*, *dury rzekome*, *czerwonkę bakteryjną*, *botulizm* oraz *jersiniozę*, nie zarejestrowano również *zatruc grzybami* czy *zatruc innymi toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm*.

1. 2. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego

Niezmiennie od wielu lat najczęściej występującą chorobą zakaźną wieku dziecięcego w powiecie gostyńskim jest *ospa wietrzna*.

Po raz pierwszy od 3 lat zachorowalność na tę chorobę wykazała tendencję spadkową – w porównaniu do roku 2022 była niższa o 12% (wykres 5).

Ogółem w 2023 roku zarejestrowano 380 przypadków ospy wietrznej, tj. o 55 zachorowań mniej niż w roku poprzednim (wsp. zap. – 515,65).

Wśród osób, u których najczęściej rozpoznawano ospę wietrzną, były dzieci w grupach wieku od 0 do 4 lat (187 zachorowań) oraz od 5 do 9 lat (145 zachorowań).

Zapadalność była wyższa wśród mężczyzn oraz mieszkańców wsi, 1 osobę hospitalizowano.

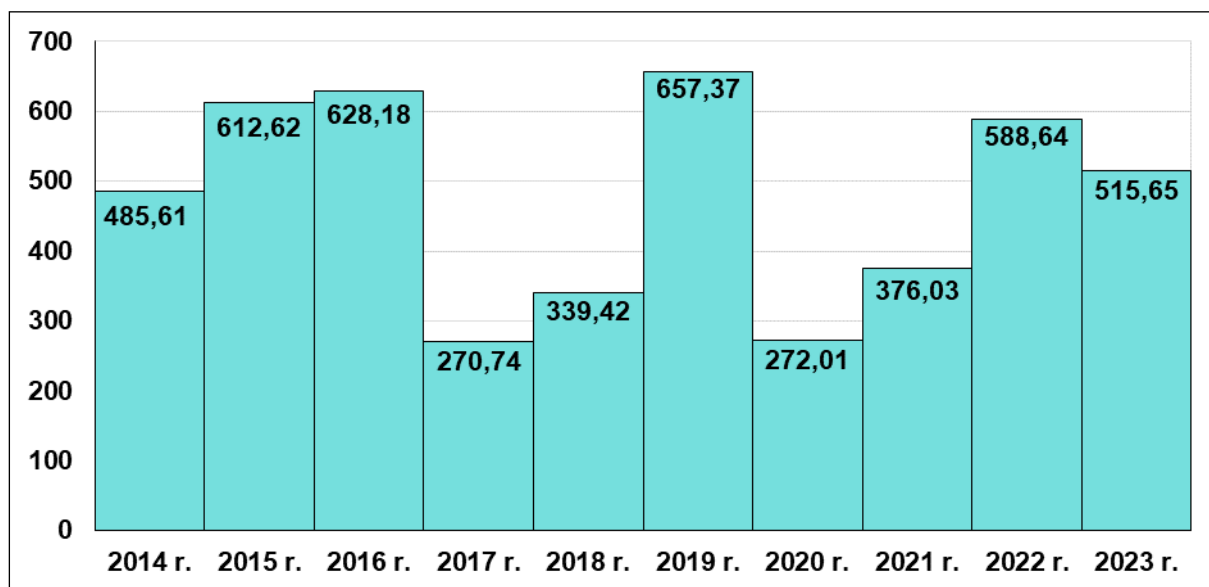
8 przypadków ospy wietrznej wystąpiło u osób, które były uprzednio szczepione przeciw tej chorobie – czworo dzieci otrzymało 2 dawki szczepionki, pozostałe – 1 dawkę.

W przypadku dzieci, które otrzymały pełny cykl szczepień przeciw ospie wietrznej, najkrótszy czas od zaszczepienia do wystąpienia objawów choroby wyniósł 12 miesięcy, natomiast najdłuższy – niemal 9 lat.

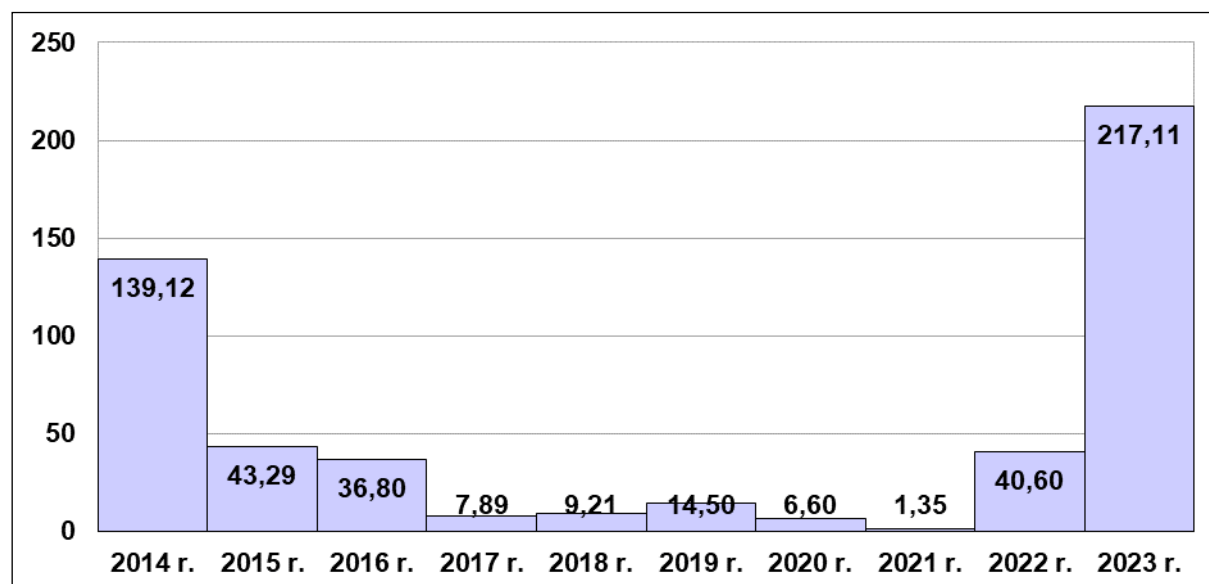
Odnotowano kolejny wzrost liczby zachorowań na *szkarlatynę*. Wskaźnik zachorowalności wzrósł ponad 5-krotnie w porównaniu do roku poprzedniego i był najwyższy od dekady (wykres 6).

Ogółem w 2023 roku zgłoszono 160 przypadków płonicy (wsp. zap. – 217,11), w tym 2 zachorowania potwierdzone badaniami laboratoryjnymi. Hospitalizowano 3 osoby. Zapadalność na szkarlatynę była wyższa wśród mężczyzn oraz wśród mieszkańców miast, 89% zachorowań wystąpiło u dzieci w grupie wieku od 0 do 9 lat.

Wykres 5. Zapadalność na ospę wietrzną w powiecie gostyńskim w latach 2014-2023

Wykres 6. Zapadalność na szkarlatynę w powiecie gostyńskim w latach 2014-2023

Zapadalność na krztusiec wzrosła w porównaniu do roku 2022 – ogółem zgłoszono 3 przypadki zakażeń pałeczkami *Bordetella pertussis* (wsp. zap. – 4,07), natomiast w roku poprzednim – 1 zachorowanie (wsp. zap. – 1,35).

W 2023 roku objawy kliniczne krztuśca rozpoznano u dziewczynki i chłopca w wieku 2 i 4 lat oraz u 74-letniej letniej kobiety; dzieci hospitalizowano.

U wszystkich chorych wykonano badania serologiczne w kierunku krztuśca, jednak tylko u dorosłej pacjentki zachorowanie zakwalifikowano jako potwierdzone (u dzieci miano przeciwciał przeciw krztuścowi było zbyt niskie, w związku z czym diagnozy postawione przez lekarzy należało uznać jako możliwe).

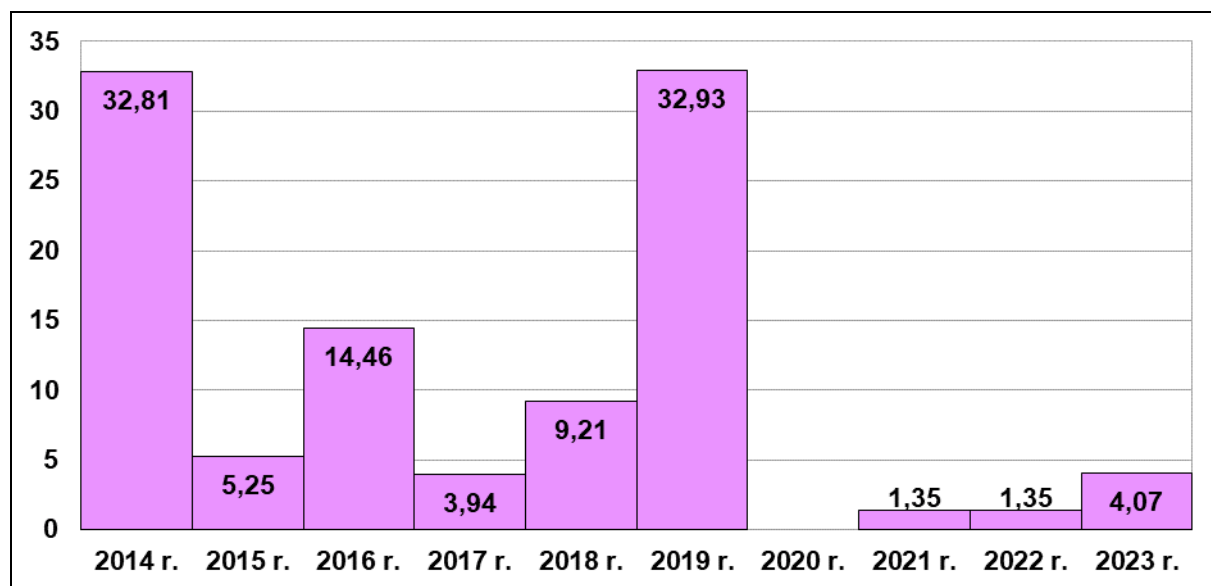
Dzieci w przeszłości otrzymały 4 dawki szczepionki przeciw krztuścowi, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych – od ostatniego szczepienia do wystąpienia objawów choroby upłynęły 2 miesiące oraz 3 lata.

Zapadalność na krztusiec była wyższa wśród mieszkańców wsi.

Ostatni znaczący wzrost zapadalności na krztusiec w powiecie gostyńskim obserwowano w 2019 roku – miał on charakter sporadyczny (wykres 7).

W 2023 roku w powiecie gostyńskim nie zgłoszono zachorowań na odre, różyczkę i nagminne zapalenie przyusznic. Po raz ostatni przypadki odry odnotowano w 2019 roku (wsp. zap. – 2,63), różyczki – w 2016 roku (wsp. zap. – 1,31), natomiast świnki – w 2022 roku (wsp. zap. – 1,35).

Wykres 7. Zapadalność na krztusiec w powiecie gostyńskim w latach 2014-2023

Po raz pierwszy od 11 lat zgłoszono przypadek ostrego porażenia wiotkiego, który wystąpił u 3-letniego chłopca mieszkającego na wsi i był nadzorowany w ramach programu eradykacji poliomyelitis (wsp. zap. – 1,36).

Na podstawie wyników badań laboratoryjnych próbek kału wykonanych w Narodowym Instytucie Zdrowia Publicznego PZH – Państwowym Instytucie Badawczym, u dziecka

wykluczono zakażenie wirusem polio – ostatecznie rozpoznano Zespół Guillaina-Barrégo. Chłopiec pozostaje pod opieką poradni neurologicznej i rehabilitacyjnej.

1. 3. Gruźlica

W 2023 roku w powiecie gostyńskim zarejestrowano 2 przypadki gruźlicy płuc (wsp. zap. – 2,71), które wystąpiły u mężczyzn w wieku 58 i 73 lat mieszkających w mieście i na wsi.

U młodszego pacjenta zakażenie potwierdzone zostało bakteriologicznie (BK+) – w wyniku posiewu popłuczyn oskrzelowych pobranych do badania od chorego wyhodowano *Mycobacterium tuberculosis complex*.

W związku ze zgłoszonym zachorowaniem na prątkującą postać gruźlicy płuc do nadzoru lekarskiego wytypowanych zostało 6 osób pozostających w bliskim kontakcie z chorym.

Sytuacja epidemiologiczna dotycząca zachorowań na gruźlicę płuc w powiecie gostyńskim jest stabilna – zapadalność od kilku lat utrzymuje się na stosunkowo wyrównanym poziomie (tabela 2).

W analizowanym okresie w powiecie gostyńskim nie zgłoszono zachorowań na gruźlicę pozapłucną. W ciągu ostatnich 10 lat pojedyncze przypadki zachorowań odnotowano jedynie w latach 2017-2019 oraz w roku 2022.

Tabela 2. Liczba zachorowań na gruźlicę w powiecie gostyńskim w latach 2014-2023

Lata	Postać kliniczna	Gruźlica płucna		Gruźlica pozapłucna		Ogółem
		BK+	BK-	BK+	BK-	
2014		7	3	-	-	10
2015		1	2	-	-	3
2016		3	1	-	-	4
2017		1	-	1	-	2
2018		2	4	1	-	7
2019		3	-	1	-	4
2020		2	-	-	-	2
2021		4	-	-	-	4
2022		2	-	1	-	3
2023		1	1	-	-	2

1. 4. Wirusowe zapalenia wątroby

Wirusowe zapalenie wątroby typu A

Po pięciu latach przerwy, w 2023 roku ponownie zarejestrowano zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A (poprzednie przypadki zgłoszono w 2017 roku, wsp. zap. – 5,26).

Zakażenia HAV potwierdzono w październiku i listopadzie 2023 roku u dwojga małżonków w wieku 38 i 37 lat mieszkających na wsi (wsp. zap. – 2,71). W toku dochodzenia epidemiologicznego prowadzonego w związku z pierwszym zgłoszeniem, nie udało się ustalić nośnika zakażenia. Chory w okresie narażenia przebywał zarówno w miejscu zamieszkania, jak również poza terenem powiatu gostyńskiego, żywił się we własnym zakresie oraz w zakładach żywienia zbiorowego; nie zadeklarował przynależności do żadnej z populacji kluczowych. U drugiej osoby do zakażenia doszło prawdopodobnie w wyniku bezpośredniej styczności z mężem, po około 3 tygodniach od ostatniego kontaktu, uwzględniając możliwy okres wydalania HAV przez chorego.

Ogółem w opisywanym ognisku narażonych na zakażenie było 6 osób, w tym troje dzieci w wieku od 0 do 5 lat – u pozostałych domowników nie wystąpiły objawy chorobowe.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B

Wskaźnik zapadalności na wirusowe zapalenie wątroby typu B był niższy względem roku poprzedniego – ogółem w 2023 roku zarejestrowano 7 przypadków zachorowań (wsp. zap. – 9,50), tj. o 2 przypadki mniej niż w roku 2022 (wykres 8).

Zakażenia HBV wykryto u 5 kobiet i 2 mężczyzn w przedziale wiekowym od 39 do 76 lat, w tym u dwojga małżonków narodowości ukraińskiej, przebywających w Polsce od 6 lat. Zapadalność była wyższa wśród mieszkańców miast. Wszystkie zachorowania wystąpiły u osób nieszczepionych przeciw WZW typu B.

Zakażenia HBV nie były związane z narażeniem zawodowym; w trakcie wywiadów epidemiologicznych chorzy najczęściej wskazywali zabiegi medyczne jako potencjalną drogę nabycia zakażenia. W 1 przypadku narażenie mogło mieć związek z prowadzeniem niehigienicznego trybu życia, tj. nadużywaniem alkoholu czy pobytem w zakładzie karnym.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C

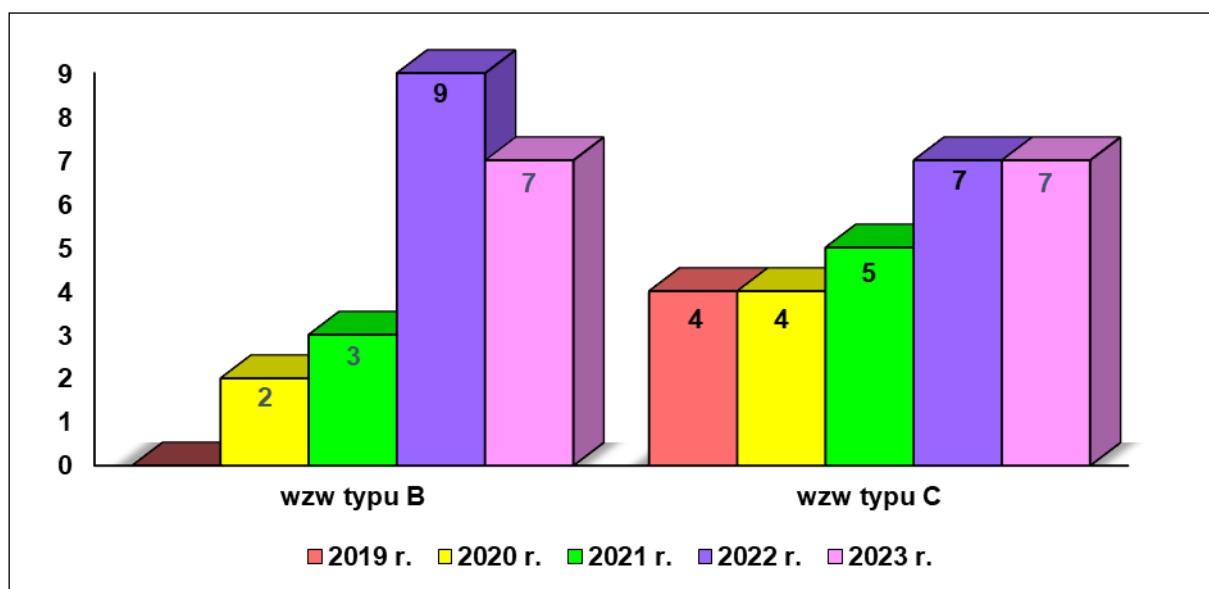
Zapadalność na wirusowe zapalenie wątroby typu C w 2023 roku nie uległa zmianie

w porównaniu do roku 2022 (wykres 8), podobnie jak w roku poprzednim zarejestrowano 7 zachorowań (wsp. zap. – 9,50).

Zakażenia HCV wykryto u 3 mężczyzn w wieku od 24 do 41 lat (wsp. zap. dla mężczyzn – 8,21) oraz u 4 kobiet w wieku od 47 do 72 lat (wsp. zap. dla kobiet – 10,77); jeden przypadek dotyczył osoby narodowości ukraińskiej. Zachorowalność była wyższa wśród osób mieszkających w miastach.

Na podstawie przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych ustalono, iż w 2 przypadkach zakażenia HCV mogły być związane z narażeniem zawodowym – zostały rozpoznane u osób wykonujących niegdys zawody laborantki medycznej oraz pielęgniarki.

Wykres 8. Liczba zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B i C w powiecie gostyńskim w latach 2019-2023

1. 5. Zakażenia SARS-CoV-2 / COVID-19

W 2023 roku zarejestrowano ogółem 717 przypadków zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2 (wsp. zap. – 972,94), w tym 713 potwierdzonych badaniami laboratoryjnymi oraz 4 możliwe, tj. zdiagnozowane przez lekarzy wyłącznie na podstawie objawów klinicznych. Roczna zapadalność na COVID-19 w powiecie gostyńskim była najniższa od czasu wystąpienia pierwszych infekcji SARS-CoV-2 w 2020 roku (wykres 9).

Analizując procentowy rozkład zachorowań w poszczególnych grupach wiekowych w stosunku do ogólnej liczby zachorowań, najczęściej zakażeń odnotowano u osób w wieku od 65 do 74 lat (18,13%) oraz w wieku 75 lat i powyżej (15,34%), natomiast najmniej u dzieci w wieku od 5 do 9 lat (1,26%). Sytuacja kształtowała się podobnie jak w roku

poprzednim, z tą różnicą, że w 2023 roku zauważalny był większy odsetek infekcji właśnie wśród osób starszych, które ukończyły 65 lat (wykres 10).

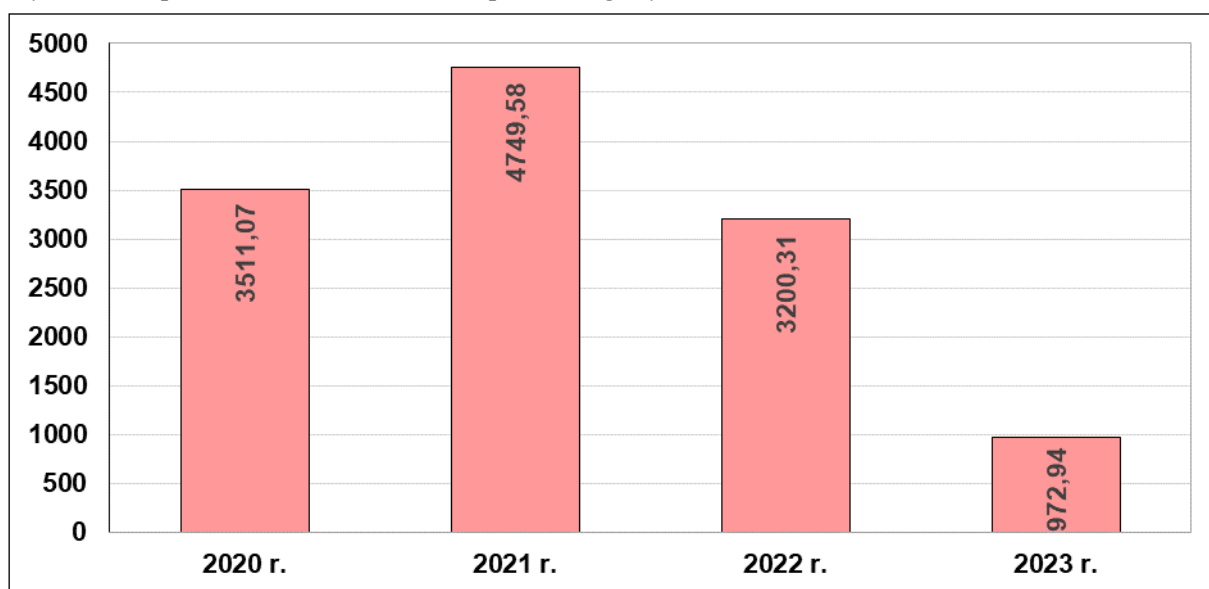
Niezmiennie zapadalność na COVID-19 była wyższa wśród kobiet oraz mieszkańców miast.

Hospitalizowano 63 pacjentów, zgłoszono 7 zgonów – najmłodsza osoba zmarła miała 61 lat, a najstarsza 86 lat.

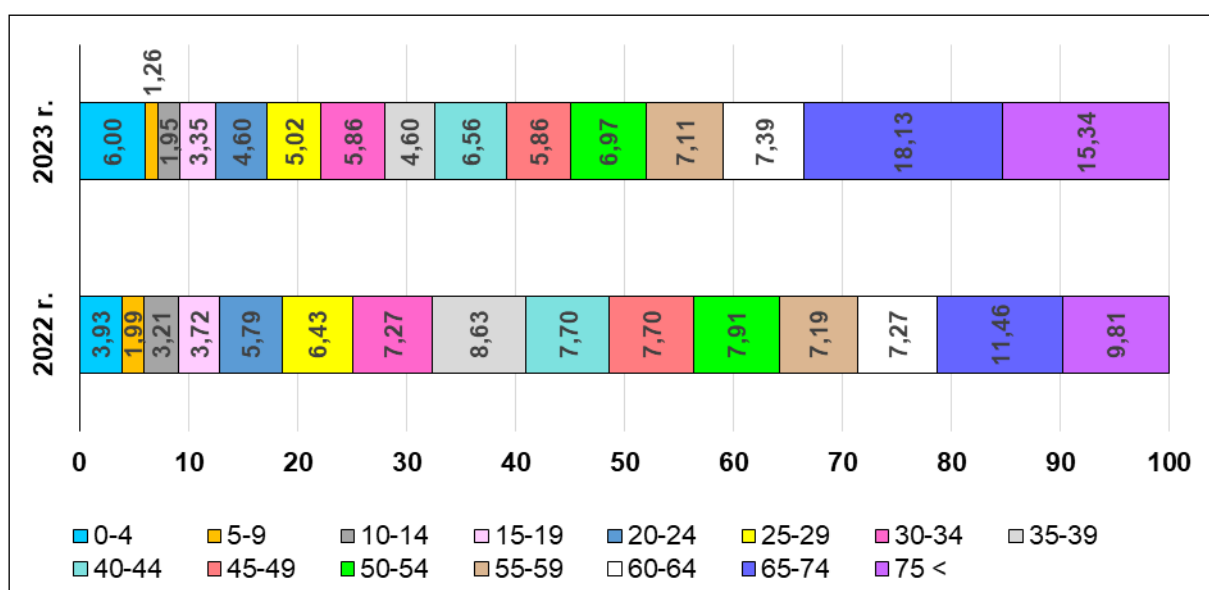
W porównaniu do roku 2022 odsetek osób hospitalizowanych z powodu zakażenia SARS-CoV-2 zwiększył się o 19%, natomiast odsetek zgonów był niższy o 37%.

Szczyt zachorowań wystąpił w grudniu 2023 roku (wykres 11).

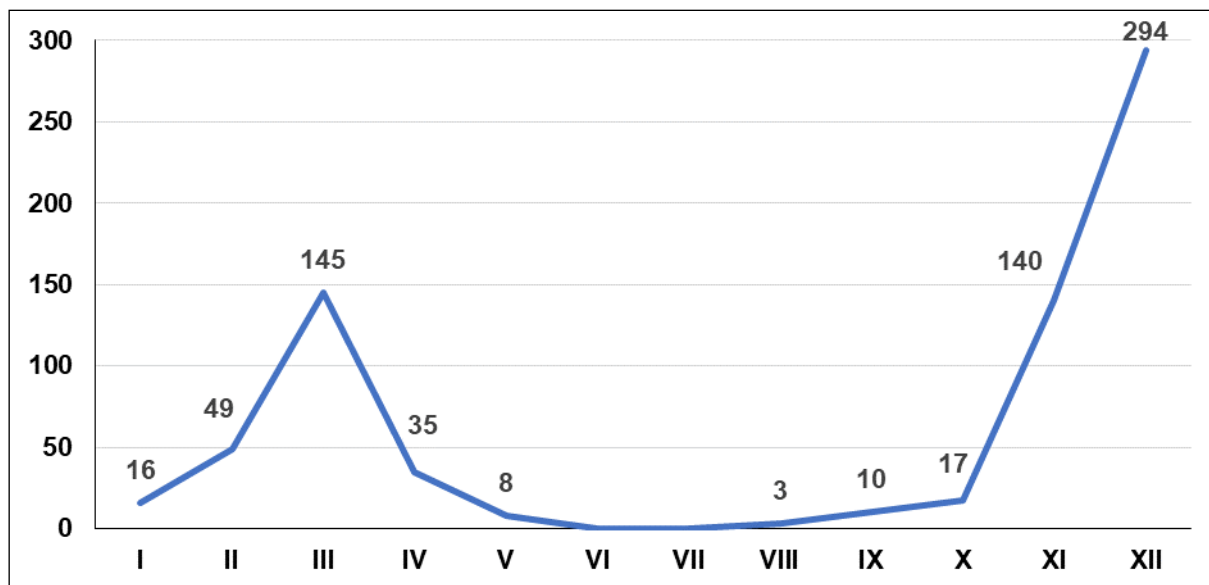
Wykres 9. Zapadalność na COVID-19 w powiecie gostyńskim w latach 2020-2023

Wykres 10. Procentowy rozkład zachorowań na COVID-19 według grup wieku w powiecie gostyńskim w latach 2022-2023

Wykres 11. Sezonowość zakażeń SARS-CoV-2 w powiecie gostyńskim w 2023 roku

Ogniska zakażeń SARS-CoV-2

Zarejestrowano 65 ognisk epidemicznych COVID-19, w tym:

- ✓ 62 ogniska domowe/rodzinne (130 zachorowań),
- ✓ 3 ogniska szpitalne (24 zachorowania).

W ogniskach szpitalnych chorowały wyłącznie osoby dorosłe, w tym 1 osoba z personelu medycznego; odnotowano 4 zgony związane z zakażeniem SARS-CoV-2.

W ogniskach domowych/rodzinnych, 11% zachorowań wystąpiło u dzieci w wieku od 0 do 14 lat; 6 osób hospitalizowano, nie zgłoszono zgonów z powodu COVID-19.

1. 6. Zachorowania na grypę/podejrzenia zachorowań na grypę

W 2023 roku zaobserwowano kolejny wzrost liczby zachorowań na **grypę oraz infekcje grypopodobne**. Wskaźnik zapadalności był wyższy względem roku poprzedniego o 73% i jednocześnie najwyższy w ciągu ostatnich 10 lat (wykres 12).

Ogółem w powiecie gostyńskim zgłoszono 4449 przypadków zachorowań/podejrzeń zachorowań na grypę (wsp. zap. – 6037,13), w tym:

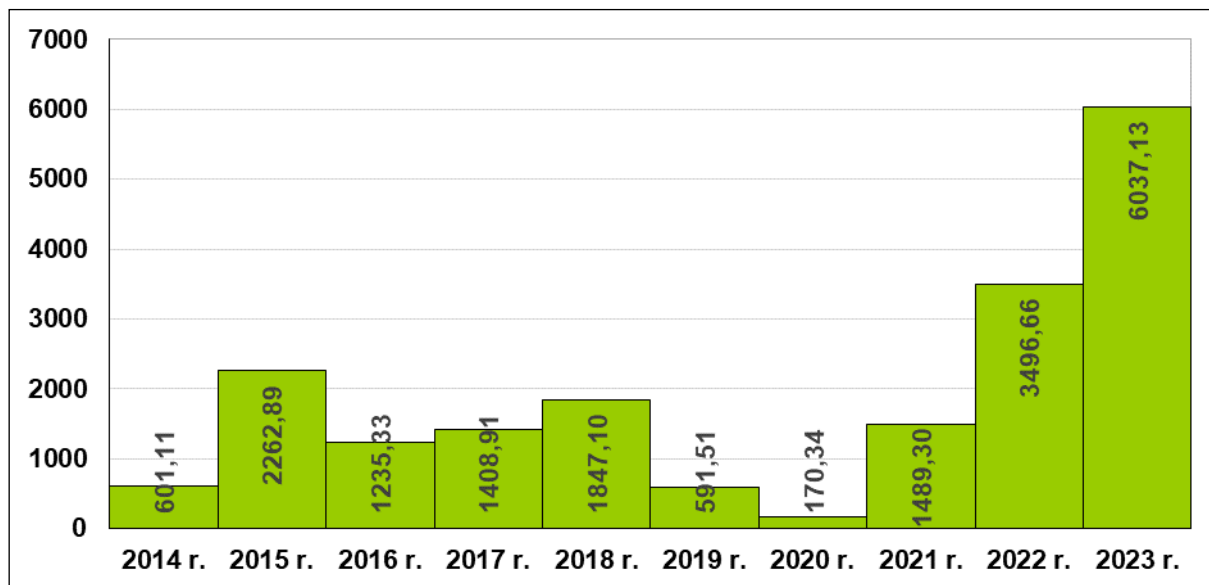
- ✓ 84 potwierdzone wynikiem szybkiego testu antygenowego,
- ✓ 8 potwierdzonych przy użyciu testu PCR.

27% ogólnej liczby chorych stanowiły dzieci od 0 do 14 lat (wsp. zap. – 9 443,75); zapadalność na grypę w tej grupie wiekowej była 1,8-krotnie wyższa w porównaniu do grupy osób w wieku powyżej lat 14 (wsp. zap. – 5325,92). Hospitalizacji wymagały 23 osoby,

nie odnotowano zgonów z powodu grypy. Najwięcej zachorowań zgłoszono w I kwartale 2023 roku (90%) – szczyt wystąpił w marcu.

Wykres 12. Zapadalność na gripę w powiecie gostyńskim w latach 2014-2023

Dane dotyczące liczby zachorowań na gripę i infekcje grypopodobne w 2023 roku pochodzą ze zgłoszeń dokonanych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą udzielające ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych na formularzach MZ-55, które obowiązywały do 30.06.2023 r. i uwzględniały gripę rozpoznaną klinicznie i/lub laboratoryjnie, jak również wszystkie rozpoznane klinicznie zachorowania grypopodobne i ostre zakażenia dróg oddechowych spełniające opisane w formularzu kryteria, a ponadto ze zgłoszeń dokonanych przez lekarzy na formularzach ZLK-1, w związku z wprowadzeniem z dniem 25.02.2023 r. nowych zasad raportowania.

W 2023 roku kontynuowano nadzór epidemiologiczny i wirusologiczny nad gripą w ramach programu SENTINEL. W sezonie epidemicznym 2022/2023 do realizacji programu przystąpiła jedna lekarka z powiatu gostyńskiego, natomiast w obecnym sezonie 2023/2024 – czworo lekarzy.

W trakcie obydwu sezonów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu koordynował pobieranie i dostarczanie wymazów do diagnostyki wirusologicznej. W poprzednim sezonie od pacjentów pobrano ogółem 25 próbek do badań laboratoryjnych – w 10 przypadkach uzyskano wynik dodatni – wykryto materiał genetyczny wirusa grypy typu A.

W trwającym sezonie epidemicznym, w okresie od października do grudnia 2023 roku, pobrano 5 wymazów – we wszystkich przypadkach otrzymano wyniki ujemne. Dalsze działania podejmowane są w roku bieżącym.

Należy w tym miejscu podkreślić, iż nadzór wirusologiczny nad gripą ma zasadnicze znaczenie dla uzyskiwania informacji o aktywności wirusa, co umożliwi opracowanie skutecznej szczepionki obejmującej szczepy krążące w danym sezonie.

1. 7. Zakażenia wirusem syncytialnym układu oddechowego (RSV)

Zgodnie z danymi Ministerstwa Zdrowia, obok zakażeń wirusem grypy i *SARS-CoV-2*, zakażenia RSV stanowiły główną przyczynę infekcji górnych dróg oddechowych w sezonie 2022/2023.

Ze względu na konieczność ochrony zdrowia publicznego, wykonywania badań i raportowania potwierdzonych zakażeń górnych dróg oddechowych, z dniem 25.02.2023 r. zakażenia wirusem syncytialnym układu oddechowego zostały objęte przepisami o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, i podlegają obowiązkowemu zgłaszaniu do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W 2023 roku, w okresie od wejścia w życie nowelizacji ww. przepisów prawa, w powiecie gostyńskim zarejestrowano **20 przypadków zakażeń RSV** (wsp. zap. – 27,14), w tym 10 zachorowań u dzieci do lat 2 (wsp. zap. – 703,23), domniemywać jednak można, iż faktyczna liczba zakażeń była znacznie wyższa. Po pierwsze, najwięcej infekcji odnotowuje się zazwyczaj w styczniu i lutym, a raporty obejmują dane od 25.02.2023 r. Drugim powodem może być fakt, iż nie wszystkie placówki dysponowały testami diagnostycznymi pozwalającymi na potwierdzenie zakażenia, co uniemożliwiło rozpoznanie etiologii infekcji.

Wśród chorych zarejestrowanych w 2023 roku była tylko 1 osoba dorosła w wieku 68 lat. Zapadalność była wyższa wśród kobiet oraz mieszkańców wsi; hospitalizacji wymagało 15 osób zakażonych wirusem RSV. Większość zachorowań rozpoznano w grudniu (85%).

1. 8. Neuroinfekcje oraz choroby: meningokokowa, pneumokokowa i wywołana przez *Haemophilus influenzae*

Neuroinfekcje

W 2023 roku neuroinfekcje rozpoznano ogółem u 12 osób (wsp. zap. – 16,28), przy czym u dziesięciorga zdiagnozowano zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, u jednej chorej – zapalenie mózgu, natomiast u jednego pacjenta – zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i zapalenie mózgu wywołane przez 3 różne drobnoustroje chorobotwórcze.

Zarejestrowano:

- ✓ 5 przypadków neuroinfekcji o etiologii wirusowej, w tym: 1 przypadek zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych wywołany przez wirusa ospy wietrznej i 4 przypadki wirusowego, nieokreślonego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych,
- ✓ 3 przypadki neuroinfekcji o etiologii bakteryjnej, w tym: 2 przypadki zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* i 1 przypadek bakteryjnego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych wywołany przez pałeczki z rodzaju *Citrobacter*,
- ✓ 1 przypadek neuroinfekcji o etiologii mieszanej, tj. zapalenie mózgu wywołane przez wirusa opryszczki oraz zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych wywołane przez *Haemophilus influenzae* i *Streptococcus pneumoniae*,
- ✓ 3 przypadki neuroinfekcji o etiologii nieokreślonej, w tym: 2 przypadki zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych wywołane przez inne i nieokreślone czynniki oraz 1 przypadek nieokreślonego zapalenia mózgu.

Badania diagnostyczne materiału biologicznego w celu identyfikacji czynnika etiologicznego neuroinfekcji wykonano u 10 osób – w 5 przypadkach uzyskano ujemne wyniki badań. U dwojga pacjentów, u których nie wykonano badań mikrobiologicznych, diagnozę postawiono na podstawie objawów klinicznych oraz ogólnych parametrów płynu mózgowo-rdzeniowego.

W 2023 roku neuroinfekcje występowały głównie u osób dorosłych w wieku od 36 do 74 lat, z ogólnej liczby zachorowań tylko 2 przypadki dotyczyły dzieci w wieku 5 i 11 lat.

Zapadalność na neuroinfekcje była 2-krotnie wyższa wśród mężczyzn, natomiast w mieście i na wsi kształtowała się na zbliżonym poziomie.

Dwoje chorych zmarło – w jednym przypadku przyczyną zgonu pacjenta było opryszczkowe zapalenie mózgu, natomiast w drugim przypadku – nieokreślony wstrząs septyczny.

W 2022 roku zachorowalność na neuroinfekcje utrzymywała się na znacznie niższym poziomie – zgłoszono jedynie 2 przypadki zachorowań a współczynnik zapadalności osiągnął wartość 2,71.

Inwazyjna choroba meningokokowa

Rokrocznie w powiecie gostyńskim utrzymuje się korzystna sytuacja epidemiologiczna w zakresie zapadalności na inwazyjną chorobę meningokokową – dotychczas notowane były pojedyncze przypadki zakażeń wywołanych przez *Neisseria meningitidis*; w niektórych latach zachorowania nie występowały w ogóle.

W 2023 roku, po raz pierwszy od 4 lat, ponownie zarejestrowano przypadek choroby meningokokowej – u 55-letniego mężczyzny mieszkającego na wsi zdiagnozowano zapalenie płuc wywołane przez *Neisseria meningitidis*. Zachorowanie potwierdzone zostało na podstawie wyniku posiewu aspiratu z oskrzeli pobranego od pacjenta podczas hospitalizacji. Pomimo wdrożonej antybiotykoterapii pacjent zmarł.

W związku ze zgłoszonym zachorowaniem chemioprophylaktykę wdrożono u 14 osób pozostających w bliskim kontakcie z chorym, w tym u 13 osób z personelu szpitala.

Inwazyjna choroba pneumokokowa

Zapadalność na inwazyjną chorobę pneumokokową w powiecie gostyńskim była najwyższa w ciągu ostatniej dekady – ogółem w 2023 roku zgłoszono 6 przypadków zachorowań (wsp. zap. – 8,14).

W ostatnich latach liczba chorych na ww. jednostkę chorobową ulegała wahaniom, dotychczas najwyższą zapadalność odnotowano w 2016 roku, w którym zarejestrowano 5 przypadków inwazyjnych zakażeń *Streptococcus pneumoniae* (wsp. zap. – 6,57).

Zachorowania na inwazyjną chorobę pneumokokową zarejestrowane w analizowanym okresie wystąpiły u 3-letniego chłopca, 79-letniej kobiety oraz u czterech mężczyzn w wieku od 41 do 58 lat. Rozkład zachorowań według środowiska zamieszkania był równy, wszystkich chorych hospitalizowano. W 3 przypadkach zakażenie przebiegało pod postacią posocznicy, w 2 – pod postacią neuroinfekcji, natomiast u jednego pacjenta rozpoznano zarówno posocznicę, jak i zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

U 43-letniego mężczyzny dodatkowo zdiagnozowano zapalenie mózgu wywołane przez wirusa opryszczki oraz zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych wywołane przez *Haemophilus influenzae*. Zarejestrowano 3 zgony osób dorosłych nie związane z zakażeniem *Streptococcus pneumoniae*.

Inwazyjna choroba wywołana przez *Haemophilus influenzae*

Po raz pierwszy od wielu lat w powiecie gostyńskim zarejestrowano przypadek inwazyjnej choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae*.

U 43-letniego mężczyzny mieszkającego w mieście, w wyniku badania molekularnego płynu mózgowo-rdzeniowego, wykryto materiał genetyczny 3 drobnoustrojów chorobotwórczych: *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae* oraz wirusa opryszczki, w związku z czym rozpoznano neuroinfekcję o etiologii mieszanej.

Chory zmarł – jako przyczynę zgonu pacjenta lekarze wskazali opryszczkowe zapalenie mózgu.

1. 9. Choroby odzwierzęce

W 2023 roku, podobnie jak w latach 2014-2022, nie zgłoszono zachorowań na choroby odzwierzęce u ludzi, takie jak **włośnica**, **leptospiroza**, **bąblowica czy wagrzyca**.

Nie zarejestrowano również **listeriozy** czy **toksoplazmozy wrodzonej** – ostatni przypadek zakażenia *Listeria monocytogenes* w powiecie gostyńskim odnotowano w 2019 roku (wsp. zap. – 1,32), natomiast toksoplazmozy – w 2022 roku (wsp. zap. – 1,35).

W ciągu ostatnich lat w powiecie gostyńskim rocznie notowano od jednego do kilku przypadków zachorowań na **boreliozę** (wykres 13). W 2023 roku sytuacja uległa zmianie – łącznie zarejestrowano 14 przypadków choroby z Lyme (wsp. zap. – 19,00).

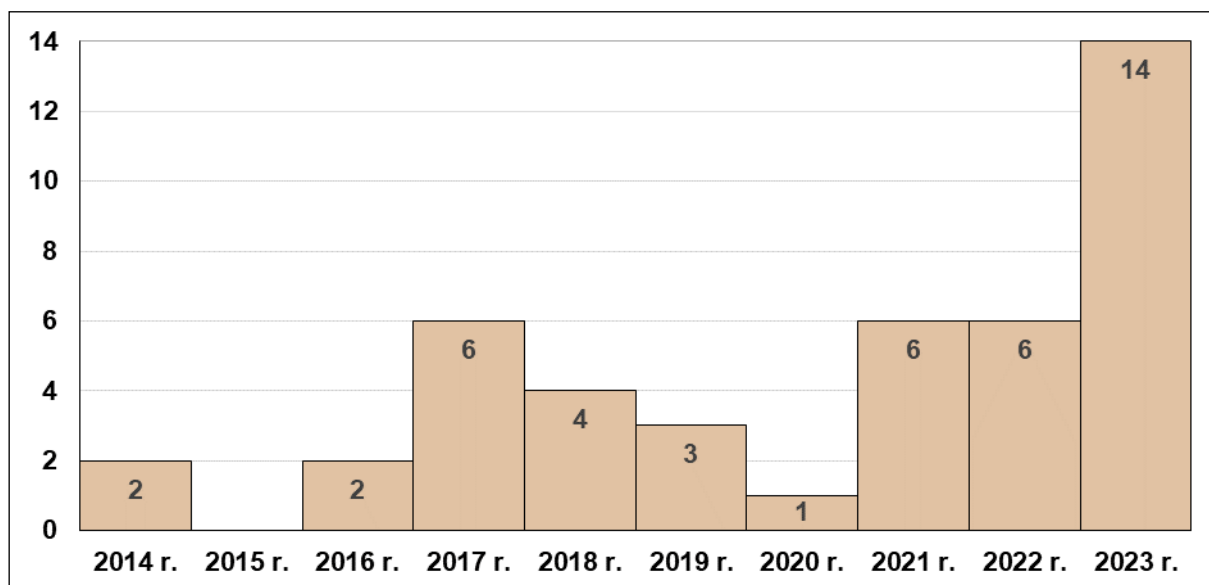
U wszystkich pacjentów rozpoznano postać skórną boreliozy (rumień wędrujący), jedynie połowa z nich spostrzegła wcześniejsze ukąszenie przez kleszcza; chorzy leczeni byli ambulatoryjnie.

Objawy zakażenia krętkami *Borrelia burgdorferi* wystąpiły u 2 chłopców w wieku 4 i 8 lat oraz u osób dorosłych w wieku od 26 do 80 lat. Zapadalność była wyższa wśród kobiet oraz mieszkańców miast.

Nie stwierdzono przynależności chorych do grup kluczowych, szczególnie narażonych na zakażenie.

W 2023 roku zgłoszono 72 przypadki ***pokąsań, względnie innego kontaktu ludzi ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę***. Szczepienie przeciw wściekliznie podjęto u 4 osób; nie odnotowano przypadków wścieklizny wśród zwierząt.

Wykres 13. Liczba zachorowań na boreliozę w powiecie gostyńskim w latach 2014-2023

1. 10. Choroby przenoszone drogą płciową

W 2023 roku w powiecie gostyńskim, podobnie jak w latach poprzednich, nie zgłoszono zachorowań na ziarnicę weneryczną wywołaną przez *Chlamydie*, zarejestrowano natomiast 2 przypadki kiły, 1 przypadek rzeżączki oraz 1 przypadek innej choroby wywołanej przez *Chlamydia trachomatis*.

Sytuację epidemiologiczną w zakresie zachorowalności na choroby przenoszone drogą płciową w powiecie gostyńskim można uznać za stabilną – od objęcia nadzoru nad ww. jednostkami chorobowymi przez powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne, tj. od 2014 roku, okresowo notuje się do kilku przypadków zakażeń patogenami odpowiedzialnymi za wywoływanie tych zachorowań.

Kiła rozpoznano u 41-letniego mężczyzny (wsp. zap. – 2,71) oraz u 37-letniej kobiety narodowości ukraińskiej. Zachorowania potwierdzone zostały badaniami laboratoryjnymi.

W obydwu przypadkach stwierdzono przynależność chorych do populacji kluczowych, w sposób szczególnie narażonych na zakażenie – u kobiety, u której rozpoznano kiłę późną, do infekcji prawdopodobnie doszło drogą kontaktów heteroseksualnych poza granicami kraju (przypadek importowany), natomiast w przypadku mężczyzny, u którego rozpoznano kiłę nieokreśloną – drogą kontaktów seksualnych z osobami tej samej płci.

Poprzednie przypadki kiły w powiecie gostyńskim zarejestrowano w latach 2017-2018 (wsp. zap. – 2,63) oraz w 2022 roku (wsp. zap. – 4,06).

Zapadalność na choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez chlamydie nie uległa zmianie – tak samo jak w roku poprzednim zgłoszono **1 przypadek infekcji *Chlamydia trachomatis*** (wsp. zap. 1,36).

Zakażenie rozpoznane zostało przez lekarza u 24-letniej kobiety na podstawie wyniku badania molekularnego. Nie ustalono ewentualnej przynależności chorej do populacji kluczowych, w sposób szczególny narażonych na zakażenie, ani potencjalnych okoliczności nabycia infekcji.

W 2023 roku zgłoszono 1 przypadek **rzeżączki** (wsp. zap. – 1,36). Zakażenie gonokokami zdiagnozowano u 41-letniego mężczyzny na podstawie objawów klinicznych oraz testu PCR. Infekcja prawdopodobnie nabyta została drogą kontaktów heteroseksualnych, chory nie deklarował przynależności do populacji kluczowych.

W poprzednich latach zachorowań na rzeżączkę w powiecie gostyńskim nie odnotowano.

2. Nadzór nad szczepami pałeczek *Enterobacteriaceae* wytwarzających karbapenemazy (CPE)

Antybiotykooporność stanowi obecnie jedno z największych zagrożeń dla zdrowia publicznego. Główną jej przyczyną jest nadużywanie lub nieprawidłowe stosowanie antybiotyków.

Istotnym problemem jest zdolność niektórych bakterii do wytwarzania β -laktamaz, czyli specyficznych enzymów katalizujących hydrolizę pierścienia β -laktamowego w cząsteczce leku, w tym karbapenemaz, dzięki którym bakterie są odporne na karbapenemy (tzw. „antybiotyki ostatniej szansy”) stosowane w leczeniu ciężkich zakażeń.

W 2023 roku w powiecie gostyńskim zarejestrowano 32 osoby, u których w badaniach laboratoryjnych potwierdzono obecność pałeczek z rodziny *Enterobacteriaceae* produkujących karbapenemazy (CPE), przy czym u osiemnastu wykryto wyłącznie nosicielstwo ww. patogenów w przewodzie pokarmowym.

W 16 przypadkach z materiału biologicznego pobranego od pacjentów wyizolowano szczepy wytwarzające karbapenemazy typu MBL (u 10 osób potwierdzono obecność szczepów MBL-NDM), w 14 – szczepy wytwarzające karbapenemazy typu OXA-48, natomiast w 2 stwierdzono współwystępowanie szczepów wytwarzających karbapenemazy typu OXA-48 i MBL-NDM.

Sytuacja epidemiologiczna dotycząca zakażeń/kolonizacji CPE w powiecie gostyńskim w 2023 roku była korzystniejsza w stosunku do roku poprzedniego, w którym zarejestrowano 41 przypadków, jednak biorąc pod uwagę dane z roku 2021, w którym odnotowano jedynie pięcioro pacjentów zakażonych/skolonizowanych CPE, stanu rzeczy w dalszym ciągu nie można uznać za zadowalający.

Z drugiej strony podkreślić należy, iż zwiększona liczba przypadków zakażeń/kolonizacji CPE obserwowana w latach 2022 i 2023 jest po części wynikiem wzrostu liczby badań przesiewowych wykonywanych między innymi w związku z występowaniem ognisk epidemicznych w podmiotach leczniczych, a także realizacją zaleceń dotyczących prowadzenia diagnostyki przesiewowej u pacjentów hospitalizowanych w ciągu 6 miesięcy poprzedzających ponowne przyjęcie do szpitala.

3. Występowanie ognisk epidemicznych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w powiecie gostyńskim w 2023 roku

W 2023 roku w szpitalach funkcjonujących na terenie powiatu gostyńskiego łącznie zarejestrowano 8 ognisk epidemicznych, w tym:

- 3 ogniska wywołane przez koronawirusa *SARS-CoV-2*,

- 2 ogniska wywołane przez szczepy *Klebsiella pneumoniae* CPE

oraz po jednym ognisku wywołanym przez *wirusa grypy typu B*, *Clostridium difficile* i pałeczki *Pseudomonas aeruginosa*.

Liczba ognisk epidemicznych zmniejszyła się w porównaniu do roku poprzedniego o 53%. Na ten wynik wpłynęła ogólna poprawa sytuacji epidemiologicznej związanej z rozprzestrzenianiem się zakażeń *SARS-CoV-2* (14 z 17 ognisk zakażeń szpitalnych zarejestrowanych w 2022 roku wywołanych zostało właśnie przez ww. wirusa).

W ogniskach zarejestrowanych w analizowanym okresie zakażeniu drobnoustrojem epidemicznym ogółem uległo 39 osób, w tym 1 osoba z personelu medycznego; ponadto u 13 osób stwierdzono kolonizację biologicznym czynnikiem chorobotwórczym. Odnotowano 4 zgony związane z COVID-19.

4. Realizacja szczepień ochronnych

Szczepienia ochronne na terenie powiatu gostyńskiego w 2023 roku wykonywano w 22 punktach, w tym:

- ✓ w 17 gabinetach lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej,
- ✓ w 4 innych poradniach, w których realizowane były wyłącznie szczepienia obowiązkowe u osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie (2 poradnie chirurgiczne, ambulatorium Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Gostyniu, stacja dializ),
- ✓ w oddziale noworodkowym Szpitala w Gostyniu.

W analizowanym okresie skontrolowano wszystkich świadczeniodawców realizujących Program Szczepień Ochronnych – nadzór sprawowano przede wszystkim nad czynnym uodpornieniem populacji, warunkami przechowywania oraz dystrybucją preparatów szczepionkowych. Nie wykazano nieprawidłowości w ww. zakresie.

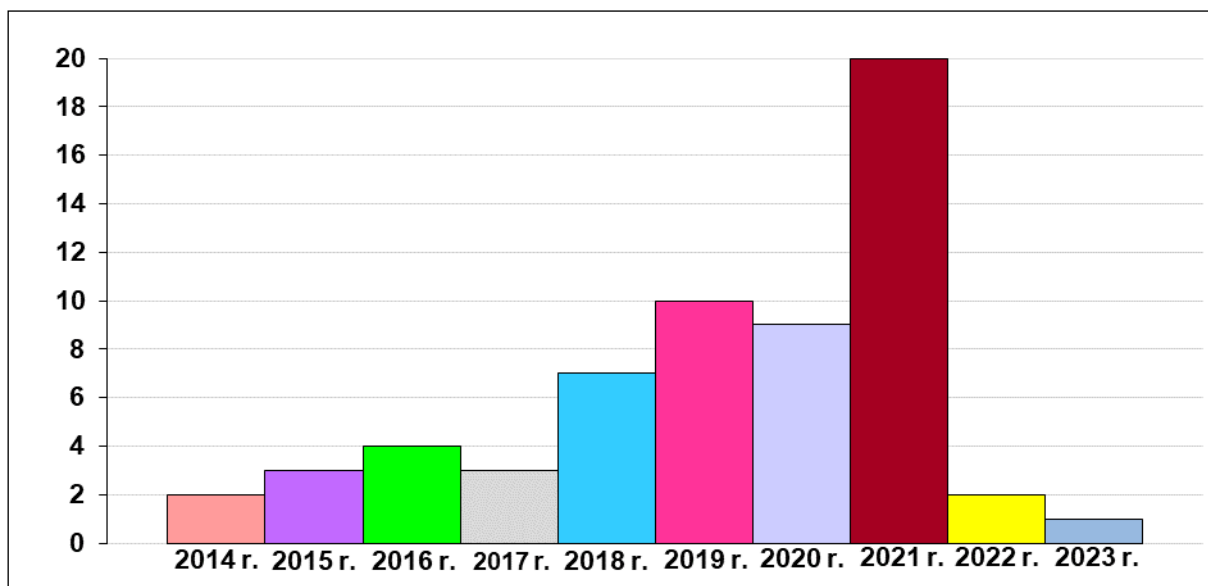
W wyniku kontroli sanitarnych przeprowadzonych w 2023 roku, a także na podstawie wnikliwej, comiesięcznej analizy dokumentacji, dotyczącej aktualnego stanu ilości preparatów szczepionkowych, znajdujących się u świadczeniodawców, nie stwierdzono przypadków przechowywania preparatów szczepionkowych z przekroczonym terminem ważności.

W 2023 roku w powiecie gostyńskim zarejestrowano 1 przypadek niepożądanego odczynu poszczepiennego, który wystąpił u 5-miesięcznej dziewczynki po szczepieniu przeciw gruźlicy (BCG), wykonanym w okresie noworodkowym. Był to bliznowiec na lewym ramieniu o średnicy 0,5 cm. Odczyn zakwalifikowany został przez lekarza jako łagodny, niemowlę objęte zostało opieką ambulatoryjną.

Nie zgłoszono przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych po podaniu innych preparatów szczepionkowych, w tym po szczepieniu przeciw COVID-19.

Sytuację w zakresie występowania niepożądanych odczynów poszczepiennych w powiecie gostyńskim można uznać za stabilną. Liczba NOP zgłoszonych do nadzoru w 2023 roku była najniższa w ciągu ostatnich 10 lat. Z wyjątkiem roku 2021, w którym obserwowano zwiększoną liczbę NOP w związku z wprowadzeniem na szeroką skalę szczepień ochronnych przeciw COVID-19, rocznie notuje się do kilku przypadków niepożądanych reakcji po podaniu preparatów szczepionkowych (wykres 14).

Wykres 14. Liczba niepożądanych odczynów poszczeniennych w powiecie gostyńskim w latach 2014-2023

W stosunku do roku 2022 odsetek dzieci nieszczepionych, z powodu uchylania się rodziców/opiekunów prawnych od wykonania obowiązku szczepień ochronnych, wzrósł o 42%.

Na koniec roku 2023 w powiecie gostyńskim 129 zobowiązanych osób nie poddało szczepieniom 86 dzieci, co stanowi 0,54% populacji mieszkańców powiatu gostyńskiego w wieku od 1 do 19 roku życia.

W ramach działań podejmowanych w 2023 roku w celu egzekwowania obowiązku wykonania szczepień ochronnych przez osoby uchylające się, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu wystawił 26 upomnień zawierających wezwanie do wykonania obowiązku szczepień z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej.

Ponadto wystawiono 14 tytułów wykonawczych zobowiązujących do poddania dzieci obowiązkowym szczepieniom ochronnym, które skierowano do właściwego organu egzekucyjnego, jakim jest Wojewoda Wielkopolski.

Podejmowano również działania informacyjne i edukacyjne mające na celu zachęcenie do szczepień ochronnych, między innymi poprzez wysyłanie bezpośredniej korespondencji do rodziców czy opiekunów, a także w ramach Europejskiego Tygodnia Szczepień obchodzonego w kwietniu każdego roku.

5. Podsumowanie

1. Sytuacja epidemiologiczna w powiecie gostyńskim w 2023 roku była zadowalająca. Zwiększona zapadalność na niektóre jednostki chorobowe prawdopodobnie miała charakter sezonowy.
2. Podobnie jak w latach poprzednich najwyższą zapadalność w przeliczeniu na 100 000 mieszkańców odnotowano w przypadku zachorowań na grypę i infekcje grypopodobne (wsp. zap. – 6037,13), biegunki u dzieci do lat 2 (wsp. zap. – 5625,88), COVID-19 (wsp. zap. – 972,94) oraz ospę wietrzną (wsp. zap. – 515,65).
3. Obserwowano dalszy spadek zachorowalności na COVID-19 (w porównaniu do roku 2022 była ona niższa o niemal 70%) przy jednoczesnym wzroście liczby zachorowań na grypę i infekcje grypopodobne – tu z kolei odnotowano najwyższą zapadalność w ciągu ostatniej dekady, wyższą względem roku poprzedniego o 73%.
Z dniem 25.02.2023 r. wprowadzono obowiązek raportowania zakażeń wywołanych przez wirusa RSV, jednak trudno dokonać oceny sytuacji epidemiologicznej w przedmiotowym zakresie, między innymi ze względu na fakt, iż raporty nie uwzględniają danych za styczeń i niemalże cały luty, czyli okres, w którym zwykle występuje szczyt zachorowań. Ogółem do końca roku sprawozdawczego zarejestrowano jedynie 20 przypadków zakażeń (wsp. zap. – 27,14), zauważalna była zwiększona zapadalność w grupie dzieci do lat 2 (wsp. zap. – 703,23).
4. W 2023 roku w powiecie gostyńskim łącznie zgłoszono 11 zgonów związanych z zachorowaniami na choroby zakaźne (tj. o 31 mniej niż w roku poprzednim), w tym: 7 zgonów z powodu COVID-19, 2 zgony z powodu zapalenia jelita cienkiego i grubego wywołanego przez *Clostridium difficile*, 1 zgon z powodu meningokokowego zapalenia płuc oraz 1 zgon z powodu zapalenia mózgu wywołanego przez wirusa opryszczki.
5. W dalszym ciągu duży problem stanowi zwiększająca się liczba osób zobowiązanych, uchylających się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych.
Odsetek dzieci niezaszczepionych z ww. powodu był wyższy względem roku 2022 o 42%.

STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

1. Wprowadzenie

W roku 2023, w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu, znajdowało się ogółem 328 obiektów użyteczności publicznej. Kontrolę przeprowadzono w 89 obiektach, co stanowi 27% skontrolowanych obiektów, spośród wszystkich obiektów użyteczności publicznej.

Kontroli poddano:

- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej (w tym solaria, siłownie i gabinety masażu) oraz inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług – skontrolowano 47 obiektów spośród 168 ujętych w ewidencji, co stanowi 28%,
- obiekty hotelarskie, motele, pensjonaty i inne, w których świadczone są usługi hotelarskie - skontrolowano 8 obiektów spośród 22 ujętych w ewidencji, co stanowi 36%,
- domy pomocy społecznej – skontrolowano 2 spośród 4 tego rodzaju obiektów, co stanowi 50%,
- placówki zapewniające całodobową opiekę – skontrolowano 1 spośród 2 obiektów, co stanowi 50%,
- ustępy publiczne ogółem - skontrolowano 2 ustępy spośród 6 ujętych w ewidencji, co stanowi 33%,
- tereny rekreacyjne, w tym stadion oraz park - skontrolowano 4 spośród 55 obiektów, co stanowi 7%,
- cmentarze, domy przedpogrzebowe - skontrolowano 6 obiektów spośród 26 ujętych w ewidencji, co stanowi 23%,
- inne obiekty użyteczności publicznej, tj. obiekty kulturalne i sportowe, stacje paliw, pralnie, zakłady pogrzebowe, przystanki komunikacyjne, usługi transportowe, parkingi oraz Komendę Powiatową Policji - skontrolowano 17 obiektów spośród 43 ujętych w ewidencji, co stanowi 40%,
- a także dworzec autobusowy oraz pływalnię krytą.

Ponadto, pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gostyniu, przeprowadzili kontrole kilku obiektów, nieujętych w ewidencji, tj.: kontrolę interwencyjną, w zakresie niezapewnienia właściwego stanu higieniczno-sanitarnego, podczas świadczenia mobilnych usług fryzjerskich; kontrolę tematyczną, w związku z pobytem Uchodźców oraz kontrolę, dotyczącą składowania uciążliwych odpadów.

2. Stan sanitarny wybranych rodzajów obiektów

2.1. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej, inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług

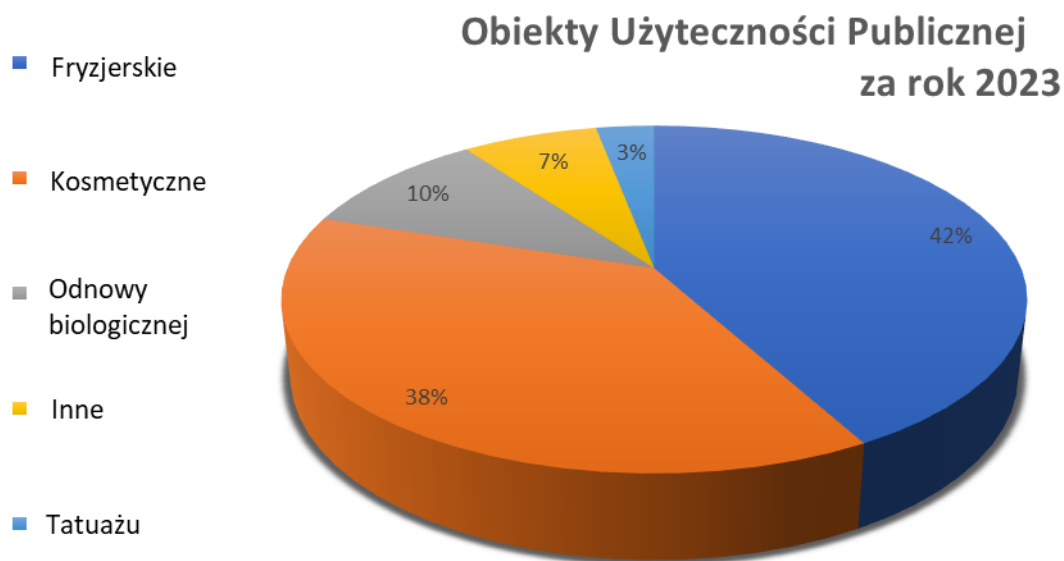
W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu, w roku 2023, znajdowało się ogółem 168 obiektów, zakwalifikowanych do tej grupy (w porównaniu z rokiem ubiegłym liczba obiektów zwiększyła się o 10), co ujęto w Tabeli 1.

Tabela 1. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej i inne

Typ zakładów	Liczba zakładów w ewidencji	Udział w grupie [%]	Liczba skontrolowanych zakładów	% skontrolowanych obiektów
Fryzjerskie	72	42	22	31
Kosmetyczne	64	38	13	20
Zakłady tatuażu	5	3	2	40
Odnowy biologicznej	16	10	6	38
Inne (w których świadczone jest więcej niż jedna z ww. usług)	11	7	4	36
Ogółem	168	100	47	28

Na poniższym wykresie (Wykres 1) przedstawiono udział poszczególnych zakładów, funkcjonujących na terenie powiatu gostyńskiego w roku 2023. Największy udział obiektów w tej grupie stanowiły zakłady fryzjerskie - 42%, następnie zakłady kosmetyczne - 38%, kolejno zakłady odnowy biologicznej - 10%, zakłady świadczące łącznie więcej niż jedną z usług fryzjerskich, kosmetycznych, (tzw. inne) – 7% oraz tatuażu 3%.

Wykres 1. Zestawienie udziału poszczególnych Obiektów Użyteczności Publicznej

W porównaniu z ubiegłym rokiem ogólna liczba gabinetów fryzjerskich nie uległa zmianie. W roku 2023 powstał jeden nowy gabinet fryzjerski, zaś jeden z tego rodzaju obiektów zakończył swoją działalność. We wszystkich skontrolowanych obiektach tej grupy wydzielono pomieszczenia wykonywanych usług, wyposażone w stanowiska pracy, dostosowane do rodzaju wykonywanej usługi, tj.: mycia, strzyżenia i pielęgnacji włosów.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w funkcjonowaniu skontrolowanych obiektów.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu wpłynęła interwencja, dotycząca niezapewnienia właściwego stanu higieniczno-sanitarnego, podczas świadczenia mobilnych usług fryzjerskich w obiekcie, nieujęty w ewidencji. Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej przeprowadzili kontrolę interwencyjną, podczas której nie stwierdzili nieprawidłowości. Wydano jedynie zalecenia, mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobom korzystającym z usług.

Na przestrzeni całego 2023 roku powstało 6 nowych gabinetów kosmetycznych. Dwaz istniejących zakończyły swoją działalność gospodarczą. Na ogół, w skontrolowanych gabinetach kosmetycznych, wykonywane były podstawowe zabiegi kosmetyczne,

nienaruszające ciągłości naskórka. W jednym, spośród wszystkich skontrolowanych obiektów, wykonywano także piercing, w jednym również zabiegi z zakresu medycyny estetycznej, w trzech dodatkowo makijaż permanentny, w dwóch wyłącznie usługi podologiczne. Pomieszczenia wyposażono w stanowiska pracy, dostosowane do rodzaju wykonywanej usługi. Urządzenia stosowane w salonach były sprawne technicznie. W dwóch gabinetach kosmetycznych wydano zalecenia, w obydwu przypadkach, dotyczące organizacji stanowiska mycia i dezynfekcji rąk oraz narzędzi. Dodatkowo, w jednym z gabinetów, zalecono doprowadzić pomieszczenie sanitarno-higieniczne do właściwego stanu technicznego, zaktualizować znak graficzny zakazujący palenia papierosów i e-papierosów, zaopatrzyć gabinet kosmetyczny w preparaty do dezynfekcji sprzętu oraz powierzchni, posiadające opis w języku polskim. W jednym z gabinetów wykonano wszystkie zalecenia, drugi z obiektów zaplanowano do kontroli w późniejszym terminie.

Kontrole salonów kosmetycznych, za wyjątkiem jednego z obiektów, nie wykazały nieprawidłowości.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, wpłynęła interwencja, dotycząca nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami oraz postępowania z narzędziami, używanymi podczas świadczonych usług. Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej przeprowadzili kontrolę interwencyjną, w wyniku której częściowo potwierdziły się stawiane zarzuty, tj. zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń oraz niektórych urządzeń. Za stwierdzone nieprawidłowości, na kontrolowany podmiot, nałożono mandat w wysokości 400 zł oraz wszczęto postępowanie administracyjne. Tym samym, poinformowano osobę interweniującą o wynikach kontroli oraz przeprowadzono kontrolę sprawdzającą, podczas której stwierdzono usunięcie nieprawidłowości.

W porównaniu z rokiem 2022 liczba obiektów świadczących usługi tatuażu zwiększyła się o 2 salony. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano 2 salony tatuażu, w których nie stwierdzono nieprawidłowości. W jednym z kontrolowanych obiektów zalecono prowadzić rejestr temperatury w przenośnym urządzeniu chłodniczym do czasowego magazynowania odpadów o kodzie 18 01 03 oraz wyposażyć obiekt w apteczkę pierwszej pomocy.

W roku 2023 przybyły 4 gabinety masażu, należące do grupy odnowy biologicznej. Jeden z obiektów, świadczących wyłącznie usługi solaryjne, zakończył swą działalność. Skontrolowano 6 obiektów, nie stwierdzono nieprawidłowości w funkcjonowaniu obiektów.

W porównaniu z rokiem ubiegłym, liczba zakładów, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z usług zwiększyła się o jeden gabinet. Skontrolowano 4 zakłady tej grupy,

nie stwierdzono nieprawidłowości, za wyjątkiem jednego z obiektów. Podczas wykonywania usług makijażu permanentnego stosowano barwniki niewłaściwie oznakowane. Z powodu stwierdzonych nieprawidłowości wszczęto postępowanie administracyjne. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu poinformował Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lublinie (na terenie którego znajduje się dystrybutor barwników) o zaistniałej sytuacji. Otrzymano informację zwrotną, iż przeprowadzono czynności kontrolne podmiotu (zajmującego się dystrybucją barwników - sprzedaż internetowa), podczas których przedsiębiorca fakturą poświadczył, iż pigmenty przekazane zostały do utylizacji, a działalność sklepu internetowego została zakończona. Przeprowadzono kontrolę sprawdzającą, w wyniku której stwierdzono usunięcie nieprawidłowości.

W zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu, w trakcie świadczonych usług, istniało ryzyko zagrożenia epidemiologicznego, w związku z czym, zarówno personel zakładów, jak i ich właściciele, zobowiązani byli do utrzymywania pomieszczeń, ich wyposażenia, a także sprzętu w odpowiednim stanie sanitarno-higienicznym. Właściciele wszystkich skontrolowanych zakładów opracowali i wdrożyli do stosowania procedury, zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. W obiektach, świadczących usługi solaryjne, w widocznym dla klientów miejscu, znajdowała się informacja: na temat skutków zdrowotnych, wynikających z nadmiernego promieniowania ultrafioletowego, informacja o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz informacja, iż łóżka do opalania po każdym użyciu są myte i dezynfekowane. Ponadto, dla klientów, dostępne były również *Zasady racjonalnego korzystania z solariów* (wg WHO).

Podczas kontroli tych obiektów, głównie zakładów kosmetycznych i tatuażu, szczególną uwagę zwracano na postępowanie z odpadami o kodzie 18 01 03, powstającymi przy wykonywaniu zabiegów, podczas których może dojść do naruszenia ciągłości tkanek skóry. Odpady te zbierane były w sposób selektywny: do pojemników, wyłożonych workami koloru czerwonego lub do plastikowych pojemników jednorazowego użycia, odpornych na przekłucie bądź przecięcie. Pojemniki z odpadami niebezpiecznymi identyfikowano kodem odpadów w nim przechowywanych, nazwą wytwórcy, a także datą i godziną otwarcia oraz zamknięcia pojemnika. Pojemniki z odpadami o kodzie 18 01 03, po upływie 72 godzin, przenoszono ze stanowiska pracy do urządzenia chłodniczego i tam przechowywano (w temperaturze do 10°C) do 30 dni, a następnie zlecano odbiór firmie, posiadającej odpowiednie zezwolenie, na prowadzenie działalności w zakresie odbioru i przekazywania

do utylizacji odpadów niebezpiecznych. Wszystkie skontrolowane zakłady, wytwarzające tego rodzaju odpady, posiadały instrukcje, określające sposób postępowania z tymi odpadami. We wszystkich skontrolowanych zakładach prowadzono dekontaminację narzędzi, urządzeń i sprzętu. Dezynfekcja narzędzi prowadzona była za pomocą preparatów o szerokim spektrum działania. Sposób prowadzonej dezynfekcji nie budził zastrzeżeń, a stosowane środki dezynfekcyjne posiadały aktualne terminy ważności. W obiektach tej grupy najczęściej przeprowadzano dezynfekcję narzędzi poprzez spryskiwanie bądź zanurzenie w roztworze preparatu dezynfekcyjnego, z udziałem wanienek ultradźwiękowych. Coraz częściej, właścicielki gabinetów, w procesie dekontaminacji materiału skażonego, stosowały oprócz mycia i dezynfekcji, sterylizację z użyciem autoklawu. Wybrane narzędzia, sprzęt, lub urządzenia umieszczano w sterylnym rękawie foliowym, bądź w gotowych pakietach i poddawano sterylizacji, dobierając odpowiedni program.

W zakładach, na ogół, stosowano wyłącznie bieliznę jednorazowego użytku. Odzież ochronna pracowników, wykonujących usługi, zazwyczaj, prana była we własnym zakresie, poza obiektem.

Wszystkie skontrolowane zakłady podłączone były do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W pomieszczeniach, w których wykonywano usługi, zamontowana była wentylacja grawitacyjna, sporadycznie - klimatyzacja. W wentylację mechaniczną wyposażone były głównie pomieszczenia sanitarno-higieniczne dla klientów i personelu.

Skontrolowane obiekty utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym.

2. 2. Placówki zapewniające całodobową opiekę

Na terenie powiatu gostyńskiego funkcjonują 2 placówki, zapewniające całodobową opiekę. Należą do nich Dom Seniora *Bronek* oraz Bonifraterski Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

W 2023 roku kontroli poddano Bonifraterski Ośrodek Interwencji Kryzysowej, w związku z pobytem w placówce Uchodźców. Przeprowadzono w obiekcie kontrolę sanitarną oraz kontrolę tematyczną.

Bonifraterski Ośrodek Interwencji Kryzysowej to placówka całodobowa, świadcząca specjalistyczne usługi psychologiczne, prawne, pracy socjalnej i hostelowe dla osób i rodzin, będących ofiarami przemocy lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej. Obiekt funkcjonuje jednocześnie jako ośrodek przeznaczony na pobyt stały dla Uchodźców z Ukrainy. Obiekt dysponuje łącznie 15 miejscami hostelowymi, 10 z nich przeznaczono

na pobyt Uchodźców. Obiekt nie jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo. Do dyspozycji ośrodka pozostaje 5 pokoi mieszkalnych, pokój dziennego pobytu oraz aneks kuchenny wraz z wyposażeniem.

źródło: <https://gostynska.pl>

Kierownictwo obiektu zapewnia gościom podstawowe produkty spożywcze, tym samym goście mają możliwość przygotowania samodzielnych posiłków. Placówka zapewnia wszystkim mieszkańcom 1 x dziennie ciepłe posiłki (tj. obiady 2- daniowe, zamawiane wedle życzenia mieszkańca z menu Bistro), dostarczane do ośrodka w jednorazowych opakowaniach.

Pomieszczenia sanitarno-higieniczne, wyposażone są dodatkowo w kabinę natryskową, wanienkę niemowlęcą, środki higieniczny osobistej oraz pralkę automatyczną. Pranie bielizny pościelowej oraz odzieży osobistej prowadzone jest we własnym zakresie, przez gości.

Sprzątanie, mycie oraz dezynfekcja pomieszczeń prowadzona jest na bieżąco, również przez mieszkańców z pomocą pracowników obiektu. Środki myjąco-dezynfekujące dostępne są w obiekcie. Gospodarka odpadami komunalnymi prowadzona jest przez firmę zewnętrzną, natomiast odpady typu BIO magazynowe są w pobliskim kompostowniku.

Źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg sieciowy publiczny. Ścieki odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej.

Mieszkańcom obiektu zapewniono podstawowe środki opatrunkowe oraz dostęp do podstawowej oraz specjalistycznej opieki lekarskiej. W razie konieczności zapewniony jest również transport do punktów medycznych.

Do obiektu prowadzi droga utwardzona, przed obiektem znajduje się parking samochodowy dla gości oraz plac zabaw dla dzieci. Monitoring przed szkodnikami prowadzony jest na bieżąco przez specjalistyczną firmę zewnętrzną. Obiekt wraz z budynkiem mieszkalnym jest chroniony przez firmę zewnętrzną oraz poprzez zamontowany tzw. „przycisk napadu”. Zarówno pomieszczenia, jak i otoczenia obiektów utrzymane są w dobrym stanie sanitarno-porządkowym.

W roku 2023 do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu, wpłynęły dwie interwencje, dotyczące nieprawidłowości w funkcjonowaniu Domu Seniora „Broniek”. Jedna ze skarg nawiązywała do problemów skórnych pracownika, wskazujących na świerzb. Druga odnosiła się do zaniedbań higieniczno-sanitarnych, obejmujących: postępowanie z bielizną czystą i brudną oraz sposób żywienia i warunki podawania posiłków. Postępowanie wyjaśniające oraz kontrola interwencyjna podmiotu przeprowadzone przez pracowników Sekcji Higieny Komunalnej wraz z pracownikami Sekcji Higieny Żywności i Żywnienia, nie potwierdziły stawianych zarzutów.

2. 3. Domy Pomocy Społecznej

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu znajdują się 4 Domy Pomocy Społecznej: w Chumiętkach, w Chwałkowie, w Rogowie i w Zimnowodzie. W roku 2023 kontroli poddano dwa obiekty.

- Dom Pomocy Społecznej w Chwałkowie - dla osób niepełnosprawnych intelektualnie z liczbą miejsc 96. Na dzień kontroli w placówce przebywało 96 pensjonariuszy.

Placówka zatrudnia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego (jeden pracownik pierwszego kontaktu ma pod opieką 2 mieszkańców) oraz realizuje indywidualny plan wsparcia, oparty na czynnościach dnia codziennego. Pracownicy uczestniczą, co najmniej raz na 2 lata, w organizowanych przez Dyrektora Domu szkoleniach, na temat praw mieszkańca domu, kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z mieszkańcami.

Dom Pomocy Społecznej w Chwałkowie to kompleks budynków mieszkalnych, na które składa się: budynek pałacowy; bliźniaczo połączone budynki określane jako Domki Wspólnotowe; budynki, określane jako Pawilon A i Pawilon B oraz budynek mieszkalno-administracyjny z mieszkaniem treningowym. Obiekt dysponuje pracownikami terapeutyczno-

rehabilitacyjnymi: plastyczno-techniczną, kulturalno-muzyczną, rehabilitacji i rekreacji, edukacyjno-multimedialną, komputerową oraz rzemiosł różnych.

Pomieszczenia obiektu przystosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo. Ponadto, w każdym pokoju zainstalowano system przyzywowo-alarmowy.

Stan sanitarno-techniczny kontrolowanych pomieszczeń obiektu nie budzi zastrzeżeń. Pokoje mieszkalne oraz pozostałe pomieszczenia placówki w dniu kontroli były czyste, wolne od nieprzyjemnych zapachów, estetyczne, o indywidualnym charakterze i wystroju.

Czynności porządkowe wykonywane są przy współudziale sprawniejszych mieszkańców. Pranie bielizny brudnej oraz odzieży pensjonariuszy odbywa się przez mieszkańców Domu, z pomocą urządzeń piorących i suszących w pomieszczeniach pralni, bądź w pralkach automatycznych, usytuowanych w wyznaczonych miejscach na terenie obiektu.

Placówka zapewnia mieszkańcom opiekę medyczną, psychologiczną i psychiatryczną. Placówka posiada podpisaną umowę z podmiotem zewnętrznym, w celu zapewnienia mieszkańcom opieki pielęgniarskiej (3 pielęgniarki). Magazynowaniem oraz przekazywaniem do unieszkodliwiania odpadów o kodzie 18 01 03, zajmuje się firma zewnętrzna, która sprawuje opiekę pielęgniarską nad mieszkańcami, na mocy porozumienia zawartego z Dyrektorem placówki.

Gospodarka odpadami komunalnymi prowadzona jest przez firmę zewnętrzną, dodatkowo placówka wyposażona jest w kontener na odpady BIO.

Dom Pomocy Społecznej w Chwałkowie nie posiada pomieszczenia pro-morte. W przypadku zgonu mieszkańca ciało pozostaje nieruszone, do czasu wystawienia przez lekarza karty zgonu. Następnie ciało (po ok. 2 godzinach) jest zabierane przez zakład pogrzebowy. Na wypadek opóźnień przy odbiorze zwłok przez zakład pogrzebowy, ciało jest przechowywane w łazience (pomieszczenie sanitarno-higieniczne jest na ten czas wyłączone z użytkowania). Pracownicy Placówki nie wykonują toalety pośmiertnej.

Obiekt posiada zastępcze źródło energii oraz lampy bakteriobójcze, usytuowane w pomieszczeniach części wspólnej. Otoczenie obiektu jest stale monitorowane. Do dyspozycji mieszkańców oraz ich opiekunów, w celu załatwienia czynności dnia codziennego, pozostają 3 środki transportu.

Obiekt położony jest w parku o zabytkowym drzewostanie, wydzielono miejsca do rekreacji, boisko, alejki spacerowe z ławeczkami oraz miejsce dla osób palących.

Pomieszczenia, urządzenia i otoczenia obiektów utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym.

źródło: <https://radiopoznan.fm>

- Dom Pomocy Społecznej w Zimnowodzie - dla osób dorosłych, niepełnosprawnych intelektualnie, z liczbą miejsc 67. Na dzień kontroli w placówce przebywało 67 pensjonariuszy.

Placówka zatrudnia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego (jeden pracownik pierwszego kontaktu ma pod opieką 3 mieszkańców) oraz realizuje indywidualny plan wsparcia, oparty na czynnościach dnia codziennego. Pracownicy uczestniczą, co najmniej raz na 2 lata, w organizowanych przez Dyrektora Domu szkoleniach, na temat praw mieszkańca domu, kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z mieszkańcami.

Dom Pomocy Społecznej w Zimnowodzie to kompleks budynków mieszkalnych, na które składa się: Pałac, Mieszkanie Treningowe oraz Mieszkanie grupowe w Bruczkowie (oddalone o 6 km od miejscowości Zimnowoda). Obiekt dysponuje: salą terapii zajęciowej, salą terapii sekcji plastycznej, biblioteką, czytelnią, salą rehabilitacji oraz salą *Doświadczenia Świata*.

Pomieszczenia obiektu przystosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo. Ponadto, w każdym pokoju oraz pomieszczeniu sanitarno-higienicznym zainstalowano system przyzywowo-alarmowy.

Stan sanitarno-techniczny kontrolowanych pomieszczeń obiektu nie budzi zastrzeżeń. Pokoje mieszkalne oraz pozostałe pomieszczenia Placówki w dniu kontroli były czyste, wolne od nieprzyjemnych zapachów, estetyczne, o indywidualnym charakterze wystroju.

Czynności porządkowe wykonywane są przy współudziale sprawniejszych mieszkańców, pod opieką pracownika pierwszego kontaktu. Pranie bielizny brudnej oraz odzieży pensjonariuszy odbywa się w obiekcie, z pomocą urządzeń piorących i suszących

w pomieszczeniach pralni, bądź w pralkach automatycznych, usytuowanych w wyznaczonych miejscach na terenie całego obiektu, przez mieszkańców Domu, przy współudziale opiekunów.

Placówka nie zatrudnia pielęgniarki, w obiekcie nastąpiła likwidacja gabinetu zabiegowego. Wszystkie czynności, mające na celu pomoc doraźną mieszkańcom wykonywane są w Przychodni Lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej "Medicus" Magdalena Kurnatowska, ul. Starogostyńska 9, 63-800 Gostyń.

Magazynowaniem oraz przekazywaniem do unieszkodliwiania odpadów o kodzie 18 01 03, zajmuje się więc firma zewnętrzna. Na terenie placówki wydzielono jednak odrębne pomieszczenie, wyposażone w przenośne urządzenie chłodnicze do magazynowania odpadów o kodzie 18 01 03 oraz opracowano Procedurę postępowania na wypadek wytworzenia tego rodzaju odpadów. Gospodarka odpadami komunalnymi prowadzona jest przez firmę zewnętrzną.

Dom Pomocy Społecznej w Zimnowodzie nie posiada pomieszczenia pro-morte. W przypadku zgonu mieszkańca ciało pozostaje nieruszone, aż do czasu wystawienia przez lekarza karty zgonu. Następnie ciało (po ok. 2 godzinach) jest zabierane przez zakład pogrzebowy. Na wypadek opóźnień przy odbiorze zwłok przez zakład pogrzebowy, ciało jest przechowywane w łazience (pomieszczenie sanitarno-higieniczne jest na ten czas wyłączone z użytkowania). Pracownicy Placówki nie wykonują toalety pośmiertnej.

Obiekt posiada zastępcze źródło energii oraz lampy bakteriobójcze, usytuowane w pomieszczeniach części wspólnej. Otoczenie obiektu jest stale monitorowane. Do dyspozycji mieszkańców oraz ich opiekunów, w celu załatwienia czynności dnia codziennego, pozostają 2 środki transportu.

Pałac położony jest w zespole parkowym, w którym wytyczone są alejki spacerowe nad stawami. Na terenie obiektu wydzielono palarnię, odizolowaną od pozostałych pomieszczeń. Pomieszczenia, urządzenia i otoczenia obiektów utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym.

Podczas kontroli sanitarnej zwracano uwagę na podejmowanie działań, mających na celu zapewnienie i utrzymywanie odpowiedniej jakości wody ciepłej, w instalacjach wewnętrznych budynków. W roku 2023 obie skontrolowane placówki, w ramach kontroli wewnętrznej, zleciły pobór próbek wody ciepłej z instalacji wewnętrznej budynków. Próbki zostały przebadane w kierunku obecności bakterii z rodzaju *Legionella* sp. Analiza laboratoryjna nie wykazała skażenia wody ciepłej.

źródło: <http://dps-zimnowoda.pl/>

2. 4. Obiekty hotelarskie, motele, pensjonaty i inne, w których świadczone są usługi hotelarskie

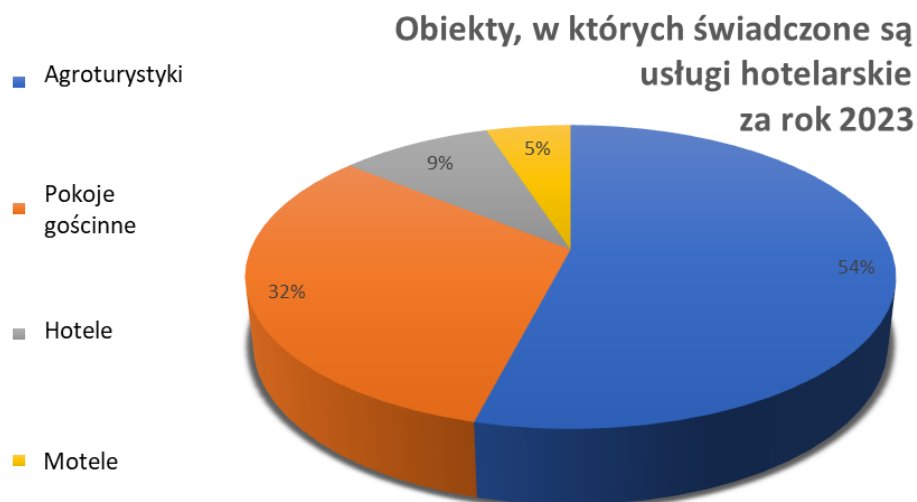
W roku 2023 zaewidencjonowano ogółem 22 obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie. Należą do nich: motel, hotele, pokoje gościnne oraz obiekty agroturystyczne. Zestawienie obiektów przedstawiono w Tabeli Nr 2.

Tabela 2. Hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

Typ zakładów	Liczba zakładów w ewidencji	Udział % w grupie	Liczba skontrolowanych zakładów	% skontrolowanych zakładów
Hotele	2	9	2	100
Motele	1	5	0	0
Obiekty z pokojami gościnnymi	7	32	2	29
Agroturystyki	12	54	4	33
Ogółem	22	100	8	36

Kontroli sanitarnej poddano 8 obiektów noclegowych spośród 22 istniejących, co stanowi 36% wszystkich obiektów tej grupy.

Wykres 2. Udział obiektów świadczących usługi hotelarskie za rok 2023

Na powyższym wykresie (Wykres 2) przedstawiono procentowy udział obiektów, świadczących usługi hotelarskie. Znaczną większość obiektów, świadczących usługi hotelarskie, stanowią agroturystyki. W porównaniu z rokiem ubiegłym, ogólna liczba obiektów, w których świadczone były usługi hotelarskie zwiększyła się o 1.

Działalność obiektów, świadczących usługi hotelarskie, polega na wynajmowaniu miejsc noclegowych z możliwością żywienia (w przypadku hoteli i motelu). W pozostałych obiektach istnieje możliwość przygotowania samodzielnych posiłków w aneksach kuchennych, przynależnych do pokoi.

Źródło zaopatrzenia w wodę, obiektów tej grupy, stanowią wodociągi publiczne sieciowe. Ścieki komunalne w niemalże wszystkich obiektach odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej, w jednym z obiektów do zbiornika bezodpływowego.

Pranie bielizny prowadzone jest zarówno w pralniach własnych (w 4 obiektach), jak i w pralniach zewnętrznych (w 4 obiektach). Pralnie zewnętrzne zapewniają transport bielizny czystej i brudnej. Bielizna czysta przechowywana jest w wydzielonych, na ten cel, szafach lub magazynach. Obiekty wyposażone są w środki czystościowe i dezynfekcyjne. Zabiegi dezynsekcji i deratyzacji wykonywane są na bieżąco.

W roku 2023, do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu, wpłynęła interwencja, przekazana przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego

Inspektora Sanitarnego, dotycząca niewłaściwego zabezpieczenia obiektu hotelarskiego przed szkodnikami. Kontrola interwencyjna podmiotu, przeprowadzona przez pracowników Sekcji Higieny Komunalnej, nie potwierdziła stawianych zarzutów.

Podczas kontroli sanitarnych obiektów noclegowych, pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej, zwracali uwagę na podejmowanie działań, mających na celu zapewnienie i utrzymywanie odpowiedniej jakości wody ciepłej w instalacjach wewnętrznych budynków. W roku 2023 zarządzający jednym z hoteli w powiecie gostyńskim dokonał poboru próbek wody ciepłej, które zostały przebadane w kierunku obecności bakterii z rodzaju *Legionella* sp. W pobranych próbkach wody nie wykryto w/w bakterii.

Stan sanitarno-techniczny obiektów hotelarskich nie budził zastrzeżeń. Na podstawie dokumentacji pokontrolnej, obiekty hotelarskie ocenione zostały jako dobrze przygotowane do sezonu turystycznego letniego. Ponadto, trzy z kontrolowanych obiektów noclegowych były przygotowane na przyjęcie Uchodźców. W żadnym z kontrolowanych obiektów nie stwierdzono uchybień w przedmiotowym zakresie.

2. 5. Ustępy publiczne

W roku 2023, w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu, znajdowało się 6 obiektów, klasyfikowanych jako ustępy publiczne. Dwa obiekty z tej grupy poddano kontroli sanitarnej.

Obydwa obiekty przystosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo oraz posiadają odrębne pomieszczenia sanitarno-higieniczne dla kobiet oraz dla mężczyzn. Obiekt usytuowany na targowisku miejskim czynny jest wyłącznie w dni targowe, tj.: we wtorki i piątki, w godzinach: od 9⁰⁰ do 17⁰⁰. Drugi obiekt czynny jest w tych samych godzinach, jednakże w pozostałe dni robocze, za wyjątkiem dni targowych. Skorzystanie z toalet w obydwu przypadkach możliwe jest bezpośrednio po uiszczeniu opłaty u osoby, pełniącej funkcję obsługi toalet. Dodatkowo w miesiącach od maja do listopada, toalety - zlokalizowane w pobliżu rynku, czynne są całą dobę, bezpośrednio po uiszczeniu opłaty poprzez tzw. „wrzutkę monety dwuzłotowej”.

Źródłem zaopatrzenia skontrolowanych ustępów publicznych w wodę jest wodociąg publiczny sieciowy. Ścieki odprowadzane są do kanalizacji miejskiej.

W każdym z obiektów wydzielono pomieszczenia, wyposażone w sprzęt do utrzymania czystości oraz do przechowywania preparatów myjąco-dezynfekujących. Czynności

porządkowe wykonywane są codziennie, a środki czystości oraz higieny uzupełniane są na bieżąco. Otoczenie obiektów jest utwardzone kostką brukową, ogrodzone, oświetlone oraz monitorowane.

Pomieszczenia, urządzenia i elementy wyposażenia toalet utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym.

2. 6. Obiekty komunikacji publicznej

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu znajduje się Dworzec Autobusowy w Gostyniu. Obiekt świadczy usługi komunikacji miejskiej, podmiejskiej oraz przewozów szkolnych. Podczas kontroli sanitarnej tego obiektu sprawdzono również stan sanitarno-techniczny 4 środków transportu, służących do przewozów pasażerskich. Wszystkie skontrolowane środki transportu zaopatrzone były w apteczkę pierwszej pomocy medycznej, zamykane pojemniki na odpady komunalne, wyłożone workami foliowymi oraz wywieszoną, w widocznym miejscu, informację słowną i graficzną, o zakazie palenia wyrobów tytoniowych.

Plac manewrowy dworca autobusowego jest ogrodzony, posiada 7 stanowisk autobusowych, w sąsiedztwie usytuowane są dwie wiaty, z wywieszoną informacją dla podróżnych o rozkładzie jazdy poszczególnych autobusów. Budynek Dworca Autobusowego przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Poczekalnia dla podróżnych posiada odrębne wejście i kilkanaście miejsc siedzących dla osób oczekujących. Pasażerom zapewniono dostęp do dwóch toalet, męskiej i damskiej, przystosowanej dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Czynności myjąco-dezynfekujące pomieszczeń budynku Dworca Autobusowego wykonywane są codziennie, przez osobę zatrudnioną z zewnątrz.

Budynek Dworca Autobusowego zaopatrzony jest w wodę do spożycia przez ludzi. Źródłem zaopatrzenia jest wodociąg sieciowy publiczny. Nieczystości płynne odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej.

Plac manewrowy wraz ze stanowiskami autobusowymi, pomieszczenia oraz środki transportu do przewozu podróżnych utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym oraz sanitarno-technicznym.

2. 7. Tereny rekreacyjne

W roku 2023, w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu, znajdowało się ogółem 55 obiektów, stanowiących tereny rekreacyjne. Skontrolowano stadion oraz trzy place zabaw na terenie miasta Gostyń.

Na terenie stadionu dostępne są ogółem 3 boiska sportowe, przeznaczone do treningów piłki nożnej oraz zawodów lekkoatletycznych. W sąsiedztwie stadionu znajdują się: trybuny, pawilon dla spikera, skocznia do skoku w dal, skocznia do skoku wzwyż, a także rzutnia do kuli. Na terenie zielonym, zlokalizowanym między boiskami, powstał ogólnodostępny „EKO Skwerek”, wyposażony w: urządzenia do ćwiczeń marki Fit Park: orbitrek, rowerek treningowy, ławeczkę treningową oraz ławki, pojemniki do selektywnego gromadzenia odpadów, palenisko i/lub grill, poidelko z wodą przeznaczoną do spożycia, stojaki na rowery, tablicę pn. Biegowa mapa miasta. Do kontrolowanego obiektu przynależy również hala namiotowa, zimą (od grudnia do lutego) wykorzystywana jako lodowisko, latem (w miesiącach od kwietnia do października), będąca obiektem do gry w tenisa.

Stadion wyposażony jest w pomieszczenia sanitarno-higieniczne wraz z natryskami oraz szatnie: damskie i męskie, a także salę do spinningu. Obecnie rowery stacjonarne przeniesione zostały do pomieszczeń kręgielni w Gostyniu.

Dezynfekcja oraz czynności porządkowe pomieszczeń i sprzętu sportowego prowadzone są codziennie, przez osoby zatrudnione w obiekcie.

Pomieszczenia oraz wyposażenie, w tym sprzęt sportowy, utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym. Teren wokół obiektu utrzymany był w dobrym stanie porządkowym, oświetlony oraz monitorowany.

Skontrolowane place zabaw są obiektami ogólnodostępnymi, przeznaczonymi do celów rekreacyjnych. Obiekty te są częściowo ogrodzone, a urządzenia zabawowe usytuowane są zgodnie z przepisami prawa. Urządzenia dostępne na placu zabaw posiadają atesty higieniczne bądź certyfikaty zaświadczające, iż wykonany produkt jest zgodny z obowiązującymi normami. Teren placów zabaw pokryty jest trawnikiem bądź piaskiem - nawierzchnią amortyzującą, gwarantującą strefę bezpieczeństwa podczas ewentualnego upadku z urządzenia. Skontrolowane piaskownice posiadały drewniane obudowy w dobrym stanie technicznym. Piasek w piaskownicach wymieniany jest 2 razy w roku, zarówno przed rozpoczęciem sezonu letniego, jak i w trakcie jego trwania.

W miejscach widocznych i łatwo dostępnych umieszczono tabliczki, zawierające regulamin placów zabaw. Wzdłuż obiektów dostępne są alejki wraz z ławeczkami, miejsca postojowe

dla rowerów, kosze z przeznaczeniem na psie odchody oraz kosze na odpady komunalne. Place zabaw, w wyznaczonych ramach czasowych, oświetlane są przy użyciu lamp ulicznych. Czynności porządkowe, tj. czyszczenie, mycie oraz dezynfekcja urządzeń i wyposażenia placów zabaw, wykonywane są przez pracowników, w ramach prac zleconych.

Skontrolowane obiekty wraz z urządzeniami zabawowymi utrzymane są w dobrym stanie sanitarno-technicznym. W dwóch skontrolowanych placach zabaw wydano zalecenia, dotyczące prowadzenia wewnętrznej dokumentacji z okresowych wymian piasku w piaskownicy.

2. 8. Cmentarze i domy przedpogrzebowe

Na terenie powiatu gostyńskiego znajdują się 24 cmentarze parafialne, dom przedpogrzebowy oraz pomieszczenie służące do przechowywania zwłok, w obrębie jednego z cmentarzy.

W roku 2023 kontroli poddano dom przedpogrzebowy oraz 5 cmentarzy parafialnych.

Dom Przedpogrzebowy w Gostyniu, zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie Cmentarza Parafialnego. W obiekcie wydzielono pomieszczenie chłodni wraz z dwoma szafami chłodniczymi do przechowywania zwłok. W pomieszczeniu chłodni następuje przygotowanie zmarłego do ceremonii pogrzebowej, tj. obmycie, ubranie, ułożenie w trumnie. Wszystkie zabiegi toalety pośmiertnej i tanatocosmetyki wykonywane są przez pracownika ora właściciela zakładu, godnie i z poszanowaniem.

W obiekcie znajduje się również pomieszczenie sanitarno-higieniczne, zaopatrzone w podstawowe środki higieny osobistej. Wydzielono miejsce do przechowywania sprzętu porządkowego oraz środków do utrzymania czystości. Sprzątanie i dezynfekcja prowadzona jest na bieżąco, codziennie, przez pracowników zakładu. Źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg sieciowy publiczny. Ścieki odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej.

Podmiot posiada umowę na wykonywanie usług w zakresie odbioru, transportu i przekazywania do utylizacji odpadów o kodzie 18 01 03, zawartą z firmą zewnętrzną, posiadającą stosowane uprawnienia. Na terenie Domu Pogrzebowego wydzielono pomieszczenie magazynowe, zaopatrzone w urządzenie chłodnicze do czasowego przechowywania odpadów o kodzie 18 01 03. Zarówno w pomieszczeniu sanitarno-higienicznym, jak i w pomieszczeniu do czasowego magazynowania odpadów o kodzie 18 01 03, zamontowano wentylację mechaniczną, włączaną automatycznie.

Skontrolowany obiekt utrzymany był w dobrym stanie sanitarno-technicznym.

W roku 2023 skontrolowano 5 Cmentarzy Parafialnych. Tereny cmentarne są ogrodzone, obsadzone zielenią, częściowo utwardzone, z wydzielonymi alejkami głównymi. Na terenie cmentarzy zlokalizowane są groby ziemne, w tym groby pojedyncze i głębinowe, niekiedy również grobowce. Na cmentarzach nie ma kolumbarium. Przed wejściem na teren Cmentarzy znajdują się miejsca postojowe. Przy wejściu głównym dostępne są tablice nekrologiczne, zapewniony jest swobodny dostęp osobom niepełnosprawnym ruchowo.

Przewóz zwłok w trumnach bądź prochów w urnach, odbywa się przy pomocy wózków specjalnego przeznaczenia, w warunkach, zapewniających odpowiednie sanitarne i techniczne bezpieczeństwo przewozu.

Dla użytkowników Cmentarzy dostępny jest Regulamin Cmentarzy, prowadzona jest ewidencja grobów, w postaci ksiąg cmentarnych. We wszystkich skontrolowanych przypadkach, ponowne użycie grobu do chowania zwłok nie może nastąpić, jeżeli osoba odpowiedzialna za opiekę nad grobem uiszcza opłatę na dalszych 20 lat. Dostęp do prądu elektrycznego oraz nagłośnienia (niezbędne do odprawiania ceremonii pogrzebowych) leży w gestii firmy, zajmującej się pochówkiem osób zmarłych.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę terenów cmentarnych są źródła własne – studnie. Tylko na jednym Cmentarzu ujęcie wody stanowi wodociąg publiczny sieciowy.

Na terenie Cmentarzy nie ma domów przedpogrzebowych oraz kostnic. Ciała osób zmarłych, do czasu ich pochowania oraz inne czynności, związane z chowaniem zwłok, odbywają się na terenie firmy pogrzebowej, która dysponuje chłodniami do przechowywania zwłok do czasu pochówku.

Na cmentarzach umiejscowiono murowane boksy bądź kontenery do gromadzenia odpadów komunalnych, odbieranych przez zewnętrzne firmy, posiadające stosowne uprawnienia.

Skontrolowane obiekty spełniały wymagania higieniczno-sanitarne w przedmiotowym zakresie kontroli.

2. 9. Inne obiekty użyteczności publicznej

W roku 2023 kontroli poddano także obiekty, klasyfikowane jako inne obiekty użyteczności publicznej, co ujęto w Tabeli Nr 3. W porównaniu z rokiem 2022, liczba obiektów zakwalifikowanych do tej grupy, zmniejszyła się o 1. Dwa obiekty tej grupy, tj.: park oraz stadion przeniesiono do grupy „*Tereny rekreacyjne*”. Do rejestru ewidencji wpisano Komendę Powiatową Policji w Gostyniu.

Tabela 3. Inne obiekty użyteczności publicznej

Typ obiektu	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba skontrolowanych obiektów	% skontrolowanych obiektów
Kulturalno-sportowe	5	4	80
Stacje paliw	19	2	11
Pralnie	6	3	50
Zakłady pogrzebowe	4	2	50
Przystanki komunikacyjne	1	0	0
Usługi transportowe	3	1	33
Komenda Powiatowa Policji	1	1	100
Parkingi	4	4	100
Ogółem	43	17	40

Obiekty kulturalno-sportowe

W roku 2023 przeprowadzono 4 kontrole sanitarne, w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, obiektów kulturalno-sportowych: kręgielni, muzeum, pokoju zagadek oraz kina.

Kręgielnia to obiekt kulturalno-sportowy, ogólnodostępny, czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 7⁰⁰ do 22⁰⁰ oraz w weekendy, po wcześniejszej rezerwacji. Obiekt przeznaczony jest do celów rekreacyjno-sportowych amatorów oraz sportowców, w tym również osób z niepełnosprawnością, tj. osób niewidzących bądź słabowidzących. Obiekt nie jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Pomieszczenie kręgielni wyposażono w 6 torów kręglarskich wraz z monitorami elektronicznymi, 3 pulpity sterujące, telewizor oraz komputer sterujący wszystkimi dostępnymi systemami elektronicznymi. Ponadto na terenie obiektu znajdują się trybuny, wyposażone w miejsca siedzące, stoliki oraz krzesła dla gości. Na piętrze obiektu dostępny jest hol, wyposażony w kanapy oraz stoliki - miejsce przeznaczone do wypoczynku gości. W pobliżu znajduje się Sala fitness, w której instruktorzy prowadzą zajęcia z ćwiczeń ruchowych w określonych terminach, wyposażona w: 4 stoły do Ping-Ponga, 21 stepów, 19 rowerków stacjonarnych, 21 piłek, 21 sztang do ćwiczeń, 30 mat do ćwiczeń, podest do spinningu oraz nagłośnienie dźwięku. Przed rozpoczęciem korzystania z usług, świadczonych w obiekcie, uczestnicy zobowiązani są do zapoznania się z Regulaminami, dostępnymi w widocznych miejscach oraz umieszczonymi na stronie internetowej.

Na terenie obiektu dostępne są szatnie oraz toalety (odrębne męskie i damskie) wraz z łazienkami oraz pomieszczenie porządkowe do przechowywania preparatów myjąco-dezynfekujących, sprzętu porządkowego oraz drobnego sprzętu typu kule i kręgle. Czynności porządkowe wykonywane są codziennie, z użyciem preparatów myjąco-dezynfekujących, przez pracownika Ośrodka Sportu i Rekreacji, zatrudnionego na stanowisku sprzątaczkę.

Woda dostarczana jest do obiektu z wodociągu publicznego, sieciowego, ścieki odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej.

Zarówno obiekt, jak i jego otoczenie jest stale monitorowane. Na terenie obiektu istnieje możliwość zorganizowania imprezy, w celu rekreacyjno-sportowym. Do dyspozycji uczestników jest również plac zieleni na zewnątrz obiektu. Przed obiektem wydzielono utwardzony parking samochodowy dla gości.

Pomieszczenia kręgielni, wyposażenie, w tym sprzęt sportowo-rekreacyjny, utrzymane są w czystości, w dobrym sanitarno-technicznym. Podczas kontroli wydano jedynie zalecenie, dotyczące odmalowania ścian w Sali kręgielni, celem pozbycia się widocznych śladów zabrudzeń.

Muzeum to obiekt świadczący usługi z zakresu kultury, przystosowany dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Wewnątrz dostępne są 3 sale wystawowe: sala historyczna, sala wystaw czasowych oraz pomieszczenie archiwum zakładowego.

Ponadto, w obiekcie znajdują się: pomieszczenia administracyjne oraz socjalne dla pracowników, punkt kasowy, a także pomieszczenia socjalno-higieniczne dla osób odwiedzających muzeum. O czystość i porządek dba osoba zatrudniona na stanowisku obsługi muzeum. Budynek Muzeum podłączony jest do systemu antywłamaniowego, działającego na czujniki ruchu i temperatury. Wyposażenie muzeum, w tym meble i rekwizyty utrzymane są w czystości.

Pokój zagadek - jest obiektem zlokalizowanym na poddaszu gostyńskiego muzeum, przystosowanym dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Tematyka łamigłówek nawiązuje do czasów napoleońskich. Pokój zagadek czynny jest przez cały tydzień, wyłącznie po wcześniejszej rezerwacji. Przy rozwiązywaniu „Misji Napoleon” może brać udział jednocześnie od 2 do 6 osób. Uczestnicy pozostają w stałym kontakcie z obsługą. Przewidziany czas na rozwiązanie zagadki wynosi półtorej godziny. Powierzchnia kontrolowanego obiektu podzielona jest na cztery pomieszczenia, stanowiące elementy gry.

Obiekt jest monitorowany, dostęp do obrazu z kamer mają pracownicy muzeum. Dezynfekcja oraz czynności porządkowe pomieszczeń i wyposażenia prowadzone są codziennie, po zakończonym dniu pracy, przez osoby porządkowe, zatrudnione w obiekcie. Obiekt podłączony jest do systemu antywłamaniowego, działającego na czujniki ruchu i temperatury. Wyposażenie pokoju zagadek, w tym meble i rekwizyty utrzymane są w czystości.

źródło: <https://gostyn.naszemiasto.pl/gostyn-muzeum-w-gostyniu-i-escape-room-znow-czynne-dla>

Kino „Pod Kopułą” - jest obiektem kulturowym, ogólnodostępnym, przeznaczonym do celów rekreacyjnych widzów, w tym również osób niepełnosprawnych ruchowo. Seanse filmowe wyświetlane są w dni robocze, w określonych godzinach oraz w weekendy, wg ustalonego repertuaru filmowego. Na stronie internetowej dostępny jest Repertuar, uwzględniający datę i godzinę wyświetleń danego filmu, umożliwiający rezerwację oraz zakup biletów w trybie online. Pomieszczenie sali kinowej wyposażono w scenę z monitorem oraz w 198 miejsca siedzące dla gości. W holu, poprzedzającym wejście do sali kinowej, znajduje się punkt sprzedaży napoi zimnych, chipsów i popcornu (prowadzony przez pracownika, zatrudnionego w ramach prac zleconych), a także okienko dyżurki wraz z kasą biletową. Bezpośrednio przed wejściem do Sali kinowej znajduje się korytarz, w którym usytuowano stare eksponaty kinowe, tj.: skrzynia na szpule, projektory (w tym projektory przenośne z kina objazdowego). Wydzielono również miejsce na odzież wierzchnią widzów, tj. 2 duże, drewniane, mobilne stelaże, z zamontowanymi wieszakami. Na wyposażeniu obiektu dostępna jest również salka konferencyjna, wykorzystywana głównie w ramach

„Kina na obcasie” do spotkań i pogadank, celem reklamy tutejszych przedsiębiorców. Na piętrze kontrolowanego obiektu znajduje się sala projekcji filmowej, zwana „sercem kina” oraz pomieszczenie gier planszowych. Sala projekcji filmowej wyposażono w serwer oraz projektor. Pozostałe wyposażenie stanowią stare eksponaty, używane w minionych latach. Zarówno obiekt, jak i jego otoczenie jest stale monitorowane. Czynności porządkowe wykonywane są na bieżąco, po każdym seansie oraz częściej -w zależności od potrzeb, przez osoby zatrudnione w obiekcie oraz przez pracownika, zatrudnionego na stanowisku sprzątaczk, w ramach prac zleconych. Do dyspozycji uczestników kina dostępne są pomieszczenia higieniczno-sanitarne, odrębne dla kobiet i mężczyzn. Obydwie toalety dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo.

Obiekt zaopatrzonej jest w wodę przeznaczoną do spożycia przez wodociąg sieciowy publiczny. Ścieki odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej.

Pod koniec ubiegłego roku zakupiono nowy projektor laserowy do wyświetleń seansów filmowych. Pomieszczenia kontrolowanego obiektu, w tym wyposażenie, utrzymane są w czystości, w dobrym sanitarno-technicznym.

Stacje paliw

W roku 2023 przeprowadzono, w ramach nadzoru bieżącego, kontrolę sanitarną 2 stacji paliw, wraz z pracownikami Higieny Pracy. Na stacjach paliw, poza pomieszczeniami świadczenia usług sprzedaży, znajdują się również ogólnodostępne pomieszczenia sanitarno-higieniczne: dla kobiet, mężczyzn oraz osób niepełnosprawnych ruchowo, wyposażone w przewijak dla dzieci. Dla pracowników wydzielono węzły szatniowo-sanitarne. Dezynfekcja oraz czynności porządkowe pomieszczeń prowadzone są codziennie, po zakończonym dniu pracy, przez pracowników stacji.

Źródłem zaopatrzenia w wodę są wodociągi sieciowe publiczne. Ścieki odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej.

Skontrolowane podmioty złożyły wnioski do Urzędu Regulacji Energetyki o zmianę posiadanej koncesji na obrót paliwami ciekłymi, w celu dostosowania jej treści do definicji paliw ciekłych, posiadają wpis do rejestru podmiotów przywożących, z którego wynika, iż paliwo dostarczane jest ze wskazanych terminalów, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Skontrolowane pomieszczenia i urządzenia utrzymane są w dobrym stanie sanitarno-porządkowym oraz sanitarno-technicznym.

Pralnie

Zakładem pralniczym, świadczącym najszerszy zakres usług, jest firma zajmująca się praniem bielizny szpitalnej, hotelowej, gastronomicznej oraz odzieży roboczej z zakładów pracy. Pozostałe dwa skontrolowane zakłady, prowadzą działalność w zakresie pralniczo-prasowalniczym odzieży roboczej. Dodatkowo, jeden z zakładów świadczy usługi prania bielizny hotelowej, gastronomicznej oraz odzieży prywatnych klientów, drugi z kolei -usługi wynajmu i serwisowania odzieży roboczej z zakładów pracy.

W obiektach tej grupy, oprócz pomieszczeń świadczenia usług prania, suszenia oraz prasowania, znajdują się również miejsca, wydzielone do składowania brudnej odzieży roboczej (tzw. strefa brudna) oraz magazyn czystej odzieży roboczej (strefa czysta). Na terenie kontrolowanych obiektów wszystkich pracowników obowiązuje regulamin ogólny pralni. Zachowano ruch jednokierunkowy – od przyjmowania do wydawania bielizny. Zakłady posiadają wdrożone Instrukcje prania, a bielizna gotowa do wydania jest odpowiednio identyfikowana. Środki piorąco-dezynfekujące, stosowane do prania odzieży, posiadają aktualne terminy ważności. Na terenie kontrolowanych obiektów wydzielono pomieszczenia sanitarno-higieniczne. W jednym z kontrolowanych obiektów dostępna jest również śluza szatniowa, składająca się z zespołu sanitarnego z natryskiem.

Dezynfekcja oraz czynności porządkowe pomieszczeń prowadzone są codziennie po zakończonym dniu pracy, przez pracowników obiektu.

Źródłem zaopatrzenia w wodę są wodociągi sieciowe publiczne. Ścieki odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej.

Ponadto, kontroli w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego poddano 12 środków transportu służących do przewozu bielizny. Wnętrza samochodów są czyste i zdezynfekowane, wyposażone w apteczkę pierwszej pomocy medycznej oraz pojemniki na odpady komunalne. Zapisy z mycia i dezynfekcji środków transportu prowadzone są na bieżąco i potwierdzone wpisami w książce mycia i dezynfekcji komory ładunkowej środka transportu. We wszystkich skontrolowanych środkach transportu kabina kierowcy jest trwale oddzielona od wnętrza komory przewozowej. Skontrolowane środki transportu służące do przewozu bielizny utrzymane są w dobrym stanie sanitarno-technicznym.

Zakłady Pogrzebowe

W roku 2023 pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej skontrolowali 2 zakłady pogrzebowe o profilu działalności: transport i pochówek zwłok. Podmioty te działają zgodnie z opracowanymi i wdrożonymi procedurami postępowania ze zwłokami. Kontrole wykazały,

iż zabiegi toalety pośmiertnej wykonywane są godnie i z poszanowaniem, w pomieszczeniu chłodni w obrębie cmentarza. Pracownicy funeralni wykonują czynności, polegające na przygotowaniu zwłok do ubrania: mycie, zakładanie blokad, zamykanie ust, oczu, czesanie, ubieranie zwłok, rzadko malowanie twarzy. W obydwu skontrolowanych obiektach nie wykonuje się sekcji zwłok i balsamowania ciał. Sprzątanie i dezynfekcja prowadzone są w zakładach na bieżąco, przez pracowników zatrudnionych w obiekcie.

Obiekty zaopatrzone są w wodę przeznaczoną do spożycia. Źródłem zaopatrzenia w wodę stanowią wodociągi sieciowe publiczne. Ścieki odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej.

Kontrolowane podmioty posiadają umowę na wykonywanie usług w zakresie odbioru, transportu i przekazywania do utylizacji odpadów o kodzie 18 01 03, zawarte z firmą zewnętrzną, posiadającą stosowane uprawnienia. Na terenie obiektów wydzielono pomieszczenia magazynowe, zaopatrzone w urządzenie chłodnicze do czasowego magazynowania w/w odpadów (do 30 dni), które następnie odbierane są zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ponadto, skontrolowano 4 środki transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Skontrolowane środki transportu drogowego przeznaczone do przewozu zwłok i szczątków ludzkich: zarejestrowane są i użytkowane zgodnie z przeznaczeniem, trwale oznakowane; posiadają odizolowaną kabinę kierowcy od części przeznaczonej na umieszczenie zwłok lub szczątków ludzkich; w części przeznaczonej na umieszczenie zwłok albo szczątków ludzkich nie posiadają miejsc siedzących; posiadają zabezpieczenie przed przesuwaniem się trumny lub pojemnika na zwłoki albo szczątki ludzkie podczas przewozu; posiadają podłogę, wykonaną z materiału łatwo zmywalnego i odpornego na działanie środków dezynfekujących; posiadają wydzielone miejsce na przechowywanie środków dezynfekcyjnych, jednorazowych rękawic ochronnych, ręczników jednorazowego użytku oraz worków i kombinezonów na zwłoki.

Środki transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich utrzymane są w dobrym stanie sanitarno-porządkowym i sanitarno-technicznym.

Usługi Transportowe

Przeprowadzono kontrole sanitarną obiektu z tej grupy, środka transportu do przewozu czystej oraz brudnej odzieży roboczej, z zachowaniem rozdziału czasowego.

Wnętrze samochodu jest czyste i zdezynfekowane, wykonane z materiałów łatwo zmywalnych, odpornych na działanie środków dezynfekcyjnych. Zarówno mycie, jak i dezynfekcja pojazdu odbywa się z zastosowaniem procedur i technologii,

zapewniających ich skuteczność. Zapisy z mycia i dezynfekcji środka transportu prowadzone są na bieżąco i potwierdzone wpisami w książce mycia i dezynfekcji. Kabina kierowcy jest trwale oddzielona od wnętrza komory przewozowej, wyposażona w apteczkę pierwszej pomocy medycznej oraz pojemniki na odpady komunalne.

Skontrolowany środek transportu służący do przewozu odzieży roboczej utrzymany jest w dobrym stanie sanitarno-technicznym.

Powiatowa Komenda Policji

W roku 2023 przeprowadzono kontrolę sanitarną Powiatowej Komendy Policji w Gostyniu, wspólnie z Pracownikami Higieny Pracy. W zakresie Higieny Komunalnej skontrolowano Pokój dla osób zatrzymanych -kompleks pomieszczeń, do którego trafiają osoby nietrzeźwe, zatrzymane podczas interwencji oraz zatrzymane w sprawie.

Pomieszczenia te nie są przystosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano: pomieszczenie do wykonywania czynności przed zatrzymaniem – wyposażone m.in. w zamykaną celę z ławkami dla osoby zatrzymanej; dyżurkę – miejsce dla funkcjonariusza Policji pełniącego służbę; 4 cele dla osób zatrzymanych; pomieszczenie socjalne oraz sanitarno-higieniczne dla funkcjonariusza pełniącego służbę; pomieszczenie sanitarno-higieniczne dla osób zatrzymanych, wyposażone w natrysk; magazyny bielizny czystej oraz brudnej; palarnie dla osób zatrzymanych, wyposażoną w wentylację mechaniczną oraz popielniczkę.

Pomieszczenia te, za wyjątkiem pomieszczenia sanitarno-higienicznego dla osób zatrzymanych, są stale monitorowane. Zatrzymani są nadzorowani podczas korzystania z toalety przez funkcjonariusza pełniącego służbę.

Pomieszczenia przeznaczone dla osób zatrzymanych – palarnia, pomieszczenie sanitarno-higieniczne posiadają przyciski wezwania funkcjonariusza, cele zamykane są drzwiami więziennymi, wyposażonymi w wizjery. Korytarz wraz z pomieszczeniami wyposażony jest w alarmy napadowe.

Wszystkie skontrolowane pomieszczenia utrzymane są w dobrym stanie sanitarno-technicznym, w czystości i porządku.

Parkingi

Przedmiotem kontroli sanitarnych, w trakcie trwania sezonu letniego w 2023 roku, były również obiekty, stanowiące miejsca postoju na obszarach leśnych, przeznaczone do czasowego postoju pojazdów oraz odpoczynku podróżnych. Na terenie skontrolowanych

obiektów dostępne są ławki wraz ze stolikami. W widocznym miejscu zamieszczono ogólny regulamin, dotyczący utrzymania czystości i porządku w miejscu postoju. Teren wokół obiektów jest częściowo ogrodzony drewnianym płotem, nawierzchnia częściowo utwardzona tłuczeniem. Dookoła obiektu znajdują się wyłącznie tereny leśne. Czynności porządkowe (zbieranie odpadów komunalnych na terenie miejsca postojowego, wycinanie traw itp.) wykonywane są przez pracownika Zakładu Usług Leśnych.

Skontrolowane obiekty utrzymane są w dobrym stanie sanitarno-technicznym.

źródło: https://czaswlas.pl/_img/_images2/_mini_gallery/30418.jpg

3. Pływalnie

Na terenie powiatu gostyńskiego funkcjonuje jedna, całoroczna, pływania kryta. W 2023 roku przeprowadzono jedną kontrolę interwencyjną oraz jedną kontrolę sanitarną obiektu.

Przedmiotem kontroli interwencyjnej było sprawdzenie stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń obiektu, w związku z pojawieniem się informacji w lokalnych mediach o nieprawidłowościach na pływalni. Przeprowadzona kontrola interwencyjna nie potwierdziła wskazanych zarzutów.

Podczas kontroli sanitarnej sprawdzano stan sanitarno-techniczny obiektu, w tym poszczególnych pomieszczeń: hali basenowej i niecek basenowych, strefy saun, siłowni fitness, szatni, solarium oraz zaplecza pływalni wraz z system uzdatniania wody do kąpiele.

Skontrolowane pomieszczenia pływalni utrzymane były w dobrym stanie sanitarno- porządkowym i sanitarno-technicznym, za wyjątkiem kilku pomieszczeń zaplecza socjalno-technicznego. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu wydał decyzję administracyjną, nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i prowadził dalsze postępowanie w przedmiotowej sprawie. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie nieprawidłowości w powyższym zakresie.

Pływalnia Kryta „Na Fali” w Gostyniu

Autor: Ośrodek Sportu i Rekreacji w Gostyniu, ul. Starogostyńska 9a, 63-800 Gostyń

W roku 2023 Inspekcja Sanitarna wraz z Zarządzającym Pływalnią prowadzili nadzór nad jakością wody ciepłej. W ramach urzędowej kontroli pobrano z instalacji wewnętrznej pływalni 7 próbek wody ciepłej – 3 próbki z niecek basenowych oraz 4 próbki z natrysków. Próbki zostały przebadane w kierunku obecności mikroorganizmów *Legionella*. Ponadto, pobrano 12 próbek wody ciepłej z niecek basenowych oraz 2 próbki wody ciepłej z natrysków w ramach kontroli wewnętrznej obiektu. W próbkach wody nie stwierdzono obecności mikroorganizmów.

Kontrola urzędowa, dotycząca poboru próbek wody z natrysków, wykazała skażenie instalacji wody ciepłej bakteriami z rodzaju *Legionella* sp. Wykryta liczba mikroorganizmów *Legionella* sp. w jednym punkcie zagrażała bezpieczeństwu zdrowotnemu, w związku z czym wystąpiła konieczność podjęcia działań naprawczych w systemie instalacji wody ciepłej.

Wdrożone działania naprawcze prowadziły do redukcji liczby bakterii *Legionella*, co potwierdziły przeprowadzone analizy próbek wody. Badania kontrolne wykazały skażenie instalacji wody ciepłej bakteriami z rodzaju *Legionella* sp. w stopniu średnim. Podmiot kontynuował działania naprawcze. Po ich zakończeniu wykonano badanie kontrolne wody ciepłej w ramach kontroli wewnętrznej Zarządzającego. Uzyskane wyniki wykazały, iż system wody ciepłej na Pływalni Krytej „Na Fali” w Gostyniu jest pod kontrolą – nie stwierdzono przekroczeń. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu prowadził postępowania administracyjne w przedmiotowej sprawie.

Jakość wody przeznaczonej do kąpielii była monitorowana przez cały rok. Badania prowadziła zarówno Inspekcja Sanitarna jak i Zarządzający Pływalnią. Systematyka wykonywanych badań zapewniła bezpieczne warunki dla osób korzystających z pływalni.

W ramach kontroli urzędowej oraz w ramach kontroli wewnętrznej wykonywano analizy laboratoryjne próbek wody pod kątem zanieczyszczeń bakteriologicznych, jak również w zakresie parametrów fizyko-chemicznych. Łącznie w ramach kontroli urzędowej i kontroli wewnętrznej poddano analizie bakteriologicznej: 187 próbek oraz fizyko-chemicznej: 117 próbek. Woda na pływalni w nieckach: basenu sportowego, basenu rekreacyjnego, w brodziku, w niecce jacuzzi oraz w systemach cyrkulacji czterech niecek basenowych w badanym zakresie bakteriologicznym oraz chemicznym odpowiadała wymaganiom określonym w załączniku Nr 1 i Nr 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1230).

Obiekt pływalni był wyłączony z użytku, z uwagi na coroczne prace remontowo-modernizacyjne, w dniach od 1 września 2023 r. do 2 października 2023 r. Podczas przerwy technologicznej wykonano następujące prace: wymieniono drzwi na plastikowe w szatni rodzinnej oraz w toalecie przy brodziku; wykonano regenerację ślizgu zjeżdżalni, uzupełniono fugi podłogi na hali basenowej oraz w nieckach basenowych; przeprowadzono kompleksowy remont szatni damskiej; wymieniono wannę jacuzzi; przeprowadzono remont i rozbudowę strefy saun; wykonano prace serwisowe urządzeń i systemów do utrzymania ruchu; wymieniono grzejniki w szatni damskiej, na zapleczu socjalnym oraz w toalecie przy siłowni; wykonano prace malarskie w obiekcie; wykonano prace porządkowe w całym obiekcie oraz usunięto nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli sanitarnej.

Wszystkie skontrolowane pomieszczenia pływalni utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym i sanitarno-technicznym. Woda basenowa odpowiadała wymaganiom, jakie powinna spełniać woda na pływalniach.

4. Podsumowanie

1. W zakresie stanu sanitarno-technicznego obiektów użyteczności publicznej oraz środków transportu specjalnego przeznaczenia nie stwierdzono nieprawidłowości.
2. Na podstawie dokumentacji pokontrolnej, wszystkie obiekty użyteczności publicznej uzyskały, w roku sprawozdawczym, pozytywną ocenę Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu.
3. We wszystkich skontrolowanych obiektach, gospodarkę odpadami, prowadzono zgodnie z obowiązującymi przepisami.
4. We wszystkich obiektach użyteczności publicznej przestrzegano zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu, wyrobów tytoniowych i e-papierosów.
5. Największy wzrost liczby obiektów użyteczności publicznej, wzorem lat ubiegłych, zauważono w branży „beauty”.
6. Poprzez regularne prace remontowe kontrolowanych obiektów sukcesywnie podwyższano standard świadczonych usług.
7. Podczas kontroli sanitarnych prowadzono działania edukacyjno-informacyjne, mające na celu poszerzenie wiedzy, tym samym zwiększenie świadomości w zakresie zasad oraz możliwości prowadzenia działalności gospodarczej.
8. W analizowanych próbkach wody nie stwierdzono zanieczyszczeń bakteriologicznych oraz przekroczeń parametrów fizyko-chemicznych.

STAN SANITARNY PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

1. Wprowadzenie

Podmioty, wykonujące działalność leczniczą, kontrolowano w oparciu o przepisy prawne rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2022r., poz. 402). Zakres kontroli tych podmiotów obejmował głównie: stan sanitarno-techniczny obiektów; utrzymanie czystości pomieszczeń i wyposażenia; zaopatrzenie w wodę; postępowanie z bielizną czystą i brudną; postępowanie z odpadami, zarówno komunalnymi, jak i medycznymi; procesy dezynfekcji i sterylizacji oraz dokumentację zdrowotną personelu.

W placówkach medycznych, w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego, Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej dokonali urzędowego poboru próbek wody ciepłej w kierunku obecności mikroorganizmów *Legionella* sp.

2. Działalność lecznicza

W 2023 roku działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze obejmowała następujące grupy:

- stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne szpitalne,
- stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne,
- ambulatoryjne świadczenia zdrowotne,
- praktyki zawodowe.

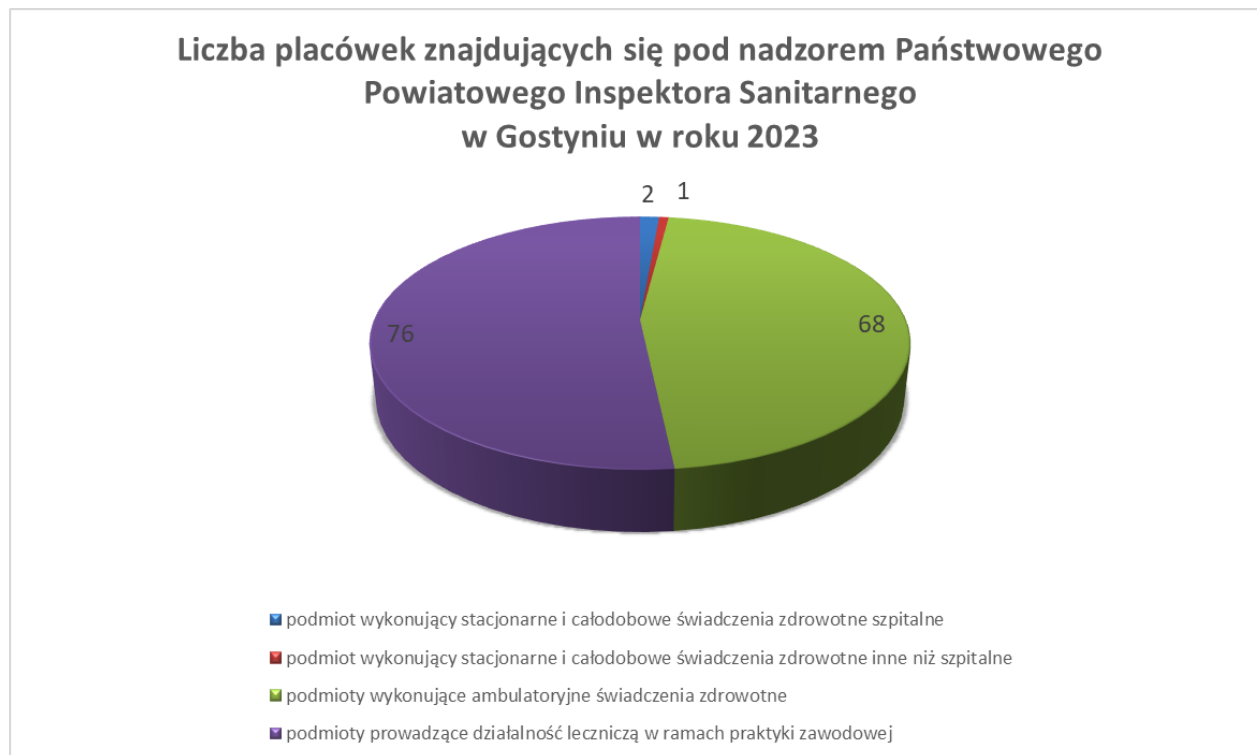
Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu znajdowało się ogółem 147 placówek, w tym:

- 2 podmioty wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne szpitalne,
- 1 podmiot wykonujący stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne,
- 68 podmiotów wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne,

➤ 76 podmiotów prowadzących działalność leczniczą w ramach praktyki zawodowej.

Powyższą zależność przedstawiono na wykresie 1.

Wykres 1. Zestawienie placówek znajdujących się pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu w roku 2023

2.1. Podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

W roku 2023, w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu, znajdowały się 2 szpitale, wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne. Dodatkowo w strukturę jednego z nich wchodzi Zakład Opiekuńczo-Lecznicy mieszczącej się przy ul. Wrocławskiej 8, 63-800 Gostyń.

Działalność lecznicza w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne szpitalne wykonywana jest w dwóch obiektach:

- w Szpitalu Rehabilitacyjnym Piaski, os. Marysin 1, 63-820 Piaski, należącym do Bonifraterskiego Centrum Medycznego Sp. z o. o. Oddział we Wrocławiu, ul. gen. Romualda Traugutta 57/59, 50-417 Wrocław, w którym świadczenia rehabilitacji neurologicznej w warunkach stacjonarnych przeznaczone są dla świadczeniobiorców ze schorzeniami neurologicznymi wszystkich grup wiekowych, którzy ze względu na kontynuację leczenia wymagają stosowania kompleksowych czynności rehabilitacyjnych oraz całodobowego nadzoru lekarskiego i pielęgniarskiego.

Ponadto, placówka świadczy usługi w zakresie rehabilitacji dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego oraz zabiegi dla pacjentów dorosłych w ramach rehabilitacji ambulatoryjnej.

Źródło: www.facebook.com/bonifrater.centrum/photos

• w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Gostyniu, Pl. K. Marcinkowskiego 8/9, 63-800 Gostyń. W placówce znajdują się następujące oddziały szpitalne:

- ✓ Oddział Dziecięcy,
- ✓ Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii,
- ✓ Oddział Chirurgii Ogólnej,
- ✓ Oddział Ginekologiczno-Położniczy wraz z Zespołem Porodowym,
- ✓ Oddział Noworodkowy,
- ✓ Oddział Wewnętrzny,
- ✓ Oddział Chirurgii Dziecięcej,
- ✓ Oddział Medycyny Paliatywnej.

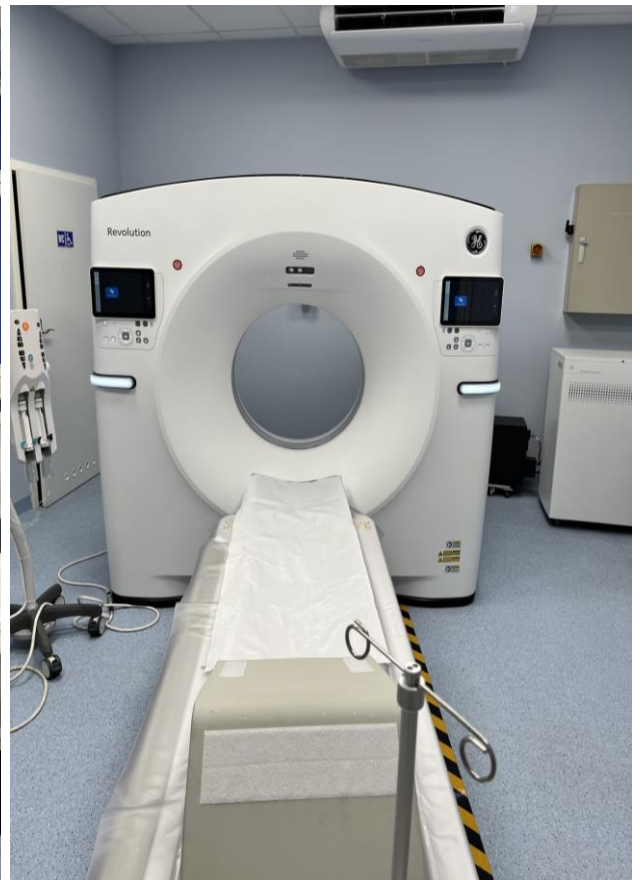
W kompleksie budynków szpitala mieści się blok operacyjny oraz centralna sterylizatornia. Ponadto, placówka świadczy nocną i świąteczną opiekę zdrowotną (gabinet lekarza POZ). W obiekcie szpitalnym znajdują się również poradnie specjalistyczne (ginekologiczno - położnicza, gastroenterologiczna, chirurgii ogólnej, chirurgii dziecięcej) oraz pracownia diagnostyki laboratoryjnej, jak również pracownia diagnostyczna (endoskopii, RTG, tomografii komputerowej, USG).

Źródło: <https://szpitalgostyn.pl/pagesView,28,o-nas,PL>

Źródło: https://www.facebook.com/spzozgostyn/?locale=pl_PL

Źródło: Ww. fotografii, wyposażenia szpitala, są własnością Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Gostyniu, Pl. K. Marcinkowskiego 8/9, 63-800 Gostyń, udostępniono je za zgodą Dyrekcji placówki.

Ponadto, szpital posiada w swej strukturze Zakład Opiekuńczo-Lecznicy, mieszczący się w Gostyniu, przy ul. Wrocławskiej 8, w którym przebywają pacjenci, wymagający całodobowych świadczeń pielęgnacyjnych w przebiegu choroby przewlekłej, na skutek zakończonego procesu diagnostycznego lub leczenia operacyjnego.

Źródło: <https://szpitalgostyn.pl/pagesView,3,zol,PL>

W kwietniu 2023 roku, został wpisany do ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu podmiot, wykonujący stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne – Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Szelejewie Drugim, który uzyskał wpis do Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą.

W placówce tej przeprowadzono kontrolę sanitarną tematyczną w zakresie spełnienia wymagań określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2022 r., poz. 402) – nie stwierdzono nieprawidłowości w przedmiotowym zakresie.

W 2023 roku w zakresie nadzoru bieżącego skontrolowano ogółem 2 podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne szpitalne, w tym:

1. w jednym obiekcie przeprowadzono 2 kontrole kompleksowe, w tym 1 kontrola dotyczyła Zakładu Opiekuńczo-Lecznicy, wchodzącego w strukturę Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Gostyniu oraz

✓ 1 kontrolę sprawdzającą wykonania nakazów, nadanych decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu, znak: ON-HK.902056.2023 z dnia 7 sierpnia 2023 r., za stwierdzone podczas kontroli kompleksowej nieprawidłowości;

✓ 2 kontrole tematyczne, których zakres obejmował ocenę działań podjętych w szpitalu w związku z podejrzeniem wystąpienia ognisk epidemicznych;

✓ 1 kontrolę tematyczną w zakresie oceny funkcjonowania systemu zapobiegania i zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych, obejmującą między innymi działalność komitetu i zespołu kontroli zakażeń szpitalnych, monitorowanie i rejestrację zakażeń i czynników alarmowych czy prowadzenia kontroli wewnętrznych w zakresie realizacji działań mających na celu zapobieganie szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych;

✓ 3 kontrole tematyczne w zakresie szczepień przeprowadzonych na Oddziale Noworodkowym oraz w gabinecie lekarza POZ.

✓ 2 kontrole w zakresie żywienia zbiorowego pacjentów.

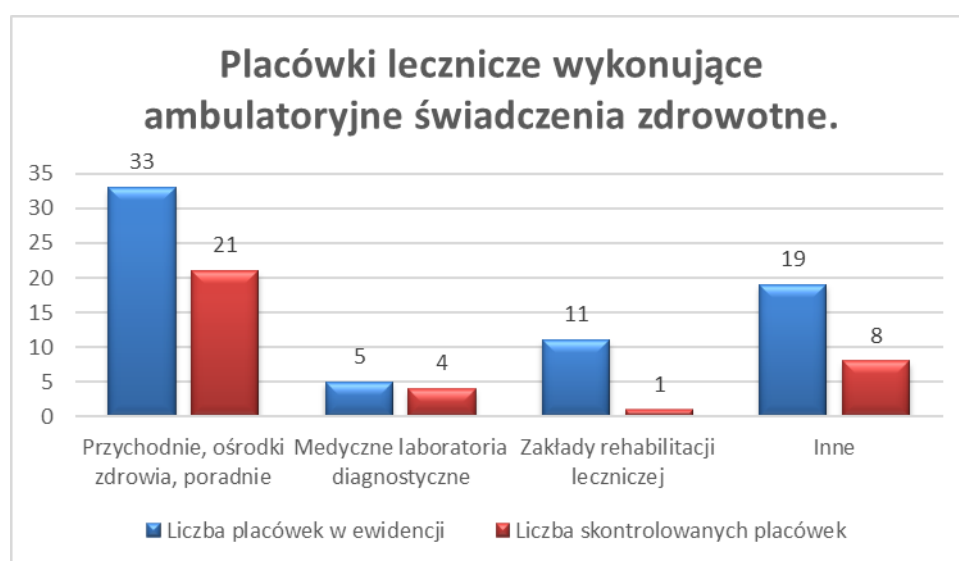
2. w drugim obiekcie szpitalnym przeprowadzono 1 kontrolę kompleksową oraz 1 kontrolę w zakresie żywienia zbiorowego pacjentów. Obie kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu prowadził nadzór nad jakością wody ciepłej w obu obiektach szpitalnych. W ramach urzędowej kontroli pobrano z instalacji wewnętrznej placówek próbki wody ciepłej, które zostały przebadane w kierunku obecności mikroorganizmów *Legionella sp.* Uzyskane wyniki wykazały iż, system wody ciepłej w placówkach medycznych jest pod kontrolą.

2.2 Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne oraz działalność lecznicza wykonywana przez praktyki zawodowe

W roku 2023 w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu, znajdowało się ogółem 68 placówek lecznictwa ambulatoryjnego. Szczegółowy podział tych podmiotów przedstawiono na wykresie Nr 2.

Wykres 2. Zestawienie podmiotów leczniczych, wykonujących ambulatoryjne świadczenie zdrowotne

Zestawienie wszystkich podmiotów leczniczych, wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne wraz z liczbą skontrolowanych obiektów przedstawia Tabela Nr 1.

Tabela 1. Placówki lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

Typ placówki	Liczba placówek w ewidencji	Liczba skontrolowanych placówek	% skontrolowanych placówek
Przychodnie, ośrodki, poradnie	33	21	64
Medyczne laboratoria diagnostyczne	5	4	80
Zakłady rehabilitacji leczniczej	11	1	9
Inne	19	8	42
Ogółem	68	37	54

W roku 2023 skontrolowano 37 podmiotów, co stanowi 54% wszystkich podmiotów tej grupy ujętych w ewidencji. Największą wartość procentową stanowiły skontrolowane laboratoria diagnostyczne, tj. 80%, najmniejszą – zakłady rehabilitacji leczniczej -skontrolowano 9%. Wśród placówek leczniczych, klasyfikowanych jako inne, wyróżnić możemy przede wszystkim: zespoły pielęgniarek i położnych, gabinety profilaktyki szkolnej oraz hospicja domowe.

W grupie przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice znajdowały się 33 podmioty wykonujące działalność leczniczą. W porównaniu z rokiem 2022 liczba placówek zmniejszyła się o 4 podmioty, które zakończyły swoją działalność. Ogółem, w tej grupie skontrolowano 21 placówek. Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej i Sekcji Epidemiologii przeprowadzili wspólnie 13 kontroli w przychodniach, 1 kontrolę w Stacji Dializ w Gostyniu oraz 7 kontroli w obiektach typu: gabinety stomatologiczne, ginekologiczne, dermatologiczne, nadzorowane wyłącznie przez Sekcję Epidemiologii.

Kontrole wykazały, iż w placówkach z powyższej grupy, dla pacjentów wydzielono zazwyczaj toalety: osobno męską i damską (przystosowaną dla osób niepełnosprawnych ruchowo). Pomieszczenia higieniczno-sanitarne wyposażono w miski ustępowe, umywalki do mycia rąk, w środki higieny osobistej (papier toaletowy, mydło w płynie, ręczniki papierowe) oraz pojemniki na zużyte ręczniki papierowe.

W gabinetach lekarskich oraz w gabinetach diagnostyczno-zabiegowych przygotowane były stanowiska mycia i dezynfekcji rąk, wyposażone w umywalki z bieżącą ciepłą i zimną wodą, mydło w płynie, ręczniki papierowe, preparat do dezynfekcji rąk. Miejsca te były wyłożone płytkami, umożliwiającymi mycie i dezynfekcję powierzchni.

Ściany w gabinetach lekarskich były gładkie, częściowo wyłożone płytkami. Podłogi wykonane były z materiałów, umożliwiających ich mycie i dezynfekcję. Połączenia ścian z podłogami były gładkie, umożliwiające mycie i dezynfekcję.

Gabinety wyposażono w meble, typu zamknięte szafy, biurka o powierzchniach gładkich, umożliwiających mycie i dezynfekcję, fotele o powierzchniach zmywalnych, kozetki, wyposażone w jednorazową bieliznę.

W obiektach wydzielono pomieszczenia: porządkowe – przeznaczone na przechowywanie środków czystościowych, pomieszczenia do magazynowania odpadów medycznych oraz pomieszczenia socjalne dla zatrudnionego personelu.

W większości obiektów dla personelu były wydzielone miejsca do spożywania posiłków oraz odrębne pomieszczenia higieniczno-sanitarne, wyposażone w umywalkę do mycia rąk oraz miskę ustępową.

Placówki medyczne były wyposażone w urządzenia klimatyzacyjne, zaś właściciele obiektów przeprowadzali regularne przeglądy urządzeń klimatyzacyjnych. W obiektach była dostępna do wglądu dokumentacja z przeprowadzonych okresowych kontroli sprawności przewodów i podłączeń dymowych, spalinowych i wentylacyjnych. W pomieszczeniach zamontowane były wentylacje grawitacyjne, kratki wentylacyjne były czyste, w dobrym stanie sanitarnym. W pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych zamontowane były przede wszystkim sprawne wentylacje mechaniczne.

Teren wokół skontrolowanych placówek był utwardzony, utrzymany w czystości. Na zewnątrz budynków wydzielono parkingi dla pacjentów.

Skontrolowane obiekty w całości były przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, bez barier architektonicznych.

W jednym z obiektów z tej grupy stwierdzono złe rozwiązanie przestrzenne stanowiska sterylizacji, w którym nie zapewniono jednokierunkowego ruchu materiałów od punktu przyjęcia materiału skażonego do punktu wydania materiału sterylnego. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie nieprawidłowości w obiekcie.

Pomieszczenia pozostałych skontrolowanych obiektów utrzymane były w dobrym stanie sanitarnym i technicznym. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w placówkach.

W roku sprawozdawczym 2023, w grupie przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice, pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej wspólnie z pracownikami Sekcji Epidemiologii przeprowadzili 1 kontrolę sprawdzającą w zakresie dostosowania obiektu do wymagań, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać

pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2022 r., poz. 402). Podmiot zobowiązał się do usunięcia stwierdzonych w 2022 roku nieprawidłowości, ujętych w decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu.

Ponadto, w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w rodzaju ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, skontrolowano dodatkowo ogółem 22 obiekty, w tym: 2 obiekty wiodące w Sekcji Higieny Komunalnej oraz 20 obiektów wiodących w Sekcji Epidemiologii.

W podmiotach wykonujących działalność leczniczą z powyższej grupy, przeprowadzono łącznie 30 kontroli dodatkowych, w tym:

- ✓ 2 kontrole przeprowadzono wspólnie z pracownikami Sekcji Epidemiologii (1 tematyczną oraz 1 kontrolę sprawdzającą);
- ✓ 28 kontroli przeprowadzono wyłącznie przez pracowników Sekcji Epidemiologii, w tym: 19 kontroli w zakresie szczepień ochronnych, 7 kontroli tematycznych oraz 2 kontrole sprawdzające).

W 2023 roku w grupie: zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne znajdowało się 5 laboratoriów diagnostycznych. W porównaniu z rokiem 2022, ilość zakładów w tej grupie zwiększyła się o 1 nowy obiekt. Pracownicy Sekcji Epidemiologii w 2023 roku skontrolowali kompleksowo 4 laboratoria. Nieprawidłowości w obiektach nie stwierdzono.

W 2023 roku w grupie: zakłady rehabilitacji leczniczej znajdowało się 11 podmiotów, wykonujących działalność leczniczą. W porównaniu z rokiem poprzednim 2022, ogólna liczba zakładów tej grupy zwiększyła się o 1 obiekt. W roku 2023 pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej przeprowadzili kontrolę kompleksową w jednym obiekcie. Nie stwierdzono nieprawidłowości w placówce.

W 2023 roku w grupie: podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne – inne znajdowało się 19 podmiotów, wykonujących działalność leczniczą. W porównaniu z rokiem 2022 liczba placówek w tej grupie zwiększyła się o jeden gabinet higieny szkolnej.

W obiektach z tej grupy przeprowadzono 8 kontroli kompleksowych. Jedna z kontroli wykazała nieprawidłowość, polegającą na braku nadzoru nad procedurami zapobiegającymi zakażeniom i chorobom zakaźnym, związanym z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w zakresie dekontaminacji powierzchni, skóry i błon śluzowych, braku kontroli w zakresie monitorowania terminów ważności sprzętu sterylnego, na niewłaściwym postępowaniu z odpadami medycznymi oraz na nierzetelnym prowadzeniu kontroli wewnętrznej w obszarze

realizacji działań, zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie nieprawidłowości w przedmiotowym zakresie.

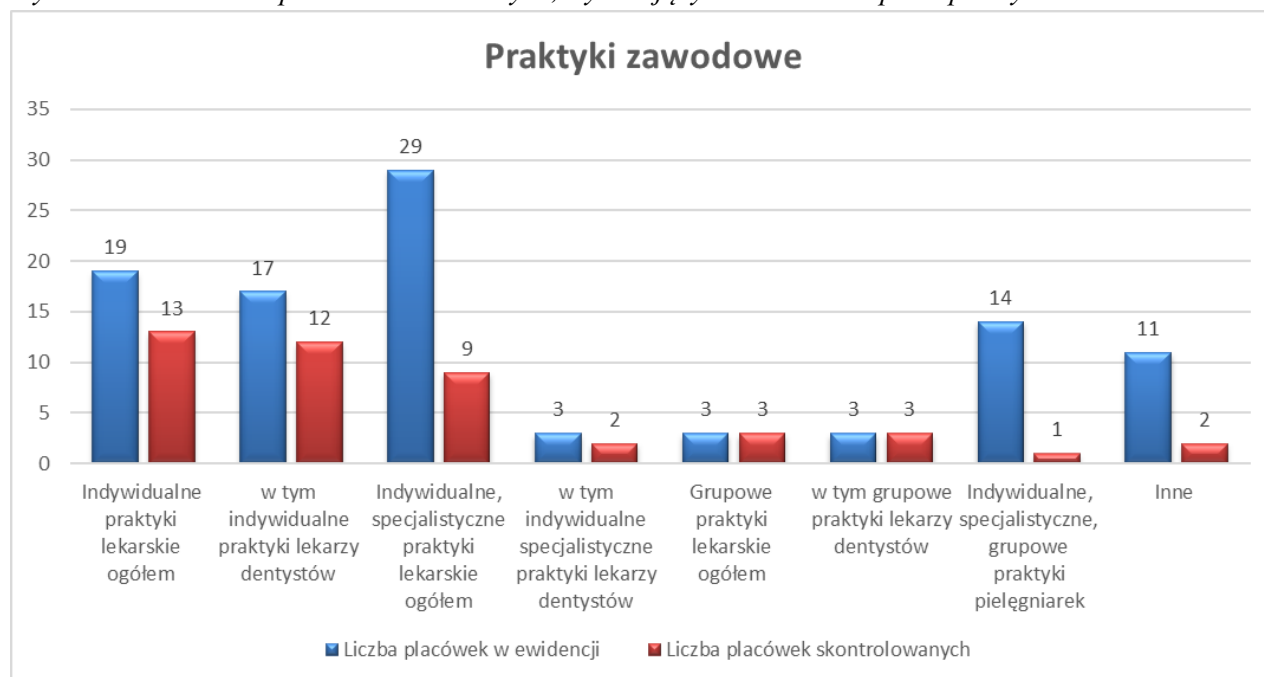
W 2023 roku, w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu, znajdowało się 76 obiektów, należących do działalności leczniczej wykonywanej przez praktykę zawodową, w tym: 57 obiektów wiodących w Sekcji Epidemiologii oraz 19 obiektów wiodących w Sekcji Higieny Komunalnej.

W Podmiotach działalności leczniczej, wykonywanej przez praktykę zawodową, przeprowadzono łącznie 28 kontroli kompleksowych, w tym:

- ✓ 3 kontrole przeprowadzono przez pracowników Sekcji Higieny Komunalnej;
- ✓ 25 kontroli przeprowadzono wyłącznie przez pracowników Sekcji Epidemiologii.

Szczegółowy podział tych podmiotów przedstawiono na wykresie 3.

Wykres 3. Zestawienie podmiotów leczniczych, wykonujących działalność przez praktyki zawodowe

Zestawienie tych placówek, wraz z liczbą skontrolowanych obiektów przedstawia Tabela 2.

W 2023r. w grupie indywidualnych praktyk lekarskich ogółem znajdowało się 19 praktyk zawodowych, w tym 17 indywidualnych praktyk lekarzy dentystów. Pracownicy Sekcji Epidemiologii przeprowadzili 13 kontroli kompleksowych w ww. podmiotach. W dwóch obiektach z tej grupy stwierdzono nieprawidłowości. W jednej z placówek stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi. W związku z powyższym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu, prowadził postępowanie administracyjne w przedmiotowej sprawie.

Tabela 2. Praktyki zawodowe

Typ placówki	Liczba placówek w ewidencji	Liczba skontrolowanych placówek	% skontrolowanych placówek
Indywidualne praktyki lekarskie ogółem	19	13	68
w tym indywidualne praktyki lekarzy dentystów	17	12	71
Indywidualne, specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem	29	9	31
w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów	3	2	67
Grupowe praktyki lekarskie ogółem	3	3	100
w tym grupowe praktyki lekarzy dentystów	3	3	100
Indywidualne, specjalistyczne, grupowe praktyki pielęgniarek	14	1	7
Inne	11	2	18
Ogółem	76	28	37

W 2023r. w grupie indywidualnych praktyk lekarskich ogółem znajdowało się 19 praktyk zawodowych, w tym 17 indywidualnych praktyk lekarzy dentystów. Pracownicy Sekcji Epidemiologii przeprowadzili 13 kontroli kompleksowych w ww. podmiotach. W dwóch obiektach z tej grupy stwierdzono nieprawidłowości. W jednej z placówek stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi. W związku z powyższym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu, prowadził postępowanie administracyjne w przedmiotowej sprawie.

Druga z kontroli kompleksowych wykazała w podmiocie nieprawidłowość, polegającą na braku nadzoru nad procedurami zapobiegającymi zakażeniom i chorobom zakaźnym, związanym z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w zakresie dekontaminacji wyrobów medycznych wielorazowego użytku oraz na nierzetelnym prowadzeniu kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu wydał decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w drodze postępowania administracyjnego.

W 2023 roku w grupie indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich znajdowało się ogółem 29 praktyk zawodowych, w tym 3 indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów. W porównaniu z rokiem 2022 liczba placówek zmniejszyła się o 10 podmiotów.

W roku 2023, w grupie indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich, pracownicy Sekcji Epidemiologii przeprowadzili 9 kontroli kompleksowych, w tym 2 kontrole w grupie indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarzy dentystów. Nie stwierdzono nieprawidłowości w ww. placówkach.

W ewidencji na 2023 rok w grupowych praktykach lekarskich ogółem znajdowały się 3 praktyki zawodowe, w tym 3 grupowe praktyki lekarzy dentystów. W roku 2023, w powyższych grupach, pracownicy Sekcji Epidemiologii skontrolowali kompleksowo wszystkie 3 obiekty.

W jednym ze skontrolowanych obiektów kontrola kompleksowa wykazała nieprawidłowości polegające na prowadzeniu niewłaściwego nadzoru nad procedurą zapobiegającą zakażeniom i chorobom zakaźnym, dotyczącą dekontaminacji wyrobów medycznych oraz powierzchni pomieszczeń. Kontrola sprawdzająca nie wykazała nieprawidłowości w przedmiotowym zakresie.

W pozostałych grupach, wg ewidencji na rok 2023, tj.:

- indywidualne praktyki pielęgniarek - znajdowało się 9 podmiotów,
- indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek - znajdowały się 4 podmioty (pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej przeprowadzili kontrolę kompleksową w 1 obiekcie z tej grupy),
- grupowe praktyki pielęgniarek - znajdował się jeden obiekt,
- praktyka zawodowa – inne - znajdowało się 11 podmiotów.

Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej przeprowadzili 2 kontrole kompleksowe z grupy praktyka zawodowa - inne (1 kontrolę w gabinecie higieny szkolnej oraz 1 kontrolę w gabinecie medycyny estetycznej). Kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Jednakże, podczas kontroli gabinetu świadczącego usługi z zakresu medycyny estetycznej, obawy budziły, zarówno uprawnienia właścicielki, jak i zakres wykonywanych usług. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu wezwał kontrolowany podmiot do złożenia szczegółowych wyjaśnień w sprawie wykonywanych w gabinecie usług oraz do przedłożenia dokumentacji, potwierdzającej kwalifikacje i prawo wykonywania zawodu. Strona Kontrolowana przedstawiła dokument w postaci suplementu do dyplomu zawodowego, w którym określono profil umiejętności i kompetencji opiekuna medycznego. Właścicielka podmiotu oświadczyła, iż dokona zmian we wpisie do KRS, dostosowując go do stanu faktycznego, a więc do aktualnie świadczonych usług kosmetycznych. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu zwrócił się z prośbą

o przeanalizowanie wskazanego problemu i zajęcie stanowiska do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. Podmiot dokonał wykreślenia z rejestru podmiotów leczniczych.

5. Podsumowanie

1. W roku sprawozdawczym 2023, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu ocenił pozytywnie jeden obiekt typu stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne – szpitalne. Drugi z obiektów z powyższej grupy, na koniec roku 2023 został oceniony przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu negatywnie. Na tę ocenę miały wpływ, stwierdzone podczas kontroli kompleksowej obiektu, nieprawidłowości dotyczące głównie niewłaściwego stanu sanitarno - technicznego ścian i podłóg w pomieszczeniach szpitala.

Jednakże, wchodzący w strukturę szpitala Zakład Opiekuńczo-Leczniczy, mieszczący się przy ul. Wrocławskiej 8, 63-800 Gostyń, w roku sprawozdawczym 2023, został oceniony pozytywnie.

2. W roku 2023, Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej, przeprowadzili kontrolę tematyczną w obiekcie nowopowstałym – Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Szelejewie Drugim, na wniosek Strony. Kontrola dotyczyła spełnienia wymagań, określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2022 r., poz. 402). Nie stwierdzono nieprawidłowości w przedmiotowym zakresie.

3. W grupie przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice wszystkie skontrolowane obiekty zostały pozytywnie ocenione przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu.

W jednym z obiektów z tej grupy, skontrolowanym przez pracownika Epidemiologii, stwierdzono złe rozwiązanie przestrzenne stanowiska sterylizacji. W drugim obiekcie kontrola kompleksowa wykazała nieprawidłowość, polegającą na braku nadzoru nad procedurami zapobiegającymi zakażeniom i chorobom zakaźnym, związanym z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w zakresie dekontaminacji powierzchni, skóry i błon śluzowych, braku kontroli w zakresie monitorowania terminów ważności sprzętu sterylno, na niewłaściwym postępowaniu z odpadami medycznymi oraz na nierzetelnym prowadzeniu kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań,

zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych. Kontrole sprawdzające wykazały usunięcie nieprawidłowości w przedmiotowym zakresie.

4. W grupie działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową dwa z obiektów zostały ocenione negatywnie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu. W jednej z placówek stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi. Druga z kontroli kompleksowych wykazała w podmiocie nieprawidłowość, polegającą na braku nadzoru nad procedurami zapobiegającymi zakażeniom i chorobom zakaźnym, związanym z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w zakresie dekontaminacji wyrobów medycznych wielorazowego użytku oraz na nierzetelnym prowadzeniu kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu w jednym przypadku wydał decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.
5. Pozostałe skontrolowane placówki utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym. W skontrolowanych obiektach była zachowana czystość bieżąca, wszystkie obiekty oceniono pozytywnie pod względem stanu sanitarno-porządkowego.
6. Większość podmiotów leczniczych charakteryzuje się przestronnością i dużą przestrzenią użytkową, nowoczesnym usytuowaniem pomieszczeń i sprzętu, tworząc pozytywny wizerunek na rynku usług medycznych.
7. We wszystkich skontrolowanych podmiotach przestrzegane były zapisy ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
8. W roku sprawozdawczym 2023, na podmioty lecznicze, funkcjonujące w powiecie gostyńskim, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu wydał łącznie:

JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

1. Wprowadzenie

W roku 2023 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu sprawował nadzór nad jakością wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi produkowanej przez przedsiębiorstwa wodociągowe na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. 2023r., poz. 338, z późn. zm.), ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2023r., poz. 537, z późn. zm.). Badania jakości wody wykonywane były przez laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wymagania dotyczące jakości wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi określone są w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294).

2. Zaopatrzenie ludności w wodę

Na terenie powiatu gostyńskiego woda przeznaczona do spożycia produkowana jest przez łącznie 34 wodociągi znajdujące się w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu, z czego 33 wodociągi zaopatrują w wodę mieszkańców powiatu, jeden produkuje wodę na potrzeby własne, wykorzystywaną głównie w procesie technologicznym zakładu produkcyjnego. Wszystkie wodociągi zasilane są wodą z ujęć podziemnych, które charakteryzują się stałym składem fizyko-chemicznym. W procesach uzdatniania wody ujmowanej z ujęć głębinowych wykorzystywane są tradycyjne metody opierające się na napowietrzaniu i filtracji. Każdy z zaewidencjonowanych wodociągów pracuje w oparciu o jedno ujęcie, które stanowi jedna lub kilka studni, eksploatowanych naprzemiennie lub jednocześnie. Ujęcia wód głębinowych są odpowiednio chronione poprzez zabezpieczenie studni przed dostępem osób nieupoważnionych. Ponadto, ustanowione są strefy ochrony bezpośredniej i/lub pośredniej ujęć wody, które są oznakowane tablicami informacyjnymi. Przedsiębiorstwa wodociągowe regularnie poddają przeglądowi oraz konserwacji urządzenia wodne wraz z siecią dystrybucyjną. Urządzenia wodne są poddawane

modernizacjom i ulepszeniom wraz z postępowaniem technologicznym. W celu utrzymania odpowiedniej jakości wody po zakończonych pracach modernizacyjnych każdorazowo sieć dystrybucyjna podlega płukaniu i krótkotrwałemu chlorowaniu celem uniknięcia jej wtórnego zanieczyszczenia.

W 2023 roku poddano kontroli wybrane stacje uzdatniania wody w zakresie stanu sanitarno-technicznego ujęcia wody, studni, urządzeń wodociągowych, metod uzdatniania wody oraz preparatów używanych do uzdatniania i dezynfekcji wody, stref ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia wody, kontroli wewnętrznej jakości wody. Podczas kontroli nie stwierdzono źródeł zanieczyszczeń, mogących wpływać na pogorszenie jakości wody. Podział wodociągów ewidencjonowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu ze względu na ilość produkowanej wody przedstawiono w Tabeli 1.

Tabela 1. Podział wodociągów ze względu na ilość produkowanej wody w m³/dobę

<i>wodociągi o produkcji wody m³/d</i>	<i>liczba wodociągów wg ewidencji</i>	<i>liczba skontrolowanych wodociągów</i>	<i>udział w zaopatrzeniu ludności powiatu [%]</i>
<i>≤ 100</i>	3	3	1,93
<i>101 - 1 000</i>	24	24	50,44
<i>1001 - 10 000</i>	3	3	42,23
<i>Inne podmioty zaopatrujące w wodę</i>	4	4	5,40

W powyższej tabeli ujęto urządzenia wodociągowe zarządzane przez Przedsiębiorstwa wodociągowe oraz inne podmioty, w tym zakłady spożywcze, posiadające własne ujęcia, które produkują wodę na potrzeby produkcji oraz zaopatrują ludność w wodę.

W roku 2023 pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu znajdowały się ogółem 34 wodociągi, zlokalizowane na terenie 7 gmin powiatu gostyńskiego:

- 30 publicznych,
- 4 inne podmioty zaopatrujące w wodę, w tym:
  - ✓ wodociąg Zakładu Pudliszki Sp. z o.o.,
  - ✓ wodociąg Stefanowo Firmy DANKO Hodowla Roślin Spółka z o.o. Zakład Nasiennie-Rolny Szelejewo,
  - ✓ wodociąg lokalny Spółdzielni Mleczarskiej w Gostyniu,
  - wodociąg lokalny Ardagh Glass S.A., niestanowiący zaopatrzenia mieszkańców powiatu w wodę do spożycia.

Gminy znajdujące się na granicy powiatu tj. gmina Pogorzela oraz gmina Poniec częściowo były zaopatrywane w wodę przez wodociągi, których ujęcia mieszczą się na terenie powiatu krotoszyńskiego i leszczyńskiego.

Jakość wody z wodociągów poddawana była systematycznej kontroli, prowadzonej zarówno przez Powiatowego Państwowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu, jak i przez Przedsiębiorstwa wodociągowe. Zakres badań jakości wody był zgodny z zakresem określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294).

Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w zakresie monitoringu parametrów grupy A, grupy B oraz w ramach nadzoru sanitarnego, wykonywane były w akredytowanych laboratoriach Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Poznaniu oraz w Lesznie. Badania wody wykonywane przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzone były w laboratoriach zewnętrznych posiadających akredytacje oraz udokumentowany system jakości badań, zatwierdzony przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W ewidencji wodociągów powiatu gostyńskiego znajdują się 3 wodociągi objęte raportowaniem do Komisji Europejskiej. Wodociągi te podlegają raportowaniu ze względu na dużą produkcję wody tj. 1000 m³/dobę i więcej, dużą liczbę zaopatrywanej ludności tj. powyżej 5000 osób. Są to:

- wodociąg publiczny Gostyń,
- wodociąg publiczny Drzewce,
- wodociąg publiczny Krzyżanki.

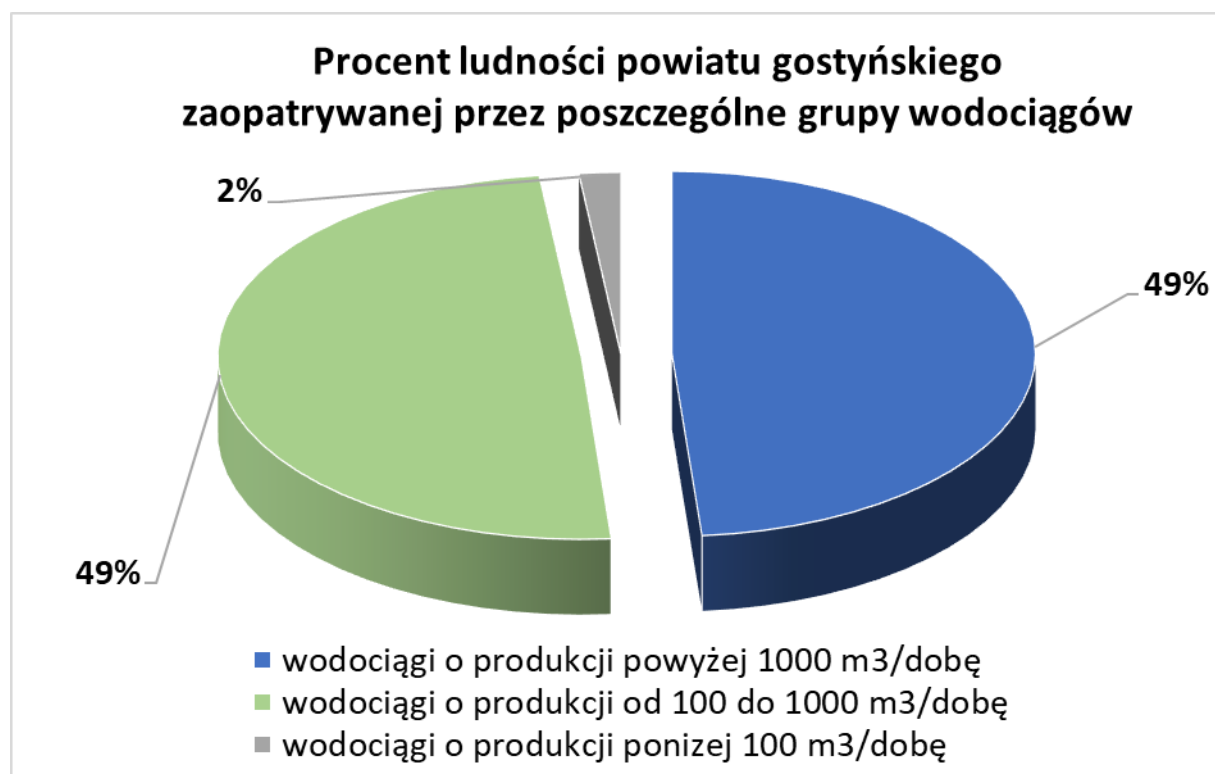
W roku 2023 w ramach monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia, prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, pobrano do badań zgodnie z harmonogramem 194 próbek oraz w ramach nadzoru sanitarnego 42 próbki wody do spożycia. W ramach kontroli wewnętrznej, prowadzonej przez Przedsiębiorstwa wodociągowe, pobrano łącznie 263 próbek wody przeznaczonej do spożycia, 233 próbki zgodnie z rocznym harmonogramem oraz 30 próbek w ramach działań kontrolnych Przedsiębiorstw. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia, jeśli spełnia określone w nim wymagania.

Sporadycznie występowały w wodzie zanieczyszczenia mikrobiologiczne w postaci pojedynczych bakterii wskaźnikowych – bakterii grupy coli. W przypadku pojawienia się zanieczyszczeń bakteriologicznych, Przedsiębiorstwa wodociągowe podejmowały

natychmiastowe działania mające na celu ich wyeliminowanie. Najczęściej było to płukanie oraz krótkotrwałe chlorowanie urządzeń i sieci. Sporadycznie odnotowano podwyższenie stężenia manganu oraz żelaza – co było skutkiem awarii i/lub prowadzonych prac remontowo-modernizacyjnych. Na jednym z wodociągów wystąpiło przekroczenie stężenia siarczanów. Przyczyną zaistniałego incydentu była specyfikacja ujęcia, składającego się z kilku studni wierconych, z czego niektóre z nich charakteryzują się wysoką zawartością siarczanów pochodzenia naturalnego. Ponadto, sposób eksploatacji ujęcia wody mógł mieć znaczący wpływ na podwyższenie parametru.

W przypadku braku spełnienia wymagań higieniczno-zdrowotnych, określonych w przepisach, dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu prowadził postępowania administracyjne w stosunku do Producentów wody.

Wykres 1. Procent ludności powiatu gostyńskiego zaopatrywanej przez poszczególne grupy wodociągów w 2023 r.

3. Wodociągi

W 2023r., w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, skontrolowano wszystkie wodociągi znajdujące się w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu – zarówno publiczne, jak i wodociągi, produkujące wodę głównie dla celów własnych, a będące również źródłem zaopatrzenia ludności w wodę. Kontrole sanitarne przeprowadzono w wybranych stacjach uzdatniania wody. Kontroli poddano także wodociąg lokalny zakładu Ardagh Glass S.A. w Gostyniu, który produkuje wodę wyłącznie na potrzeby technologiczne obiektu.

3. 1. Wodociągi o produkcji < 100 m³/d

W tej grupie znajdują się 3 wodociągi zaewidencjonowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu:

- ✓ Wodociąg publiczny Ostrowo,
- ✓ Wodociąg Publiczny Brzezie,
- ✓ Wodociąg publiczny Karzec.

W 2023r. skontrolowano Stację Uzdatniania Wody w Brzeziu oraz w Ostrowie. Wodociąg publiczny w Karcu, z powodów ekonomicznych, z końcem lutego 2023 r. został wyłączony z eksploatacji.

Kontrole ww. wodociągów nie wykazały nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno – higienicznego i sanitarno – technicznego.

W roku 2023, na ujęciu w Ostrowie, przeprowadzono prace remontowo – modernizacyjne. Wymieniono bramę wjazdową do strefy ochrony bezpośredniej ujęcia, wykonano utwardzenie drogi dojazdowej do studni oraz wymieniono pompę głębinową w jednej ze studni.

Zdjęcie 1. Stacja Uzdatniania Wody Brzezcie

Źródło: <https://zwik.gostyn.pl/>

3. 2. Wodociągi o produkcji 101 – 1 000 m³/d

Wodociągi o tej produkcji stanowią w większości źródło zaopatrzenia w wodę ludności na terenie powiatu gostyńskiego. W grupie tej znajdują się 24 wodociągi. Należą do nich wodociągi wiejskie, zlokalizowane w miejscowościach: Czajkowo, Gola, Kosowo, Tworzimirki, Bodzewko, Bodzewo, Smogorzewo, Podrzecze, Strzelce Wielkie, Zalesie, Jeżewo, Koszkowo, Karolew, Siedmioróg II, Siedlec, Pępowo, Wilkonice, Małgów, Wziachów, Bukownica, Kuczynka, Wymysłowo, Florynki, Ziemin. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi skontrolowano wszystkie wodociągi należące do tej grupy.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, skontrolowano dziesięć wodociągów, należących do tej grupy. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno – higienicznego i sanitarno – technicznego. Najwięcej mieszkańców powiatu gostyńskiego w tej grupie produkcyjnej zaopatrują wodociągi publiczne: Bukownica, Smogorzewo oraz Siedmioróg II.

W roku 2023 Przedsiębiorstwa wodociągowe przeprowadziły prace remontowo – modernizacyjne, które dotyczyły następujących wodociągów:

- ✓ Wodociąg publiczny Siedmiorogów II – w lutym 2023r. wymieniono złoża filtracyjne w jednym z odzłaziaczy, w czerwcu 2023r. wymieniono aerator przy jednym z filtrów;
- ✓ Wodociąg publiczny Tworzimirki – w pierwszym półroczu 2023r. wymieniono na nowe pompy głębinowe w dwóch studniach;
- ✓ Wodociąg publiczny Bukownica – z końcem maja 2023r. została rozpoczęta inwestycja, dotycząca przebudowy Stacji Uzdatniania Wody w Bukownicy.

Plan przedsięwzięcia obejmuje budowę nowego budynku stacji wraz z zapleczem socjalnym, wyposażenie go w nowy ciąg technologiczny do uzdatniania wody. Ponadto, planowany jest odwiert dwóch studni zastępczych.

Zdjęcie 2. Stacja Uzdatniania Wody w Jeżewie

Źródło: <http://boreckie-wodociagi.pl/o-nas>

3. 3. Wodociągi o produkcji 1 001 - 10 000 m³/d

W grupie tej znajdują się 3 wodociągi. Należą do nich:

- wodociąg publiczny w Gostyniu,
- wodociąg publiczny w Krzyżankach
- wodociąg publiczny w Drzewcach.

Wodociągiem o największej produkcji w powiecie jest wodociąg publiczny w Gostyniu. Zaopatruje on w wodę mieszkańców miasta Gostynia oraz okolicznych wiosek: Dusiny, Bogusławek, Ziółkowa, Krajewic, Brzezia oraz strefę gospodarczą – co stanowi ponad ¼ ogółu ludności powiatu gostyńskiego.

Wodociąg publiczny Drzewce - należy do tej grupy wodociągów z racji dużej produkcji wody w m³/dobę oraz liczby ludności jaką zaopatruje. Wodociąg ten dostarcza wodę mieszkańcom Drzewiec, Czarkowa, Żytowiecka, Rokosowa, Łęki Małej, Łęki Wielkiej, Franciszkowa, Kopania, Maciejewa, Grodziska, Teodozewa, Bączylasu, Śmiłowa, Bogdanek, Wydawy, Dzieczyny, Dzieczynki oraz miasto Poniec.

Wodociąg publiczny Krzyżanki - w 2023 roku przeszedł do tej grupy wodociągów z racji produkcji wody, która przekroczyła 1000 m³/dobę. Z wody pochodzącej z wodociągu publicznego w Krzyżankach korzystają mieszkańcy miejscowości: Krzyżanki, Gębice, Krzekotowice, Skoraszewice, Magdalenki, Pępowo-Cegielnia, Anielin, Czeluścinek, Chwałkowo, Posadowo, Potarzyca.

W 2023r. przeprowadzono kontrolę sanitarną Stacji Uzdatniania Wody w Drzewcach oraz w Krzyżankach. Kontrole ww. wodociągów nie wykazały nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno – higienicznego i sanitarno – technicznego.

W roku 2023 przeprowadzono prace remontowo – modernizacyjne w Stacji Uzdatniania Wody w Drzewcach. W lutym 2023r. wymieniono na nowe aeratory wykorzystywane w procesie uzdatniania wody. Na przełomie miesiący kwietnia i maja 2023r., w związku z kolmatacją, został wymieniony na nowy filtr studni głębinowej nr 2. Studnia została zregenerowana. Stacja Uzdatniania Wody w Drzewcach jest wyposażona w system biomonitoringu SYMBIO (małże słodkowodne), którego zadaniem jest wykrycie nagłej zmiany jakości wody.

Zdjęcie 3. Stacja Uzdatniania Wody Drzewce

Źródło: <https://gostyn24.pl/pl/fotorelacje/inne/zamierzaja-wpompowac-w-to-miejsce-miliony/10178,3>

3. 4. Inne podmioty zaopatrujące w wodę

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu znajdują się 4 wodociągi zaklasyfikowane do grupy innych podmiotów zaopatrujących w wodę, które produkują wodę głównie dla celów produkcyjnych zakładów, tj.:

- wodociąg Spółdzielni Mleczarskiej, produkujący wodę w głównej mierze na cele produkcyjne zakładu oraz na cele higieniczno-sanitarne pracowników (356 osób), a ponadto wodociąg ten dostarcza wodę dla około 60 mieszkańców bloków przy ul. Wielkopolskiej w Gostyniu;
- wodociąg Zakładowy Pudliszki, produkujący wodę na cele produkcyjne Zakładu Pudliszki Sp. z o.o., zasila też oczyszczalnię ścieków w Rokosowie oraz zaopatruje w wodę mieszkańców Pudliszek;
- wodociąg Stefanowo, produkujący wodę na cele produkcyjne DANKO Hodowla Roślin Spółka z o. o. Zakład Nasiennie-Rolny Szelejewo oraz zaopatruje w wodę mieszkańców miejscowości: Szelejewo Drugie, Stefanowo, Bielawy Szelejewskie, Anteczków, część Szelejewa Pierwszego;
- wodociąg lokalny zakładu Ardagh Glass S.A. w Gostyniu, produkujący wodę wyłącznie na potrzeby produkcyjne zakładu oraz potrzeby higieniczno-sanitarne pracowników.

W 2023r. kontroli sanitarnej poddano Stację Uzdatniania Wody w Pudliszkach oraz w zakładzie Ardagh Glass S. A. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego urządzeń, zaś produkowana przez te wodociągi woda jest dobrej jakości zdrowotnej - co potwierdzają analizy laboratoryjne.

4. Podsumowanie

Woda do spożycia zawiera wiele różnych substancji, głównie składniki mineralne pochodzenia naturalnego, które są wręcz nieodzowne do prawidłowego funkcjonowania organizmu. W wodzie mogą pojawić się okresowo substancje niepożądane, pogarszające jej właściwości lub też szkodliwe dla zdrowia. Najważniejszym aspektem w kontekście spożywania wody jest ten związany z jej bezpieczeństwem zdrowotnym. Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi musi być wolna od substancji szkodliwych, bakterii chorobotwórczych oraz nadmiernych ilości powszechnie występujących w niej składników.

Mieszkańcy powiatu gostyńskiego zaopatrywani są w wodę wodociągową, która spełnia wymagania pod względem bakteriologicznym, fizyko-chemicznym stawiane wodzie

przeznaczonej do spożycia przez ludzi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294), co oznacza, że woda z wodociągów powiatu gostyńskiego jest bezpieczna dla zdrowia konsumentów.

WARUNKI SANITARNO - HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

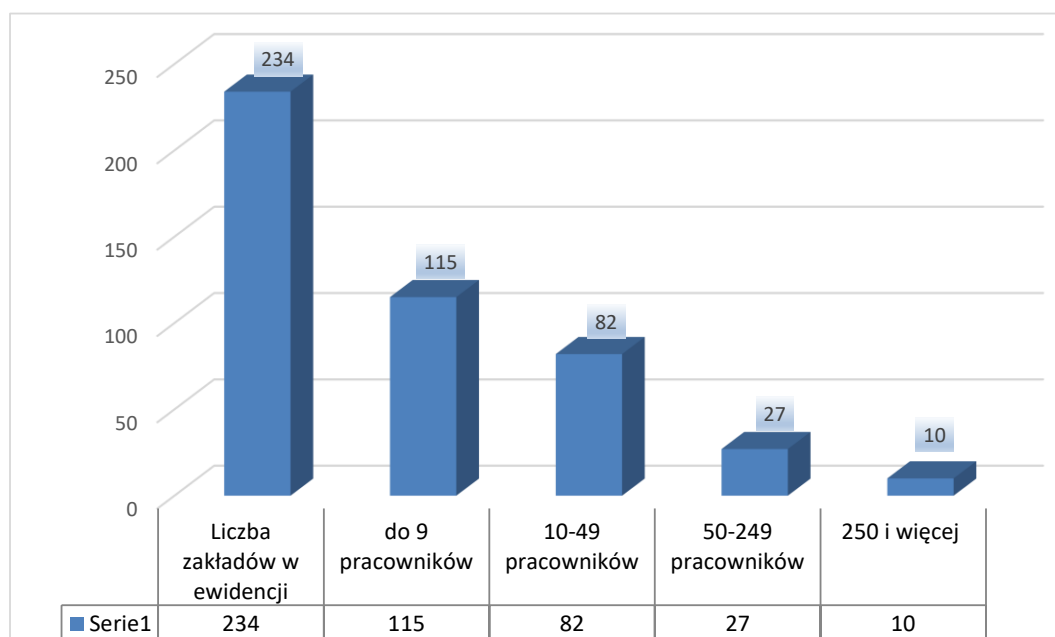
W zakresie higieny pracy w 2023 roku obejmowano ewidencją 234 zakłady pracy, zatrudniające ogółem 11131 pracowników, z czego największa liczba zatrudnionych jest w następujących profilach działalności:

- produkcja części do pojazdów samochodowych (PKD 29) – 2795 zatrudnionych,
- produkcja artykułów spożywczych (PKD 10) – 1839 zatrudnionych,
- produkcja wyrobów z papieru (PKD 17) – 1265 zatrudnionych.

Były to zakłady produkujące wyroby z metalu, filtry dla motoryzacji, żywność i opakowania do żywności, a także produkujące tekturę oraz wielobarwne opakowania kartonowe.

Największą liczbę nadzorowanych przedsiębiorstw tworzą nadal zakłady małe, zatrudniające do 9 pracowników – 115 zakładów (49,2 %), zatrudniające od 10 do 49 pracowników – 82 zakłady (35 % wszystkich zakładów objętych nadzorem). W 27 zakładach zatrudniających od 50 do 249 pracowników, co stanowi 11,5 %. 10 podmiotów to przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 250 pracowników, co stanowi 4,3 % ogółu.

Wykres 1. Struktura podmiotów gospodarczych w ewidencji pionu higieny pracy w 2023 roku wg liczby zatrudnionych

1. 1. Kontrole w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego.

Realizowano nadzór nad zakładami pracy dotyczący warunków zdrowotnych środowiska pracy, a w szczególności zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych i innych związanych z warunkami pracy. Kontrolowano w szczególności zakłady pracy, w których pracownicy narażeni są na działanie szkodliwych

czynników fizycznych, chemicznych oraz na działanie pyłów. Przeprowadzono kontrole zakładów, gdzie występują czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, kontrolowano stanowiska pracy, na których pracownicy narażeni są na działanie szkodliwych czynników biologicznych.

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego zasadniczymi kierunkami działania realizowanymi podczas sprawowanego bieżącego nadzoru przez Sekcję Higieny Pracy w 2023 roku były:

- ✓ nadzór nad przygotowaniem pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest,
- ✓ nadzór nad warunkami pracy i oceną narażenia zawodowego pracowników narażonych na procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- ✓ nadzór w zakresie przestrzegania warunków i ograniczeń wprowadzania do obrotu kosmetyków zawierających benzofenon i otokrylen,
- ✓ realizacja zadań związanych z nadzorem nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, detergentami i prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, a także zbieranie informacji z zakresu legalnego obrotu prekursorami narkotyków oraz ich exportu,
- ✓ nadzór nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych oraz wyrobów poddanych działaniu produktów biobójczych zwłaszcza w sezonie letnim (repelenty i atraktanty),
- ✓ prowadzenie działań w zakresie monitorowania pojawiania się nowych produktów, substancji psychoaktywnych, skutków wywołanych ich użyciem i miejsc występowania, prowadzenie działań profilaktycznych oraz współpracowanie z innymi jednostkami w aspekcie podnoszenia wiedzy i świadomości społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania skutkom ich spożycia.

Prowadząc kontrolę według przyjętych procedur w 2023 roku skontrolowano warunki pracy 2261 pracowników, kontrolując 42 różne podmioty gospodarcze.

Przeprowadzono 57 kontroli, których zakres obejmował m.in.:

- ✓ nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami – 35 kontroli,
- ✓ nadzór w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy – 13 kontroli,
- ✓ nadzór nad produktami biobójczymi – 12 kontroli.
- ✓ nadzór nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 – 5 kontroli,
- ✓ nadzór nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy – 5 kontroli.

Przeprowadzono też kontrole polegające na ocenie realizacji ogólnych wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach, a także kontrole interwencyjne, czy też kontrole sprawdzające.

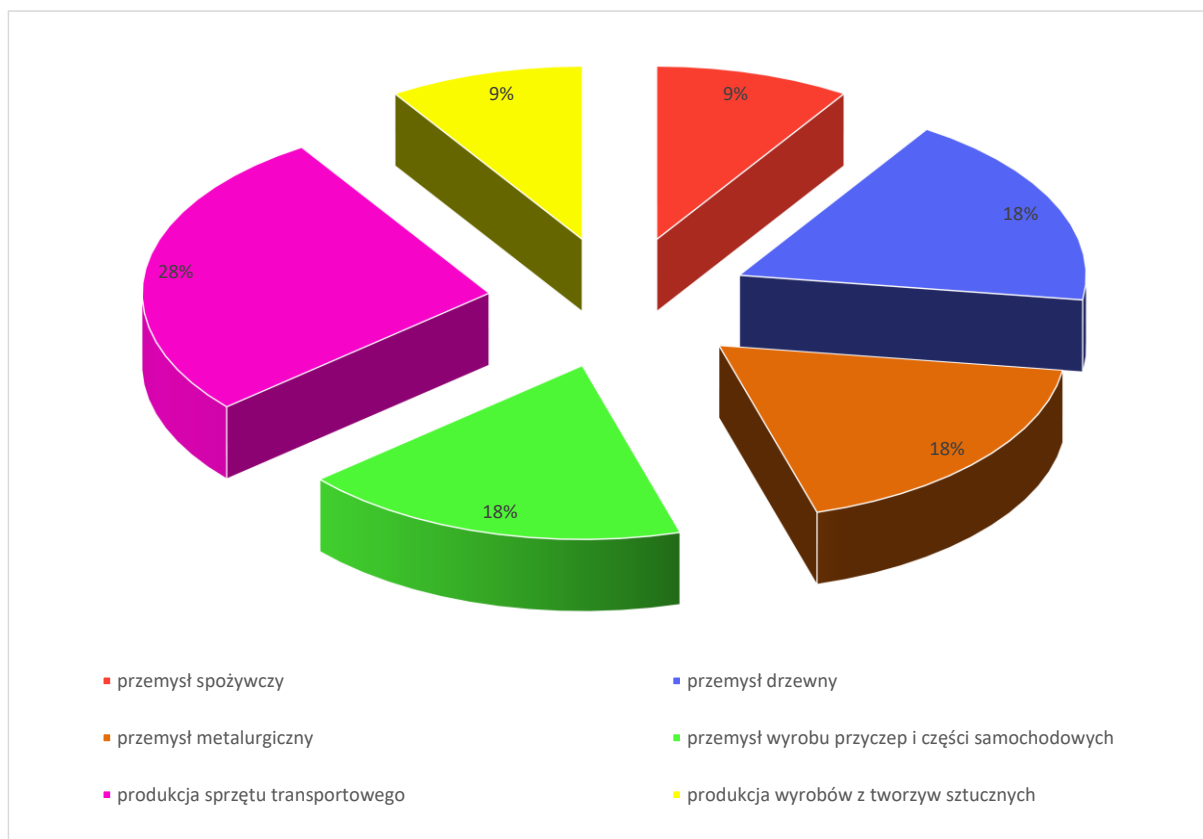
1. 2. Narazenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia

W kontrolowanych w 2023 roku zakładach pracy stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych natężeń (NDN) i najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) czynników szkodliwych dla zdrowia w 11 zakładach pracy. Przekroczenia te dotyczyły branż o następującym profilu produkcji:

- ✓ produkcja żywności – 1 zakład,
- ✓ produkcja wyrobów z drewna oraz produkcja mebli – 2 zakłady,
- ✓ produkcja i dystrybucja wyrobów z tworzyw sztucznych - 1 zakład,
- ✓ produkcja elementów metalowych – 2 zakłady,
- ✓ produkcja – przyczep i części samochodowych 2 zakłady,
- ✓ produkcja sprzętu transportowego – 3 zakłady.

Wykres 2. Narażenie pracowników powiatu gostyńskiego na czynniki szkodliwe w środowisku pracy wg profilu produkcji

Działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny pracy ukierunkowane były na wyegzekwowanie od pracodawców poprawy warunków pracy, m.in. poprzez podjęcie działań mających na celu obniżenie stężeń i natężeń czynników szkodliwych na stanowiskach pracy.

Pracodawcy zobligowani byli również do opracowania, a następnie wdrażania w życie programów działań organizacyjno-technicznych, zmierzających do obniżenia poziomu hałasu. Podczas kontroli zwracano uwagę, czy ujęte w w/w planach działania zostają wdrażane.

Podczas przeprowadzanych kontroli stwierdzano, iż pracodawcy podejmowali różnego rodzaju działania techniczne oraz organizacyjne w celu ograniczenia narażenia pracowników np. modernizowano park maszynowy, wprowadzano automatyzację i hermetyzację procesów produkcyjnych, instalowano nowe systemy ochron zbiorowych (tj. wentylacje miejscowe lub wyciągi stanowiskowe).

Często jednak podjęcie takich działań technicznych jest niemożliwe z powodów ekonomicznych lub braku takich technologii, dlatego też w takich przypadkach egzekwowano stosowanie odpowiednich rozwiązań organizacyjnych ograniczających narażenie pracowników, właściwej profilaktyki medycznej oraz konieczności wyposażenia

pracowników w środki ochrony indywidualnej (ochronniki słuchu atestowane, dobrane do wielkości charakteryzujących wielkości hałasu stwierdzanego na danym stanowisku pracy, czy odpowiednie ochrony dróg oddechowych), zwracano uwagę na konieczność stosowania tych ochron przez pracowników.

Ponadto, pracodawców zobowiązywano do systematycznego przeprowadzania pomiarów środowiska pracy. Prowadzony monitoring badań omówionych wyżej zagrożeń zawodowych pozwala na bieżącą identyfikację tych czynników szkodliwych dla zdrowia oraz ocenę stopnia narażenia.

1. 3. Postępowanie administracyjne.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu w 2023 roku wydał sześć decyzji administracyjnych wynikających z zadań z nadzoru bieżącego. Nałożono w nich 31 obowiązków, które dotyczyły m.in.: sporządzenia oceny ryzyka zawodowego, która uwzględnia informacje o czynniku rakotwórczym występującym na stanowisku pracy stolarza, gdzie występują prace związane z narażeniem na pył drewna; zaprowadzenia rejestru prac i pracowników narażonych w procesie technologicznym na czynnik o działaniu rakotwórczym; przekazania Wielkopolskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu informacji o występującym w zakładzie procesie technologicznym o działaniu rakotwórczym związanym z narażeniem pracowników na pył drewna; zapewnienia właściwego oznakowania stanowisk pracy, gdzie występuje kontakt z czynnikiem rakotwórczym; przeprowadzenia szkoleń pracowników zatrudnionych przy pracach związanych z narażeniem na pył drewna; wydzielenia miejsca do przechowywania środków ochrony indywidualnej; sporządzenia „programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas”; poinformowania pracowników o przekroczeniach hałasu oraz manganu występujących na stanowiskach pracy; doprowadzenia na stanowiskach pracy poziomów manganu zgodnych z obowiązującą normą, zapewnienia natrysku do płukania oczu na stanowisku dozowania produktów chemicznych, które stwarzają ryzyko oparzenia oczu.

W wyniku prowadzonego postępowania egzekucyjnego prowadzonego na stanowisku pracy ds. Higieny Pracy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu w 2023 roku

wydał 2 postanowienia o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia oraz 2 tytuły wykonawcze stosowane w egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym. Dotyczyły one egzekwowania wydanych w wyniku decyzji administracyjnych obowiązków, w których Inspektor zobowiązał pracodawcę do zapewnienia w pomieszczeniach sanitarnych oraz socjalnych właściwego stanu zarówno technicznego jak i sanitarnego. Ponadto nałożono jedną grzywnę w drodze mandatu karnego w wysokości 500 zł.

1. 4. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi w środowisku pracy

Przedmiotem nadzoru były zakłady, gdzie w środowisku pracy występuje narażenie pracowników na czynniki rakotwórcze lub mutagenne. Na terenie powiatu gostyńskiego funkcjonuje 48 zakładów, w których występuje ekspozycja pracowników na czynnik rakotwórczy. Stwierdzono występowanie procesów technologicznych takich jak: prace związane z narażeniem na pyły drewna, prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną - frakcję respirabilną, powstającą w trakcie pracy, prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla, proces technologiczny związany z narażeniem na działanie wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, obecnych w sadzy węglowej, smołach węglowych i pakach węglowych. W środowisku pracy występują też czynniki chemiczne o działaniu rakotwórczym: benzyna silnikowa, formaldehyd, kobalt, chromiany (VI) i dichromiany (VI) chromiany w przeliczeniu na Cr (VI), nikiel i jego związki, z wyjątkiem tetrakarbonyku niklu – w przeliczeniu na nikiel. Przeprowadzono 13 kontroli w firmach, gdzie narażonych na czynniki rakotwórcze łącznie było 123 pracowników. Zwracano uwagę na bezpieczeństwo i higienę pracy pracowników, wyposażenie w odpowiednie środki ochrony indywidualnej, odzież i obuwie robocze, jak również opracowanie oceny ryzyka zawodowego dla pracowników zatrudnionych w kontakcie z tymi czynnikami. Podczas kontroli przeprowadzonych w 2023 roku w jednym zakładzie pracy na terenie powiatu gostyńskiego stwierdzono występowanie czynnika rakotwórczego w ponadnormatywnych ilościach (krotność <1 NDS). Przy pracach związanych z narażeniem na pył drewna, gdzie krotność NDS wynosi 1,85 pracują 3 osoby.

1. 5. Nadzór nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi.

Zagadnieniem, które także było realizowane jest nadzór nad pracownikami potencjalnie ekspozowanymi na szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy. W ewidencji pionu Higieny Pracy znajduje się 46 zakładów, w których nadzór nad tymi czynnikami monitorowany jest wśród najbardziej narażonych grup zawodowych, do których należą: pracownicy zatrudnieni w podmiotach leczniczych, laboratoriach diagnostycznych, zakładach gospodarki odpadami, oczyszczalni ścieków, rolnictwie i leśnictwie.

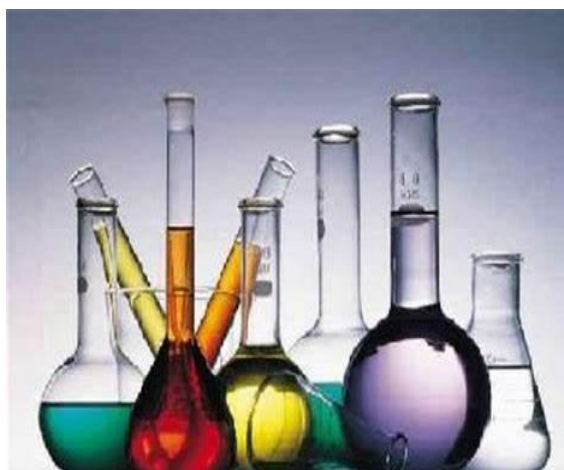
W ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi skontrolowano 5 zakładów, w których na działanie szkodliwych czynników biologicznych potencjalnie ekspozowanych było 238 osób (37 pracowników zakładu wodociągów i kanalizacji, 15 pracowników sortowni, 21 pracowników zatrudnionych na liniach produkcyjnych, 37 strażaków biorących bezpośredni udział w akcji, 128 funkcjonariuszy policji).

Przeprowadzone kontrole wykazały, iż pracodawcy podejmują szereg działań profilaktycznych zmniejszających ekspozycje pracowników m.in. zapewniają środki ochrony indywidualnej, środki do odkażania skóry, opracowują procedury i instrukcje bezpiecznego postępowania z szkodliwymi czynnikami biologicznymi.

1. 6. Nadzór nad substancjami i mieszaninami chemicznymi

W 2023 roku na terenie powiatu gostyńskiego funkcjonowało:

- ✓ 7 dalszych użytkowników – formulatorów (formulatorzy to dalsi użytkownicy, którzy produkują mieszaniny i zwykle dostarczają je dalej w ramach łańcucha dostaw lub bezpośrednio konsumentom),
- ✓ 34 dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin (dystrybutorzy to podmioty, które magazynują oraz wprowadzają do obrotu substancje chemiczne w postaci własnej lub jako składnik mieszaniny),

- ✓ 102 dalszych użytkowników - stosujących w działalności zawodowej substancje i ich mieszaniny (stosujący to podmiot, który używa substancji w jej postaci własnej lub jako składnika mieszaniny).

Przeprowadzono łącznie 35 kontroli, w tym:

- ✓ 9 kontroli w miejscach stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin, 24 kontrole w miejscach wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin oraz 2 kontrole u dalszych użytkowników (formulatorów).

Podczas monitoringu zakładów zwracano uwagę na przestrzeganie przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz rozporządzeń wykonawczych do ww. ustawy. Egzekwowano obowiązek posiadania spisu stosowanych i produkowanych substancji i mieszanin chemicznych oraz aktualnych kart charakterystyki, wprowadzania do obrotu prawidłowo oznakowanych produktów, prawidłowego oznakowania magazynów, rurociągów i miejsc przechowywania chemikaliów. Informowano i przypominano również o przestrzeganiu przepisów *rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 (REACH)* oraz *rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 (CLP)*.

W ramach nadzoru bieżącego prowadzono kontrole w zakresie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych, wprowadzania do obrotu wyrobów poddanych działaniu produktów biobójczych i substancji czynnych przeznaczonych do stosowania w produktach biobójczych w działalności zawodowej. Podczas monitoringu zakładów zwracano również uwagę na przestrzeganie zapisów *ustawy z dnia 9 października 2015r. o produktach biobójczych*.

W obiektach będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu w 2023 r. nie był prowadzony z państwami trzecimi handel prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3. W ewidencji PSSE w Gostyniu znajduje się 12 podmiotów stosujących prekursory narkotykowe oraz 4 podmioty wprowadzające do obrotu prekursory kategorii 3.

Przeprowadzono 5 kontroli w ramach nadzoru nad prekursorami narkotyków oraz 12 kontroli dotyczących nadzoru nad produktami biobójczymi.

1. 7. Nadzór nad podmiotami zajmującymi się NPS.

W 2023 roku nie otrzymano od Inspektora do spraw Substancji Chemicznych informacji, dotyczących wydanych zezwoleń, dotyczących prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w zakresie legalnego wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie.

2. Choroby zawodowe.

W związku z wykonywaną pracą mogą pojawić się u pracownika schorzenia, które jeśli są ujęte w wykazie chorób zawodowych mogą być uznane za chorobę zawodową.

W 2023 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu wpłynęły 2 zgłoszenia, dotyczące podejrzenia choroby zawodowej.

Prowadzone postępowania odnosiły się do przewlekłej choroby obwodowego układu nerwowego wywołanej sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka.

W wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego i administracyjnego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu wydał 1 decyzję administracyjną, dotyczącą stwierdzenia choroby zawodowej.

W 2023 roku nie wydano decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Tabela 1. Choroby zawodowe na terenie powiatu gostyńskiego stwierdzane w latach 2019 – 2023

Nr choroby zawodowej wg wykazu	Rodzaj choroby zawodowej	Liczba chorób zawodowych w latach				
		2019	2020	2021	2022	2023
7	Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych.	1	0	0	0	0
15	Przewlekłe choroby narządu głosu.	1	1	0	0	0
18	Alergiczne kontaktowe zapalenie skóry.	0	1	0	0	0
19	Przewlekła choroba układu ruchu wywołana sposobem wykonywania pracy: przewlekłe zapalenie kaletki maziowej kolana lewego.	0	0	1	0	0
20	Przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka.	0	0	0	1	1
26	Choroba zakaźna lub pasożytnicza albo ich następstwa: Borelioza, COVID-19.	0	0	2	0	0
Razem		2	2	3	1	1

Liczbę i rodzaj chorób zawodowych stwierdzanych na terenie powiatu gostyńskiego w latach 2019– 2023 zestawiono w tabeli powyżej.

3. Nadzór nad środkami zastępczymi.

Realizowane są także działania związane z przeciwdziałaniem zagrożeniom życia lub zdrowia ludzkiego stwarzanym przez środki zastępcze „dopalacze”.

Podczas przeprowadzonych w 2023 roku na terenie powiatu gostyńskiego kontroli interwencyjnych dotyczących środków konopnych, a także na podstawie przeprowadzonych obserwacji nie stwierdzono podejrzanych towarów, czy produktów, które swoim wyglądem, przeznaczeniem, gramaturą jednostkowych opakowań, czy ceną mogły być uznane jako „środki zastępcze”. Nie zlokalizowano podmiotów wytwarzających i wprowadzających do obrotu środki zastępcze. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu nie otrzymał też od innych służb informacji dotyczących „dopalaczy”, które wskazywałyby na konieczność podjęcia postępowania w tym zakresie.

4. Promocja zdrowia

W ramach promocji zdrowia, w trakcie prowadzonego nadzoru bieżącego, w podległych zakładach pracy na terenie powiatu gostyńskiego, przeprowadzono ocenę sytuacji w zakresie przestrzegania zakazu palenia tytoniu oraz papierosów elektronicznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 2021 roku, poz. 276 z późn.zm.) w 40 zakładach pracy. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono iż:

- ✓ w większości zakładów pracy, aby zapalić papierosa, pracownicy muszą opuścić budynek i zapalić papierosa na zewnątrz. Są to miejsca wydzielone i oznakowane, jednak w zdecydowanej większości odkryte,
- ✓ obserwuje się zjawisko powolnego zmniejszania się liczby „palaczy“ w zakładach pracy.

Biorąc pod uwagę, iż obchody Światowego Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy w 2023 roku były obchodzone pod hasłem „**Bezpieczna praca podstawowym prawem każdego pracownika**”, pracownik pionu higieny pracy przystąpił do organizacji obchodów „**Światowego Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy**”. Celem było zwrócenie uwagi na zdrowie pracowników w zakładach pracy, na ochronę zdrowia pracowników przed chorobami zawodowymi. Przede wszystkim to czas promocji informacji o kulturze bezpieczeństwa, o potrzebie ochrony człowieka w środowisku pracy oraz ograniczaniu i eliminowaniu zagrożeń zdrowotnych. W dniu 27 kwietnia 2023 roku rozpoczęto obchody „**Światowego Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy**” w firmie Ardagh Glass Poland, sp. z o.o., Zakład w Gostyniu, ul. Starogostyńska 9, 63-800 Gostyń. Udział wzięli przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy, Państwowej Straży Pożarnej i pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno–Epidemiologicznej w Gostyniu.

Mając na względzie zwiększenie bezpieczeństwa pracownika podczas wykonywanej pracy poprzez budowanie kultury bezpiecznego miejsca pracy, zmianę świadomości i kształtowanie postaw sprzyjających bezpiecznemu wykonywaniu obowiązków, w dniu 30 listopada 2023 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyniu zorganizowano spotkanie z przedstawicielami zakładów pracy na terenie powiatu gostyńskiego. Były to osoby, które dopiero wkraczają na ścieżkę kariery zawodowej, ale też te, które funkcjonują już na rynku pracy. Tematem zaprezentowanym podczas prezentacji pn. „**Bezpieczni na starcie, zdrowi na mecie**” było zwrócenie uwagi na ważny temat zrównoważonej pracy, czyli zdrowe i bezpieczne warunki pracy od początku do końca życia zawodowego pracownika, aby przeciwdziałać problemom zdrowotnym pracowników i umożliwić ludziom pracować dłużej. Podejście takie, w kontekście podnoszenia wieku emerytalnego, nabiera coraz większego znaczenia. Omawiana tematyka miała na celu zwiększenie bezpieczeństwa pracownika podczas wykonywanej pracy poprzez budowanie kultury bezpiecznego miejsca pracy, zmianę świadomości i kształtowanie postaw sprzyjających bezpiecznemu wykonywaniu obowiązków.

Zadania dotyczące edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia realizowano również podczas sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego.

Pracodawcom wskazywano możliwości edukacyjne dotyczące kampanii „*Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy*”, która jest projektem na rzecz zwiększania świadomości zagadnień BHP. Kampanie na rzecz zdrowych i bezpiecznych miejsc pracy odbywają się pod hasłem „*Bezpieczeństwo i zdrowie w pracy dotyczy każdego. Jest dobre dla Ciebie. Dobre dla firmy*”.

W ramach realizacji Kampanii EU-OSHA na lata 2023-2025 na rzecz utworzenia bezpiecznej i zdrowej cyfrowej przyszłości wskazano kampanię: "*Bezpieczeństwo pracy w gospodarce cyfrowej*". Pracodawcom przekazywano informacje na temat wpływu nowych technologii cyfrowych na pracę i miejsca pracy oraz związane z tym wyzwania i możliwości w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP), publikacje pn.: „*Pyły drewna*” oraz „*Dopuszczalne stężenie w materiale biologicznym*”, które zostały opracowane przez Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera w Łodzi i stanowiły wytyczne dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy.

W przypadku stwierdzenia stosowania w działalności zawodowej produktów, które pod względem zagrożenia dla zdrowia zostały sklasyfikowane jako rakotwórcze, kategorii 2, z przypisanym zwrotem zagrożenia H 351 - podejrzewa się, że powoduje raka, informowano, że jeżeli procesy pracy powodują występowanie czynników rakotwórczych bądź innych stwarzających niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia pracowników – pracodawca powinien podjąć przedsięwzięcia w kierunku zastąpienia tych procesów innymi, w których czynniki te nie występują. W związku z tym zalecano, aby podjąć działania w opisanej sprawie i poinformować Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w piśmie o rezultatach poczynionych działań. Wydawano zalecenia dotyczące podjęcia działań w kierunku zastąpienia czynników rakotwórczych, innymi, w których czynniki te nie występują.

Zwracano uwagę, na zagrożenia mikrobiologiczne, które dotyczą między innymi występowania bakterii z rodzaju Legionella w wewnętrznych systemach wodociągowych. W wyniku „wydłużonego przestoju/ograniczenia eksploatacji, w urządzeniach i w wewnętrznych systemach wodociągowych możliwe jest występowanie zmniejszenia przepływu wody lub jej stagnacja, co skutkuje pogorszeniem parametrów fizykochemicznych wody i podwyższonym prawdopodobieństwem występowania oraz namnażania się pałeczek Legionella.

Ponadto podczas konwersacji z pracodawcami wskazywano na ważną rolę pracodawcy, jaką winien odgrywać w edukacji zdrowotnej i promocji zdrowego stylu życia wśród zatrudnionych pracowników. Przekazywano informacje, na temat działań jakie winny być podejmowane wobec pracowników zakładu pracy, których celem jest umocnienie

i rozwój ich zdrowia, realizowanych głównie w sferze prozdrowotnych przekształceń ich stylu życia (zachowań zdrowotnych) oraz w sferze tych elementów najszerszej rozumianego środowiska w zakładzie, które istotnie warunkują możliwości dokonania tego rodzaju zmian. Pracodawcy przekazywano też informacje na temat substancji działających szkodliwie na rozrodczość, a których używanie stwierdzono również podczas przeprowadzanych kontroli. Ze względu na zatrudnienie kobiet na stanowiskach, gdzie produkty na bazie żywic są stosowane przekazywano też materiały szkoleniowe dla pracowników o rozpuszczalnikach organicznych oraz żywicach epoksydowych, których stosowanie może mieć wpływ na męską płodność, funkcje rozrodcze u kobiet i skutki dla płodu. Informacje zostały przekazane w formie materiału szkoleniowego, który stanowi „Wyciąg z raportu Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy”.

Ponadto osoby kontrolujące zwracały uwagę, aby wszystkie produkty wprowadzane do obrotu były dokładnie monitorowane ze szczególnym uwzględnieniem zmieniających się regulacji prawnych w tym zakresie.

Podjęto również dodatkowe działania edukacyjne związane z promocją zdrowia, które skierowane są zarówno do populacji ludzi dorosłych, jak również dla dzieci i ich rodziców.

Opracowano informacje i materiały na tematy:

1. Trwającej trzeciej odsłony Kampanii Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) i Państwowej Inspekcji Sanitarnej pod hasłem „**Wybieraj Bezpieczną Żywność**” **#EUChooseSafeFood**. Informowano, iż kluczowym przesłaniem tej kampanii jest zachęcenie obywateli do dokonywania świadomych i pewnych wyborów żywieniowych.
2. Promujące kreowanie u dzieci prawidłowych postaw dotyczących zdrowego żywienia oraz promowanie aktywności fizycznej. Zwrócono też uwagę na temat kształtowania nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.
3. Edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia w gabinetach kosmetycznych, edukowania klientów i w zakresie profilaktyki i prewencji chorób, a także promocji zdrowia. Stworzono materiały dotyczące: „*Świadomości klientek gabinetów kosmetycznych na temat wpływu diety na wygląd skóry*”.
4. Opracowano materiały dotyczące Projektu Stylista Zdrowia i odnoszące się do zainicjowanej kampanii społecznej mającej na celu uświadamianie fryzjerów, jak ważne jest patrzenie na różne zmiany skórne na głowie ich klientek i klientów i zachęcanie do regularnego sprawdzania tych zmian. Inicjatywa Stylista Zdrowia idealnie określa nową rolę fryzjerów, a także buduje świadomość, jak istotna jest uważność w profilaktyce.

5. Podsumowanie

W wyniku podejmowanych w 2023 roku działań w zakresie prowadzonego nadzoru sanitarnego środowiska pracy na terenie powiatu gostyńskiego realizowano cel, którego zadaniem jest ochrona zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy, profilaktyka chorób zawodowych i higiena miejsc pracy. Należy stwierdzić, iż:

1. Działalność kontrolna Państwowej Inspekcji Sanitarnej pionu higieny pracy w 2023 roku wykazała, iż liczba podmiotów gospodarczych objętych ewidencją Stacji zmalała o dwadzieścia. Zarejestrowano 234 zakłady pracy (w 2021 r. – 254).
2. Największą liczbę nadzorowanych przedsiębiorstw stanowiły nadal zakłady małe, zatrudniające do 49 pracowników – 85,9 % wszystkich zakładów objętych nadzorem. Duże przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 250 pracowników, stanowiły 3,5 % ogółu.
3. Systematycznie rośnie liczba zatrudnionych pracowników na terenie powiatu gostyńskiego. W 2023 roku było ich o 208 więcej niż w roku ubiegłym (w 2022 roku 10923 pracowników, w 2023 roku - 11131).
4. Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami w kontrolowanych zakładach pracy był zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń. Dużą część uchybień stanowiły nieprawidłowości dotyczące czynników rakotwórczych w środowisku pracy. W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu prowadził stosowane postępowania administracyjne.
5. Na terenie powiatu gostyńskiego w warunkach przekroczonych norm czynników szkodliwych zatrudnionych były 972 osoby w 39 zakładach pracy. W stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się liczba pracowników pracujących w narażeniu na ponadnormatywną wartość czynników szkodliwych (w 2022 roku – 1058 pracowników). Podobnie jak w latach poprzednich, najpowszechniej występującym czynnikiem szkodliwym w nadzorowanych zakładach pracy był ponadnormatywny hałas.
6. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych na terenie powiatu gostyńskiego podjęła w firmach szereg działań w kierunku zabezpieczenia przeciwepidemicznego swoich pracowników, mając świadomość tego, że to pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie i jest obowiązany chronić życie i zdrowie pracowników.

7. W toku postępowań w sprawach chorób zawodowych obserwuje się utrzymującą się na podobnym poziomie liczbę stwierdzanych chorób zawodowych.
8. W 2023 roku na terenie powiatu gostyńskiego nie zlokalizowano podmiotów wytwarzających i wprowadzających do obrotu środki zastępcze.

WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH

1. Informacje wstępne

Zadania związane z nadzorem nad placówkami oświatowo - wychowawczymi na terenie powiatu gostyńskiego wynikały przede wszystkim z ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i polegały na sprawowaniu bieżącego nadzoru nad stałymi placówkami nauczania, opieki i wychowania oraz sezonowymi placówkami wypoczynku, w celu osiągnięcia optymalnych warunków sanitarnych pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach.

W roku 2023 na terenie powiatu gostyńskiego bieżącym nadzorem sanitarno - higienicznym objęto **112 obiektów**, w tym **84 placówki stałe** oraz **28 placówek sezonowych** (placówki zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży). Zakłady objęte stałym nadzorem, to przede wszystkim szkoły (podstawowe, zespoły szkół), przedszkola, a także żłobki, placówki z pobytem całodobowym, placówki wsparcia dziennego i placówki wychowania pozaszkolnego:

- ✓ placówki stałe:
  - 10 żłobków
  - 33 przedszkoli, w tym 5 oddziałów przedszkolnych,
  - 1 punkt przedszkolny,
  - 22 szkoły podstawowe, w tym 1 szkoła podstawowa filialna,
  - 12 zespołów szkół, w tym 1 zespół specjalny,
  - 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze,
  - 2 placówki wsparcia dziennego,
  - 1 placówka pracy pozaszkolnej,
- ✓ **20** placówek wypoczynku letniego dzieci i młodzieży,
- ✓ **8** placówek wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży.

Realizując zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania dotyczące higieny i stanu sanitarnego pomieszczeń oraz sprzętu używanego w placówkach oświatowych i wypoczynku w 2023r. skontrolowano **69 placówek stałych**, do których uczęszczało łącznie **10 393 uczniów**.

Ogółem w nadzorowanych placówkach przeprowadzono **101 kontroli sanitarnych**.

W roku 2023 przeprowadzono 2 kontrole sprawdzające wykonanie zarządzeń decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu.

Jedna z nich dotyczyła wykonania obowiązków nadanych decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu w 2022r. w szkole podstawowej funkcjonującej samodzielnie. W wyniku kontroli stwierdzono wykonanie zarządzeń zawartych w decyzji, tj. doprowadzono do właściwego stanu sanitarno-higienicznego oraz technicznego ściany, sufit na korytarzu w piwnicy, a także drzwi do szatni chłopców; doprowadzono do właściwego stanu sanitarno-technicznego sufitu, ściany oraz posadzki w pomieszczeniach sanitarno-higienicznym dla uczniów, zlokalizowanych na parterze oraz na piętrze budynku.

Zdjęcie 1. Toalety uczniowskie w Szkole Podstawowej im. Wandy Modlibowskiej w Sikorzynie

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

Druga kontrola polegała natomiast na sprawdzeniu doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno – technicznego schodów zewnętrznych/frontowych, prowadzących do budynku głównego w szkole podstawowej funkcjonującej w zespole szkolno-przedszkolnym.

Zdjęcie 2. Schody wejściowe prowadzące do budynku głównego Szkoły Podstawowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Borku Wlkp.

*Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Borku Wlkp.,
ul. Szkolna 1, 63-810 Borek Wlkp.*

W wyniku kontroli sprawdzających stwierdzono wykonanie zarządzeń zawartych w decyzjach. Tym samym, postępowanie administracyjno – egzekucyjne w tych placówkach zakończono.

Wydano ogółem 5 decyzji administracyjnych (merytorycznych) oraz 2 decyzje płatnicze.

W roku 2023 do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu wpłynęła 1 interwencja, która dotyczyła złych warunków sanitarno-higienicznych w szkole podstawowej, w której odbywał się remont (termomodernizacja). Przeprowadzono kontrolę sanitarną interwencyjną, która nie wykazała nieprawidłowości. W związku z powyższym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu, uznał wniesioną interwencję za bezzasadną.

2. Funkcjonalność oraz stan techniczny i sanitarny budynków

Na terenie powiatu gostyńskiego zdecydowana większość budynków, w których prowadzono działalność dydaktyczno – wychowawczą, przystosowano do pobytu uczniów/przedszkolaków, a ich stan sanitarno - techniczny jest dobry.

W dwóch placówkach stwierdzono zły stan higieniczno – sanitarny oraz techniczny. W placówkach tych odnotowano:

- 1) nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny schodów zewnętrznych/frontowych prowadzących do wejścia do budynku głównego szkoły podstawowej przy zespole szkolno-przedszkolnym. Stwierdzono ubytki nawierzchni schodów prowadzących do wejścia do budynku głównego, spękania powierzchni płytek, wyłamane elementy konstrukcji schodów oraz ruchome elementy płytek,
- 2) nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny i techniczny jednej ze ścian w sali zajęć w oddziale przedszkolnym. Stwierdzono ubytki tynku, odpryski farby, zawilgocenia oraz dziury w ścianie, głównie pod parapetami ściennymi i przy kaloryferze, ale również na ścianie przy podłodze.

Wszystkie skontrolowane szkoły i placówki oświatowe zlokalizowane są w budynkach spełniających wymagania w zakresie funkcjonalności określone dla obiektów użyteczności publicznej przeznaczonych na stały lub czasowy pobyt ludzi.

3. Warunki do utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania

Za właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej w placówkach oświatowych uznaje się sanitariaty zaopatrzone w ciepłą i zimną bieżącą wodę, papier toaletowy, mydło w płynie, ręczniki jednorazowe lub

elektryczne suszarki do rąk. Pomieszczenia te powinny być utrzymane w czystości i w stanie pełnej sprawności technicznej.

Warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów były prawidłowe we wszystkich 69 skontrolowanych obiektach.

W roku 2023 roku w 2 placówkach odnotowano niezachowanie standardów dostępności do urządzeń higieniczno-sanitarnych:

- ✓ w 1 zespole szkół odnotowano ponadnormatywną liczbę uczniów przypadających na urządzenie sanitarne – przekroczenie liczby uczniów 0-25% na miskę ustępową w toaletach dla dziewcząt.
- ✓ w szkole podstawowej odnotowano ponadnormatywną liczbę uczniów przypadających na urządzenie sanitarne – przekroczenie liczby uczniów powyżej 75% na umywalkę, przekroczenie liczby uczniów powyżej 75% na miskę ustępową w toaletach dla dziewcząt oraz przekroczenie liczby uczniów powyżej 75% na umywalkę, przekroczenie liczby uczniów do 50% na miskę ustępową, pisuar w toaletach dla chłopców. Dyrektorowi placówki przekazano zalecenia.

W placówkach oświatowo – wychowawczych nie funkcjonują sanitariaty zewnętrzne – każda ze skontrolowanych placówek posiadała sanitariaty zlokalizowane wewnątrz budynków.

Wszystkie skontrolowane placówki są zwodociągowane i skanalizowane. Nie wszystkie obiekty posiadają jednak kanalizację centralną – w 3 placówkach zastosowano przydomową oczyszczalnię ścieków (2 szkoły podstawowe funkcjonujące samodzielnie oraz 1 przedszkole), natomiast w 6 innych placówkach użytkowano zbiornik bezodpływowy (szambo).

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, iż dyrektorzy placówek oświatowo – wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu gostyńskiego, zapewniają uczniom właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej.

4. Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pobytu dzieci i młodzieży w szkołach, skontrolowano również warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Ocenie poddano m.in. posiadanie przez placówki infrastruktury sportowej oraz stan sanitarno – techniczny zaplecza sportowego.

W roku 2023, skontrolowano 24 szkoły pod kątem zapewnienia warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego – warunki te są prawidłowe w 22 placówkach (92% szkół).

Odnotowano 2 placówki nieposiadające infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego w szkole. Zajęcia te, dla jednej ze szkół, odbywają się na pobliskim gminnym boisku tzw. orliku lub w wynajmowanej sali (w przychodni znajdującej się niedaleko). W drugiej placówce (tj. szkoła podstawowa filialna) dzieci są dowożone autobusem na zajęcia z wychowania fizycznego na salę gimnastyczną, należącą do innej pobliskiej szkoły podstawowej. Ponadto, dzieci te korzystają z boiska szkolnego (boisko do piłki nożnej) oraz z wiejskiego ogólnodostępnego placu zabaw.

Skontrolowano również sposób użytkowania zaplecza sanitarnego zespołów sportowych. Uczniowie nadal sporadycznie korzystają z natrysków po zajęciach wychowania fizycznego. W 2 placówkach natryskownie są nieczynne – były to 2 szkoły podstawowe.

Podczas kontroli sanitarnych zwracano uwagę, aby w salach gimnastycznych i na boiskach oraz w miejscach wyznaczonych do uprawiania ćwiczeń fizycznych, gier i zabaw umieszczone były tablice informacyjne określające zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego.

5. Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania

W zakresie nadzoru nad higieną procesu nauczania i wychowania realizuje się szereg zadań dotyczących eliminowania zagrażających zdrowiu dzieci i młodzieży niekorzystnych czynników w celu zapobiegania powstawaniu chorób układu mięśniowo – kostnego, oczu i innych.

Organizacja procesu nauczania ma wpływ na zdrowie ucznia, szczególnie istotnym elementem jest równomierne rozłożenie zajęć oraz prawidłowy odpoczynek – co oceniono w 23 placówkach (16 szkół podstawowych oraz 7 zespołów szkół). W placówkach tych oceniono 353 oddziały.

W porównaniu z latami ubiegłymi zaobserwowano, iż nadal istnieją trudności z ułożeniem planu lekcji zgodnego z higieną pracy umysłowej. Przeprowadzona ocena

tygodniowych rozkładów lekcji wykazała, iż w 30 oddziałach (9 szkół) plany lekcji ułożone zostały nieprawidłowo. Nie uwzględniono w nich równomiernego obciążenia uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia - różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia była większa od 1 godziny.

Odnotowano konieczność dostosowywania planu lekcji do godzin dowozu uczniów do szkół autobusami szkolnymi. W rozkładzie lekcji zazwyczaj w każdym dniu zaplanowano zajęcia zróżnicowane, z elementami ruchu.

W roku 2023 zajęcia lekcyjne w szkołach funkcjonujących na terenie powiatu gostyńskiego prowadzone były w systemie jednozmianowym, za wyjątkiem jednej szkoły podstawowej, w której z uwagi na dużą liczbę uczniów i niewystarczającą liczbę sal lekcyjnych a także dowóz do szkoły uczniów z ościennych miejscowości wprowadzono dwuzmianowość.

Nie odnotowano nieprawidłowości w zakresie mikroklimatu pomieszczeń. Skontrolowane placówki posiadają ogrzewanie centralne.

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego w 2023r., podobnie jak w latach ubiegłych, dokonano oceny dostosowania mebli do wzrostu uczniów, zwracano także uwagę na oznakowanie mebli, odpowiednie ich zestawienie i stan techniczny.

W zakresie ergonomii mebli szkolnych i przedszkolnych skontrolowano 21 placówek, w tym 11 przedszkoli, 6 szkół podstawowych oraz 4 zespoły szkół. Ogółem badaniem objęto 2 786 stanowisk pracy w 149 oddziałach. Stwierdzono, iż meble edukacyjne w ocenionych placówkach są odpowiednio dostosowane do wzrostu uczniów, prawidłowo zestawione i oznakowane.

W 2023r. sprawdzono także możliwość pozostawienia w szkole części podręczników i przyborów szkolnych oraz dokonano oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

Podczas kontroli stwierdzono, iż możliwość pozostawienia uczniom części podręczników i przyborów szkolnych zapewniły niemalże wszystkie skontrolowane placówki. Wyznaczonym miejscem na ten cel były indywidualnie przyporządkowane szafki w korytarzach szkolnych lub wyznaczone miejsca (np. półki lub szuflady w szafach w salach lekcyjnych).

Zdjęcie 3. Indywidualne szafki dla uczniów w Szkole Podstawowej Nr 2 im. gen. Tadeusza Kutrzeby w Gostyniu

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

W jednej ze szkół podstawowych, ze względu na trwające prace remontowe (termomodernizacja szkoły), dla uczniów klas IV-VII, nie były przygotowane miejsca do przechowywania przyborów i podręczników szkolnych. Placówka była w trakcie organizacji tych miejsc. Dyrektor szkoły zobowiązał się dostosować obiekt do wytycznych i zaleceń, wydanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu.

W ramach kontynuacji akcji „tornistry” w 2023r. przeprowadzono w placówkach szkół podstawowych kontrole, sprawdzające obciążenie uczniów wagą tornistrów. Celem tego przedsięwzięcia była edukacja prozdrowotna, ukierunkowana na profilaktykę wad postawy. Akcja po raz kolejny cieszyła się dużym zainteresowaniem wśród uczniów.

Zdjęcie 4-5. Akcja „tornistry” w szkołach podstawowych

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

Skontrolowano w tym zakresie **12 placówek**. Badaniem objęto **1657 uczniów w 103 oddziałach** (87 oddziałów szkół podstawowych oraz 16 oddziałów zespołów szkół). Dokonano pomiaru masy ciała uczniów oraz ich tornistrów (pustych oraz z zawartością).

Przeciążone tornistry/plecaki noszone przez dzieci są obok braku aktywności fizycznej jednym z czynników wpływających na występowanie wad postawy i bólu kręgosłupa. Waga tornistra szkolnego nie powinna przekraczać 10-15% masy ciała dziecka. W wyniku kontroli **u 262 uczniów odnotowano wagę tornistra szkolnego powyżej 15% masy ciała**, co stanowiło prawie 16% przebadanych uczniów (15,8%).

Należy zauważyć, iż na wagę tornistra z zawartością nie składa się tylko waga pustego tornistra i waga podręczników, zeszytów i zeszytów ćwiczeń. Podczas prowadzonych badań zwrócono uwagę na czynniki wpływające na znaczne obciążenie uczniów ciężarem tornistrów, do których należały: brak kontroli ze strony rodziców, co do wyposażenia tornistrów, zabieranie zbędnych przedmiotów jak zabawki czy gry, dodatkowe piórniki,

książki i podwójne przybory szkolne, plastikowe śniadaniówki oraz metalowe bidony czy ozdabianie tornistrów popularnymi wśród dzieci brelokami a także śmieci.

Zdjęcie 6. Akcja „tornistry” w szkole podstawowej

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

Zalecenia oraz wnioski z przeprowadzonej akcji przekazano dyrektorom kontrolowanych placówek.

W wyniku prowadzonego nadzoru nad higieną procesu nauczania i wychowania stwierdzono, że dyrektorzy placówek dokładają wszelkich starań w celu zapewnienia właściwej higieny w tym zakresie.

6. Posiadanie przez szkoły i inne placówki oświatowo – wychowawcze certyfikowanych mebli i sprzętu sportowego

W ramach sprawowanego nadzoru nad placówkami oświatowo – wychowawczymi dokonano oceny posiadania przez szkoły i placówki certyfikatów na meble oraz urządzenia i sprzęt sportowy.

Wyniki kontroli wykazały, iż 48 spośród 49 skontrolowanych w tym zakresie placówek posiadało certyfikowane meble (były to meble zakupione po 1997r.)

Jedna z placówek szkolnych była wyposażona w meble zakupione przed rokiem 1997. Dyrektor szkoły zobowiązał się do zakupienia mebli z certyfikatami.

Wyposażenie placówek szkolnych w meble certyfikowane:

- ✓ 42 placówki – 100%,
- ✓ 2 placówki – powyżej 50%,
- ✓ 2 placówki - do 50%,
- ✓ 2 placówki – do 25%.

Placówki szkolne posiadały również certyfikaty na urządzenia i sprzęt sportowy zakupiony po 1997r. W 41 skontrolowanych szkołach, 34 - posiadały w 100% wyposażenie sportowe z certyfikatami, w 1 placówce – powyżej 50%, w 5 placówkach – do 50%, w 1 placówce – do 25%.

Nie odnotowano placówek, w których stwierdzono wyłącznie urządzenia i sprzęt sportowy zakupiony przed rokiem 1997.

7. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami

W ramach prowadzonego nadzoru w szkolnych pracowniach chemicznych na terenie powiatu gostyńskiego dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin. Zwracano uwagę m.in. na sposób przechowywania, posiadanie kart charakterystyki i aktualnego wykazu substancji chemicznych i ich mieszanin, właściwe oznakowanie, wyposażenie w środki ochrony indywidualnej i środki do udzielania pierwszej pomocy.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w powyższym zakresie. Substancje chemiczne i ich mieszaniny oznakowane były zgodnie z przepisami i przechowywane w zamkniętych pomieszczeniach, posiadały wymagane karty charakterystyki, przestrzegano również wymogów w zakresie bhp.

8. Dożywianie dzieci i młodzieży

Właściwe żywienie dzieci i młodzieży, to podstawowy warunek rozwoju fizycznego i umysłowego, warunkującym ich prawidłowy wzrost i rozwój. Polegać powinno na dostarczeniu wszystkich niezbędnych składników odżywczych w kilku dziennych posiłkach oraz w odpowiednich proporcjach i ilościach.

W 2023 roku na terenie powiatu gostyńskiego dożywianie dzieci prowadzono w 17 skontrolowanych w tym zakresie placówkach, w tym w 12 szkołach podstawowych oraz 5 zespołach szkół. Z ciepłych posiłków obiadowych skorzystało 1040 uczniów. 6 placówek przygotowywało posiłki na miejscu, natomiast 11 zapewniło posiłki dowożone w formie cateringu. Z posiłków dofinansowanych w 2023r. skorzystało 78 uczniów. Napój w formie herbaty/wody/soku dla 1269 uczniów zapewniło 10 szkół podstawowych.

W skontrolowanych placówkach nie organizowano śniadań szkolnych.

9. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W okresie wypoczynku zimowego i letniego pełniono nadzór nad warunkami bezpieczeństwa i higieny pobytu uczestników. Mając na uwadze położenie geograficzne powiatu gostyńskiego stwierdzono, że nadal, tak jak w latach ubiegłych, najbardziej popularną formą wypoczynku jest wypoczynek w miejscu zamieszkania - półkolonie.

W roku 2023 na terenie powiatu gostyńskiego zorganizowano ogółem 28 turnusów wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży (liczba turnusów zgłoszonych w bazie MEN), w tym 8 turnusów wypoczynku zimowego i 20 turnusów wypoczynku letniego. Skontrolowane zostało 4 turnusy w czasie trwania zimowego i 8 turnusów letniego wypoczynku dzieci i młodzieży, na których wypoczywało łącznie 390 uczestników.

Tabela 1. Ilość turnusów i liczba uczestników wycieczki zimowej i letniej w roku 2022-2023

Rodzaj placówek	Rok 2022			Rok 2022		
	Liczba zgłoszonych turnusów w bazie MEN	Liczba turnusów skontrolowanych	Liczba uczestników wycieczki	Liczba zgłoszonych turnusów w bazie MEN	Liczba turnusów skontrolowanych	Liczba uczestników wycieczki
Wycieczka zimowa	4	1	30	8	4	100
Wycieczka letnia	19	9	381	20	8	290
Razem	23	10	411	28	12	390

Przeprowadzone kontrole wykazały, iż placówki wycieczki zostały przygotowane właściwie, wszystkie turnusy były zgłoszone do Kuratorium Oświaty i uzyskały pozwolenie na prowadzenie działalności a ich organizatorzy zapewnili uczestnikom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu. Podczas trwania wycieczki dzieci i młodzieży nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na terenie powiatu gostyńskiego nie wystąpiły przypadki organizacji tzw. „dzikich” placówek.

10. Postępowanie administracyjne

W roku 2023 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu wydał **5 decyzji administracyjnych**: 1 w zakresie spełnienia wymagań lokalowych i sanitarnych dla nowopowstałego żłobka, 2 decyzje dotyczące poprawy warunków sanitarno-higienicznych i technicznych w szkole podstawowej i przedszkolu, a także 2 decyzje przedłużające termin wykonania nieprawidłowości w szkołach podstawowych (wydane decyzją PPIS w Gostyniu w 2022r.) **oraz 2 decyzje płatnicze**.

W analizowanym okresie nie nałożono mandatów karnych.

11. Podsumowanie

W wyniku prowadzonego w 2023 roku nadzoru nad szkołami i innymi placówkami oświatowo – wychowawczymi oraz placówkami wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie powiatu gostyńskiego należy stwierdzić, iż:

1. Stan sanitarno - techniczny placówek oświatowo – wychowawczych w znacznej większości oceniono jako dobry.
2. Na terenie powiatu gostyńskiego nie odnotowano budynków nieprzystosowanych do procesu nauczania.
3. Nadal odnotowuje się nieprawidłowy stan sanitarny w zakresie liczby oddziałów posiadających rozkłady lekcji ułożone niezgodnie z zasadami higieny. Poinformowano dyrektorów kontrolowanych placówek o konieczności podejmowania działań zmierzających do poprawy stanu higieny procesu nauczania – uczenia się.
4. Warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów w placówkach są właściwe.
5. We wszystkich skontrolowanych placówkach oświatowo-wychowawczych uczniowie mają zapewniony dostęp do bieżącej, ciepłej wody w pomieszczeniach higieniczno - sanitarnych.
6. Wszystkie skontrolowane szkoły zapewniają uczniom opiekę w zakresie profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.
7. Tylko 1 szkoła podstawowa zapewnia opiekę stomatologiczną w gabinecie zlokalizowanym w szkole.
8. Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów, wykazała, iż u 262 uczniów odnotowano wagę tornistra szkolnego powyżej 15% masy ciała – co stanowi niemalże 16% badanych. Podczas prowadzonych badań zwrócono uwagę na czynniki wpływające na znaczne obciążenie uczniów ciężarem tornistrów a zalecenia w zakresie poprawy zaistniałej sytuacji przekazano dyrektorom kontrolowanych placówek.
9. W skontrolowanych szkołach zdecydowana większość uczniów ma możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w placówkach.
10. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki substancjami chemicznymi i ich mieszaninami w szkołach.

11. Dyrektorzy kontrolowanych placówek byli zapoznani z wytycznymi zachowania bezpieczeństwa zdrowotnego MEiN, MZ i GIS dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz wytycznych zachowania bezpieczeństwa zdrowotnego GIS dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole podstawowej i innych form wychowania przedszkolnego oraz instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.
12. Placówki wypoczynku dla dzieci i młodzieży zostały zorganizowane prawidłowo.
13. W ramach promocji zdrowia, w trakcie prowadzonego nadzoru bieżącego w placówkach oświatowo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu gostyńskiego, przeprowadzono ocenę sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Wszystkie skontrolowane placówki prawidłowo realizują przepisy ustawy.

STAN SANITARNY

ZAKŁADÓW ŻYWNOSCI I ŻYWIENIA

1. Zakres nadzoru.

Celem urzędowej kontroli żywności jest nadzór nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:

- ✓ warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności,
- ✓ nadzoru nad jakością zdrowotną środków spożywczych oraz serwowanych w ramach żywienia zbiorowego posiłków,
- ✓ warunków produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu w 2023r. znajdowało się 1581 zakładów produkcji i obrotu żywnością, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w tym:

- ✓ 357 zakładów produkcji żywności,
- ✓ 516 zakładów obrotu żywnością,
- ✓ 491 środków transportu,
- ✓ 101 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego,
- ✓ 86 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego,
- ✓ 8 wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- ✓ 22 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W trakcie roku skontrolowano 283 zakłady. Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był według jednolitych obowiązujących procedur urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, uwzględniającymi przepisy w zakresie kryteriów higienicznych. Wymagania prawa żywnościowego określają, iż przedsiębiorcy branży spożywczej są zobowiązani do zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności, poprzez stosowanie zasad dobrej praktyki higienicznej(GHP), dobrej praktyki produkcyjnej(GMP) oraz wdrożenie i utrzymanie kontroli wewnętrznej w zakładach w oparciu o zasady systemu HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points -Analiza Zagrożeń i Krytyczne Punkty Kontroli).

Zgodnie z zarządzeniem Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 08 maja 2017 roku aktualnie obowiązują procedury i instrukcje z formularzami kontroli żywności. Do oceny

stanu sanitarnego zakładów wykorzystywane są arkusze oceny stanu sanitarno-higienicznego, na podstawie których dokonuje się oceny poziomu ryzyka występującego w zakładzie i ustala częstotliwość kontroli.

W nadzorowanych zakładach przeprowadzono ogółem 359 kontroli sanitarnych, w tym 20 kontroli interwencyjnych, podejmowanych w związku ze składanymi interwencjami konsumentów dotyczącymi jakości wprowadzanych do obrotu środków spożywczych, warunków przygotowywania żywności, a także zgłaszane do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu powiadomienia w ramach systemu RASFF. Dodatkowo na wniosek przedsiębiorców przeprowadzono 178 granicznych kontroli żywności z importu lub przeznaczonych do krajów trzecich.

W związku z nieprawidłowym stanem sanitarno-technicznym zakładów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu w 2023 r. wydał 6 decyzji administracyjnych nakazujących doprowadzenie zakładów do prawidłowego stanu sanitarno – technicznego.

W stosunku do osób winnych zaniedbań higienicznych w nadzorowanych zakładach, nałożono 27 mandatów karnych na kwotę 9100 zł.

Na wniosek przedsiębiorców rozpoczynających działalność, w zakresie produkcji i obrotu żywnością oraz żywienia zbiorowego, w 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu wydał 53 decyzji zatwierdzających.

Zestawienie działań w ramach prowadzonego nadzoru nad zakładami w 2023 roku z terenu powiatu gostyńskiego, w tym porównanie z latami 2020, 2021 i 2022 przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Działania w ramach prowadzonego nadzoru nad zakładami w latach 2020-2023

	2020	2021	2022	2023
Liczba zakładów wg ewidencji	1046	1111	1530	1581
Liczba obiektów skontrolowanych	172	280	232	283
Liczba kontroli i rekontroli	208	306	290	359
Liczba zakładów ocenionych na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego	79	98	108	135
Liczba zakładów z wdrożonymi zasadami GHP/GMP	576	696	1123	1173
Liczba zakładów z wdrożonym systemem HACCP	522	598	524	550

Działalność administracyjno-represyjną z podziałem na poszczególne grupy obiektów przedstawiono w tabeli nr 2.

Tabela 2. Działalność administracyjno-represyjna z podziałem na poszczególne grupy obiektów

Rodzaj obiektów	Liczba obiektów	Liczba kontroli	Liczba wydanych decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarnego	Liczba i kwota nałożonych mandatów karnych	Liczba obiektów wysokiego ryzyka
Obiekty produkcji żywności	77	63	0	8/2900 zł	28
Producenci pierwotni żywności (gospodarstwa rolne)	280	8	1	1/500 zł	167
Obiekty obrotu żywnością	516	148	1	13/4100 zł	3
Obiekty żywienia zbiorowego otwartego	101	60	2	5/1600 zł	1
Obiekty żywienia zbiorowego zamkniętego	86	40	2	0	1
Środki transportu	491	36	0	0	0
Wytwórnice i miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	30	4	0	0	0
Razem	1581	359	6	27/9100 zł	200

Tabela 3. Liczba skontrolowanych zakładów z terenu powiatu gostyńskiego w 2023 roku z poszczególnych grup, w porównaniu z liczbą zakładów znajdujących się w ewidencji.

Tabela 3. Liczba skontrolowanych zakładów z terenu powiatu gostyńskiego w 2023 roku

L.p.	Grupy zakładów żywności i żywienia	liczba zakładów w ewidencji	liczba zakładów skontrolowanych
1.	Automaty do lodów	17	8
2.	Wytwórnice tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych z roślinnymi	2	1
3.	Piekarnie	14	7
4.	Ciastkarnie	18	9
5.	Przetwórnice owocowo-warzywne	4	2

6.	Zakłady garmażeryjne	1	1
7.	Wytwórnice makaronów	2	1
8.	Wytwórnice wyrobów cukierniczych	1	1
9.	Wytwórnice chrupek, chipsów i prażynek	2	2
10.	Wytwórnice suplementów diety	1	1
11.	Cukrownie	1	1
12.	Producenci pierwotni i rolniczy handel detaliczny	280	6
13.	Producenci żywności w warunkach domowych	3	0
14.	Inne wytwórnice żywności	11	6
15.	Sklepy spożywcze	245	73
16.	Kioski	9	4
17.	Apteki	28	3
18.	Magazyny hurtowe	15	5
19.	Obiekty ruchome i tymczasowe	28	11
20.	Inne obiekty obrotu żywnością	191	16
21.	Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	98	46
	w tym zakłady małej gastronomii	65	31
22.	Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	86	36
23.	Zakłady usług cateringowych	3	2
24.	Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	8	3
25.	Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	22	1

2. Najbardziej znaczące grupy obiektów żywnościowo-żywieniowych.

2.1. Sklepy spożywcze.

W 2023 r. funkcjonowało 245 sklepów spożywczych, w tym 1 supermarket. Skontrolowano 73 sklepy spożywcze, w których przeprowadzono 103 kontrole, w tym 8 interwencyjnych, w związku ze zgłoszeniami konsumentów dotyczących niewłaściwych warunków sprzedaży środków spożywczych oraz ich jakości.

W trakcie kontroli w 18 sklepach stwierdzono nieprawidłowości.

Najczęstszymi występującymi nieprawidłowościami były:

- brak aktualnych badań wody używanej do mycia powierzchni mających bezpośredni kontakt z żywnością,
- występowania w obrocie środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia lub dacie minimalnej trwałości,
- nieprawidłowe oznakowanie sprzedawanych produktów spożywczych,
- zły stan sanitarno-techniczny i sanitarno – higieniczny pomieszczeń i wyposażenia sklepów,
- brak stosowania w praktyce instrukcji GHP/GMP.

W związku z ww. nieprawidłowościami na winnych zaniedbań nałożono 12 mandatów na kwotę 3900 zł oraz wydano 21 decyzji opłatowych za czynności kontrolne oraz 1 decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie ścian w magazynie i sali sprzedaży do prawidłowego stanu sanitarno – technicznego, która została wykonana.

2.2. Zakłady żywienia zbiorowego otwarte.

W grupie tej sklasyfikowane są zakłady takie jak: restauracje, kawiarnie, a także puby, bary, pizzerie czy obiekty ruchome jak przyczepy gastronomiczne, które zaliczane są do zakładów małej gastronomii, a w których produkcja posiłków prowadzona jest w oparciu o półprodukty i produkty gotowe.

Na terenie powiatu gostyńskiego działało 98 zakładów żywienia zbiorowego otwartego, w tym 52 zakłady małej gastronomii oraz 13 zakładów małej gastronomii w obiektach ruchomych lub tymczasowych.

W trakcie roku skontrolowano 46 zakładów z tej grupy, w których łącznie przeprowadzono 58 kontroli sanitarnych. W trakcie kontroli nieprawidłowości stwierdzono w 8 obiektach, z czego 5 z nich były to zakłady małej gastronomii.

W związku z stwierdzanymi nieprawidłowościami dotyczącymi braku czystości i porządku oraz nieposiadania przez personel orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych w zakładach na osoby odpowiedzialne nałożono 5 mandatów karnych na kwotę 1600 zł, z czego 4 mandaty na kwotę 1100 zł w zakładach małej gastronomii.

Ponadto w związku z stwierdzonymi podczas kontroli nieprawidłowościami w zakresie złego stanu sanitarno- technicznego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu wydał 2 decyzje administracyjne nakazujące doprowadzanie do prawidłowego

stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń żywnościowych. Prowadzono również postępowania administracyjne za czynności kontrolne.

2.3. Automaty do lodów

W roku 2023 przeprowadzono 8 kontroli automatów do lodów. Podczas kontroli w 1 z nich, stwierdzono brak badań właścicielskich lodów. W wyniku nałożonych zaleceń badania jakości lodów wykonano. Z uwagi na stwierdzone uchybienie prowadzono postępowanie administracyjne za czynności administracyjne.

2.4. Piekarnie i ciastkarnie

W roku 2023 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu nadzorował 14 piekarni i 18 ciastkarni. W trakcie roku skontrolowanych zostało 7 piekarni i 9 ciastkarni, w których w sumie przeprowadzono 20 kontroli. W związku z stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie stanu sanitarno – higienicznego na właściciela 1 zakładu prowadzącego jednocześnie działalność piekarniczo – cukierniczą nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 900zł, z za czynności kontrolne prowadzono postępowanie administracyjne.

2.5. Przetwórnice owocowo-warzywne

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu, znajdowały się 4 zakłady przetwórstwa owocowo-warzywnego, w tym 1 chłodnia składowa.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu przeprowadził kontrole w 2 przetwórnicach owocowo – warzywnych. W 1 z nich stwierdzono nieprawidłowości dotyczące: niewłaściwego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń, powierzchni i urządzeń zakładu, braku skutecznej wentylacji i tym samym odpowiednich warunków dla magazynowanych surowców oraz pomieszczeń, w których pracuje się z żywnością oraz niewłaściwej jakości surowców wykorzystywanych w produkcji. Ponadto zakład nie zapewnił odpowiednich warunków do przebierania się przez personel.

W związku z stwierdzonymi uchybieniami nałożono mandat karny w wysokości 400 zł. Za czynności kontrolne prowadzono postępowanie administracyjne

2.6. Inne wytwórnie żywności

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu znajdowało się 11 zakładów z tej grupy tj: wytwórnie wafli suchych, obieralnie cebuli, zakład produkcji żywności gotowej oraz zakłady mięsne prowadzące działalność marginalną, lokalną i ograniczoną dla konsumenta końcowego.

W 2023 r. skontrolowano 6 zakładów, a w 2 z nich stwierdzono nieprawidłowości.

Z uwagi na stwierdzony niewłaściwy stan sanitarno – higieniczny powierzchni oraz wyposażenia podczas produkcji żywności na właściciela jednego z zakładów nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 900 zł.

Natomiast w drugim z zakładów stwierdzono mięso nieznanego pochodzenia, w związku z czym na właściciela nałożono mandat karny w wysokości 300 zł.

W obu przypadkach za czynności kontrolne prowadzono postępowanie administracyjne.

2.7. Produkcja pierwotna, dostawy bezpośrednie, RHD.

Na terenie powiatu gostyńskiego zarejestrowano 280 producentów pierwotnych, prowadzących równocześnie dostawy bezpośrednie produkowanych płodów rolnych. W dużej większości zarejestrowane gospodarstwa zajmują się uprawą pomidorów oraz buraków cukrowych, które dostarczane są do okolicznych zakładów przetwórczych. W 2023r. dokonano jednego wpisu podmiotu prowadzącego Rolniczy Handel Detaliczny w zakresie wypieku chleba w oparciu o surowce pochodzące z własnych upraw.

W trakcie roku skontrolowano 6 gospodarstw rolnych, z czego 2 kontrole zrealizowano w ramach „Planu Działania na 2023 r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego”, z przedstawicielami Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu Delegatura w Lesznie i Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin Nasiennictwa Oddział w Gostyniu.

W trakcie jednej kontroli podmiotu zajmującego się uprawą grzybów stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno techniczno – higieniczny pomieszczeń oraz wyposażenia, w wyniku czego ukarano właściciela mandatem karnym oraz nakazano usunięcie uchybień w drodze decyzji administracyjnej, natomiast w gospodarstwie zajmującym się uprawą truskawek stwierdzono brak badania wody pochodzącej z ujęcia własnego używanej do podlewania owoców. W wyniku prowadzonych postępowań stwierdzone nieprawidłowości zostały usunięte.

W trakcie 4 kontroli w gospodarstwach pobrano próbki uprawianych płodów rolnych, do badań: 3 próbki w zakresie metali szkodliwych dla zdrowia oraz 1 próbkę w zakresie pozostałości pestycydów. Badane próbki nie zostały zakwestionowane.

2.7. Magazyny hurtowe

W 2023 r. funkcjonowało 15 magazynów hurtowych.

Skontrolowano 5 obiektów, w których łącznie przeprowadzono 7 kontroli, w tym 1 interwencyjną, w związku z powiadomieniem RASFF.

W 1 magazynie hurtowym stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły wprowadzania do obrotu środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości. Na osobę odpowiedzialną nałożono mandat karny na kwotę 200 zł, a za czynności kontrolne prowadzono postępowanie administracyjne.

2.8. Obiekty ruchome i tymczasowe

W 2023 r. zarejestrowano 28 obiektów ruchomych i tymczasowych.

Skontrolowano 11 obiektów, w których przeprowadzono 12 kontroli, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.9. Inne obiekty obrotu żywnością

Do grupy innych obiektów obrotu żywnością zaliczamy: sklepy na stacjach paliw, sklepy medyczne, sklepy zielarskie, sklepy drogeryjne, sklepy sportowe, automaty dystrybucyjne z napojami i środkami spożywczymi w opakowaniach jednostkowych, podmioty prowadzące sprzedaż suplementów diety „na odległość” głównie za pośrednictwem stron internetowych. W obiektach tej grupy przeprowadzonych zostało 16 kontroli, w tym 4 kontrole interwencyjne sklepów na stacjach paliw, w zakresie obecności szkodników oraz sprzedaży środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia lub upływie daty minimalnej trwałości. W wyniku kontroli tych obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.10. Kioski spożywcze

Na terenie powiatu gostyńskiego kioski spożywcze znajdowały się w placówkach szkolnych. W obiektach z tej grupy przeprowadzonych zostało 6 kontroli, z czego w 2 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące wprowadzania do obrotu produktów niezgodnych z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1154). W wyniku działań kontrolnych produkty niezgodne wycofane zostały z obrotu i przedsiębiorcy dostosowali asortyment do obowiązującego rozporządzenia.

W związku z stwierdzonymi nieprawidłowościami Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu wnioskował do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o nałożenie kary pieniężnej dla 2 obiektów. W obu przypadkach Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny nałożył kary pieniężne w wysokości 1000 zł.

2.11. Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu nadzorował 86 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym:

- ✓ 2 stołówki pracownicze,
- ✓ 3 bloki żywienia w szpitalach,
- ✓ 5 bloków żywienia w domach opieki społecznej,
- ✓ 10 stołówek w żłobkach,
- ✓ 15 stołówek szkolnych,
- ✓ 1 stołówkę w internacie,
- ✓ 37 stołówek w przedszkolach,
- ✓ 4 stołówki w domach dziecka i młodzieży,
- ✓ 9 innych zakładów żywienia.

W 2023 r. skontrolowano łącznie 36 obiektów. W większości obiektów stan sanitarno – techniczny oraz higieniczny nie budził zastrzeżeń, a działalność prowadzona była w oparciu o opracowane i wdrożone instrukcje GHP/GMP na zasadach systemu HACCP.

W wyniku kontroli sanitarnej przeprowadzonej w kuchni Domu Pomocy Społecznej w Chumiętkach stwierdzono zły stan sanitarno – techniczny pomieszczeń tj. liczne ubytki

w posadzce, w ubytkach tworzące się zastoiny wody, łuszcząca się farba na ścianach, drzwiach oraz parapetach, brak aktualnego wyniku badania wody oraz brak pełnego wykazu składników potraw z wyszczególnieniem składników alergicznych.

W związku z stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję administracyjną nakazującą usunięcie nieprawidłowości.

Niewłaściwy stan sanitarno – techniczny ścian stwierdzono również w magazynie środków spożywczych przy Stołówce w Szkole Podstawowej im. Prof. Józefa Zwierzyckiego w Krobi ul. Prof. J. Zwierzyckiego 1, 63-840 Krobia, w związku z powyższym wydano decyzję nakazującą doprowadzenie ich do prawidłowego stanu.

Natomiast w trakcie kontroli stołówki pracowniczej stwierdzono nieprawidłowe oznakowanie kanapek oferowanych do sprzedaży tj. brak na etykiecie wykazu składników złożonych oraz niewłaściwe sformułowanie dotyczące terminu przydatności do spożycia. W wyniku kontroli oznakowanie oferowanych do sprzedaży środków spożywczych dostosowane zostało do obowiązujących przepisów prawnych.

W związku z stwierdzonymi nieprawidłowościami prowadzono postępowanie administracyjne za czynności kontrolne.

3. Stan sanitarny środków transportu.

W 2023 roku skontrolowano 36 środków transportu, należących zarówno do podmiotów rozpoczynających działalność w zakresie transportu produktów spożywczych, jak i podmiotów zarejestrowanych w poprzednich latach.

Środki transportu oceniano pod kątem stanu sanitarno – technicznego, wyposażenia oraz warunków przewozu żywności, w szczególności wymagających warunków chłodniczych. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W ramach realizacji „Planu pobierania próbek do badania żywności w ramach monitoringu i urzędowej kontroli żywności dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2023 r. dla powiatu gostyńskiego” oraz „Planu działania na 2023 r. w zakresie produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego” oraz nadzoru nad importem żywności do badań w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Gostyniu pobrali łącznie 172 próbki żywności.

W związku z kontrolą graniczną importowanego produktu pn. „Mąka gorczycy” pobrano 5 prób, zbadanych w zakresie mikrobiologicznym.

Pod kątem zanieczyszczeń mikrobiologicznych przebadano łącznie 85 próbek środków spożywczych, natomiast badaniom fizyko-chemicznym poddano 83 próbki środków spożywczych w zakresie:

- pozostałości azotanów,
- zawartości metali szkodliwych dla zdrowia,
- zawartości dozwolonych substancji dodatkowych,
- pozostałości pestycydów,
- obecności mykotoksyn,
- obecności GMO,
- skażenia promieniotwórczego,
- zawartości witamin i innych żywieniowych,
- poziomów WWA,
- zawartości estrów glicydołu, 3-MCPD i estry 3 –MCPD;
- zawartości histaminy,
- zawartości WWA,
- znakowania,
- parametrów jęlczenia,
- zawartości witamin,
- zawartości akrylamidu,
- kaloryczności posiłków.

Wszystkie pobrane i zbadane próbki nie zostały zakwestionowane.

W trakcie roku 46 próbek środków spożywczych, badanych w zakresie mikrobiologii i fizyko – chemii, oceniono również pod kątem ich oznakowania. Ponadto pobrano 3 próbki środków spożywczych specjalnego przeznaczenia medycznego wyłącznie do oceny ich oznakowania. Oznakowania badanych próbek również nie kwestionowano.

Wykres 1. Ilość pobranych próbek w kierunku badań

Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu polegała również na sprawowaniu nadzoru nad importem i eksportem środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. W 2023 r. przeprowadzono 178 kontroli granicznych, w wyniku których wydano 101 pozwoleń dopuszczenia do obrotu oraz 77 świadectw dla środków spożywczych przeznaczonych do krajów trzecich. Łącznie oceniono 375 partii żywności.

5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W 2023r. na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu działało 8 wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W zakładach tych prowadzona była działalność produkcyjna opakowań szklanych, z tworzyw sztucznych oraz kartonowych. W trakcie roku przeprowadzono kontrole trzech wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości.

W ewidencji znajdowało się również 5 hurtowni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 17 sklepów prowadzących obrót materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. W trakcie roku przeprowadzono kontrolę sanitarną w hurtowni w zakresie oznakowania, dokumentacji towarzyszącej oraz sposobu przechowywania produktów, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto realizując „Plan pobierania próbek do badania żywności w ramach monitoringu i urzędowej kontroli żywności dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2023 r. dla powiatu gostyńskiego” pobrano do badań laboratoryjnych 2 próbki wyrobów z tworzyw sztucznych, w zakresie migracji globalnej oraz oceny organoleptycznej oraz 2 próbki wyrobów ceramicznych i 1 próbkę puszek metalowych lakierowanych do badań w zakresie migracji specyficznej. W wyniku badań próbek nie zakwestionowano.

6. Kontrole weekendowe.

Kontrole weekendowe przeprowadzane były przez pracowników Sekcji Higieny Żywności i Żywienia w okresie od 24.06.2023 r. do 30.09.2023 r. w związku z wzmożonym nadzorem sanitarnym obiektów w okresie wakacyjnym. Łącznie przeprowadzono 36 kontroli w zakładach żywienia zbiorowego otwartego, zakładach małej gastronomii, w tym ruchomych i tymczasowych oraz sklepach na stacjach paliw i w automatach do lodów.

W 6 skontrolowanych obiektach stwierdzono występowanie uchybień polegających na: niewłaściwym stanie sanitarno-higienicznym zakładu, braku orzeczeń lekarskich o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania prac, przy których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby, braku wyników badań wody używanej podczas przygotowania żywności, nie stosowaniu w praktyce instrukcji GHP/GMP, braku aktualnego badania lodów oraz stosowaniu do przygotowania dań środków po terminie przydatności do spożycia lub dacie minimalnej trwałości.

Na osoby odpowiedzialne nałożono 4 mandaty karne na łączną kwotę 1400 zł.

Ponadto w związku z niewłaściwym stanem sanitarno – technicznym obiektów wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie uchybień.

7. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach RASFF.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu przeprowadzał działania w ramach funkcjonowania systemu RASFF, który służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów. Wszystkie kontrole w tym zakresie zostały przeprowadzane są niezwłocznie po otrzymaniu zgłoszenia.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gostyniu w roku 2023 podejmował działania po otrzymaniu w systemie RASFF powiadomień dotyczących:

- ✓ środków spożywczych (7 powiadomień),
- ✓ suplementów diety (2 powiadomienia).

Powiadomienia RASFF, o których mowa, związane były z następującymi zagrożeniami:

- ✓ obecnością akryloamidu, karbendazymu oraz pleśni w produktach spożywczych,
- ✓ obecnością fragmentów metali w wyrobie gotowym,
- ✓ obecnością kwasu sorbowego w suplemencie diety,
- ✓ stwierdzeniem wysokiego poziomu estrów 3-MCPD kwasów tłuszczowych w środkach spożywczych,
- ✓ przekroczeniem najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu cyflumetofenu w owocach,
- ✓ wykryciem bakterii *Salmonella* spp. w ziołach,
- ✓ stwierdzeniem wewnątrz opakowania suplementu diety innego produktu,
- ✓ wykryciem *Listeria monocytogenes* oraz obecnością *Salmonella* spp., *Salmonella* Enteritidis w produktach mięsnych oraz dodatków stosowanych do produkcji wyrobów mięsnych.

Po otrzymaniu powiadomień w systemie RASFF pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gostyniu natychmiast informowali odbiorców wskazanych w listach dystrybucyjnych o konieczności wycofania z obrotu handlowego produktów będących przedmiotem powiadomień. Odbiorcy produktów budzących zastrzeżenia pod względem zdrowotnym po uzyskaniu informacji od Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu wycofali ze sprzedaży produkty wskazane w powiadomieniach, poddając je utylizacji bądź dokonując zwrotu do producentów.

Zgłaszane powiadomienia w systemie RASFF nie dotyczyły producentów znajdujących się pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu.

8. Ocena sposobu żywienia

W ramach prowadzonego nadzoru nad zakładami żywienia zbiorowego zamkniętego pracownicy Sekcji Higieny Żywności i Żywienia prowadzili nadzór nad jakością posiłków. W roku 2023 dokonano oceny sposobu żywienia na podstawie 15 zestawień dekadowych.

W jednostkach systemu oświaty jadłospisy zostały ocenione pod kątem zgodności z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r., poz. 1154), z zastosowaniem list wspomagających ocenę żywienia pod kątem spełnienia wymagań zawartych w w/w rozporządzeniu.

W wyniku kontroli wszystkie jadłospisy w szkołach i przedszkolach ocenione zostały jako prawidłowe. Natomiast jadłospis w internacie nie spełniał wymogów w/w rozporządzenia z uwagi na zaplanowanie zbyt małej ilości podawanej porcji ryby oraz porcji warzyw i owoców w tygodniu. W wyniku prowadzonych działań żywienie uczniów zostało dostosowane do wymogów przewidzianych w przepisach prawa.

Oceniane jadłospisy zawierały wymagany przepisami prawa wykaz składników potraw wraz ze wyszczególnionymi składnikami alergennymi bądź powodującymi reakcje nietolerancji pokarmowych.

Natomiast ocenę sposobu żywienia w szpitalach przeprowadzono z wykorzystaniem arkusza oceny dekadowej jadłospisów, według Programu oceny stanu żywienia pacjentów w szpitalach i zakładach opieki zdrowotnej na podstawie jadłospisów/posiłków, opracowanego przez Instytut Żywności i Żywienia. W wyniku przeprowadzonych ocen badane jadłospisy uznane zostały jako zadowolające. Jednakże w Szpitalu w Gostyniu zalecono aby zwiększyć ilość podawanych posiłków z trzech do czterech, natomiast podczas kontroli w Bonifraterskim Centrum Medycznym w Piaskach zalecono, aby podczas planowania jadłospisów uwzględnić dania z roślin strączkowych suchych, zapewnić w żywieniu całodziennym przynajmniej 2 porcje mleka i przetworów mlecznych, zwiększyć

ilość owoców w formie surowej bądź gotowanej, w jadłospisie uwzględnić wodę/ napój w 3 głównych posiłkach.

W domach pomocy społecznej dokonano oceny teoretycznej zestawień dekadowych. W wyniku analizy jadłospisów stwierdzono, że zaplanowane posiłki były urozmaicone, dobrane pod względem barwnym i smakowym. W składzie zawierały produkty będące źródłem białka roślinnego i zwierzęcego, tłuszczów i węglowodanów. W posiłkach obiadowych źródło węglowodanów urozmaicono w postaci produktów tj. ziemniaki, makarony, kluski, ryż, kasza. W każdym posiłku obiadowym uwzględniono również warzywa. W jadłospisie zaplanowane były produkty mleczne oraz ryby, a w głównych posiłkach podawane były napoje.

W Domu Pomocy Społecznej w Chumiętkach zalecono, aby w posiłkach uwzględnić potrawy zawierające nasiona roślin strączkowych, pieczywo z pełnego przemiału oraz płatki zbożowe nieprzetworzone

9. Podsumowanie

1. W większości nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu obiektów działalność prowadzona była w oparciu o wdrożone i stosowane Instrukcje Dobrych Praktyk Higienicznych i Produkcyjnych (GHP/GMP) oraz system HACCP. Wpływa to na zapewnienie utrzymania prawidłowego stanu sanitarno-technicznego zakładów, a tym samym bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności.
2. Znajdująca się w obrocie handlowym, jak również produkowana na nadzorowanym terenie żywność, jest bezpieczna dla zdrowia bowiem badania laboratoryjne w zakresie parametrów mikrobiologicznych i fizyko-chemicznych nie wykazały złej jakości zdrowotnej, na co wskazuje również brak wystąpienia zatruc pokarmowych.
3. Współpraca jednostek kontrolnych tj. Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Gostyniu, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa Oddział w Gostyniu oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu Delegatura w Lesznie pozwala na kompleksową ocenę zakładu, w zakresie zachowania bezpieczeństwa żywności.
4. Zwiększenie świadomości osób odpowiedzialnych za żywienie dzieci i młodzieży wpływa na poprawę jakości jadłospisów. Oceniane zestawienia spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków

spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016r., poz. 1154). Jednakże nadal stwierdzane były nieprawidłowości w zakresie asortymentu oferowanego do sprzedaży w sklepikach szkolnych.

DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

1. Informacje wstępne

Działania w zakresie promocji zdrowia, podejmowane w 2023 roku przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Gostyniu, wynikały z zapisów ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i uwzględniały aktualne potrzeby zdrowotne środowiska lokalnego oraz sytuację epidemiologiczną powiatu gostyńskiego.

Prowadzone prozdrowotne działania profilaktyczne miały na celu kształtowanie w społeczeństwie postaw i zachowań zdrowotnych, aktywowanie czynników wspierających zdrowie, jak również ograniczanie zagrożeń zdrowotnych.

Dominujące problemy zdrowotne społeczeństwa, problemy środowiska szkolnego skłaniały do realizacji długofalowych programów edukacyjnych, akcji specjalnych i innych działań.

W roku 2023 realizowano i koordynowano działania w zakresie następujących zagadnień:

- ✓ promowania zdrowego stylu życia – głównie aktywności fizycznej,
- ✓ profilaktyki w zakresie HIV/AIDS,
- ✓ profilaktyki chorób zakaźnych,
- ✓ profilaktyki w zakresie chorób nowotworowych,
- ✓ promowania racjonalnego odżywiania,
- ✓ profilaktyki uzależnień,
- ✓ profilaktyki grypy.

2. Realizacja działań profilaktyczno - edukacyjnych:

2.1. Profilaktyka nadwagi i otyłości

„Trzymaj Formę!” to ogólnopolski program edukacyjny realizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną już od 17 lat. Program ten ma na celu wypracowanie prozdrowotnych nawyków wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych m.in. prowadzenie aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety.

W roku szkolnym 2022/2023 placówki realizowały już XVI edycję programu. Kontynuację działań prozdrowotnych dzieci i młodzieży podjęto w 15 placówkach (szkół podstawowych). W programie udział wzięło 1912 uczniów. Do realizacji programu szkoły otrzymały materiały edukacyjne: poradniki, broszurki, plakaty. W roku szkolnym 2023/2024 trwa XVII edycja programu.

W roku szkolnym 2022/2023 trzy placówki uczestniczyły w *Konkursie wiedzy o zdrowym stylu życia*, organizowanym w ramach realizacji Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Trzymaj Formę!”.

W ramach realizacji programu na terenie powiatu gostyńskiego, pracownik Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Gostyniu przeprowadził prelekcję o zdrowym odżywianiu i zdrowym stylu życia dla uczniów klas IV Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Pogorzeli.

Zdjęcie nr 1. Prelekcja nt. zdrowego odżywiania Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Pogorzeli

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

2.2. Światowy Dzień Zdrowia

Światowy Dzień Zdrowia – 7 kwietnia 2023r.

W 2023 roku hasło Światowego Dnia Zdrowia – „Zdrowie dla wszystkich”. Obchody Światowego Dnia Zdrowia w 2023 roku związane będą z 75 rocznicą powstania Światowej Organizacji Zdrowia (WHO).

W 1948 roku kraje z całego świata połączyły siły, aby promować i chronić zdrowie i życie ludzi na całym świecie. Rocznica tego wydarzenia była okazją, by spojrzeć wstecz na sukcesy osiągnięte dla zdrowia publicznego, które poprawiły jakość życia ludzi na całym świecie w ciągu ostatnich 7 dekad oraz stawić czoła wyzwaniom zdrowotnym dnia dzisiejszego oraz jutra. Program Światowej Organizacji Zdrowia „Zdrowie dla wszystkich” oparty był idei, że wszyscy ludzie są równi, a zdrowie należy do podstawowych praw każdego człowieka i jest podstawą pokoju i bezpieczeństwa. Przez cały okres swojego istnienia WHO przewodziła wysiłkom na rzecz poprawy warunków życia ludzi, tak aby rodzili się, wzrastali, żyli i starzeli się w zdrowiu. Odgrywa również kluczową rolę w globalnej promocji integracji płci i niepełnosprawności.

Najważniejsze informacje na temat Światowego Dnia Zdrowia 2023r. przekazano do placówek oświatowych oraz umieszczono na profilu społecznościowym Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Gostyniu.

2.3. Profilaktyka uzależnień

2.3.1. Profilaktyka palenia tytoniu

W ramach promocji zdrowia Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje programy promujące profilaktykę tytoniową. Głównym celem podejmowanych działań jest zmniejszenie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy – palenie czynne i bierne.

Promowanie życia wolnego od dymu tytoniowego realizowano poprzez programy antytytoniowe:

„Czyste powietrze wokół nas” - program przedszkolnej edukacji antynikotynowej z udziałem rodziców i opiekunów mający na celu podniesienie ich wiedzy w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. W roku szkolnym 2022/2023 realizacja programu odbywała się w 23 placówkach, w tym: w 10 przedszkolach oraz 17 oddziałach przedszkolnych funkcjonujących przy szkołach. Edukacją objęto 750 przedszkolaków i ich rodziców.

„Bieg po zdrowie” – w roku szkolnym 2022/2023 trwała VII edycja programu antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów klas IV szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. W programie uczestniczyło 17 szkół podstawowych. Edukacją objęto 509 uczniów klas IV szkół podstawowych.

W ramach profilaktyki tytoniowej w 2023 roku na terenie powiatu gostyńskiego obchodzony jest również **Światowy Dzień bez Tytoniu** oraz **Światowy Dzień Rzucania Palenia**. Większość placówek oświatowych bierze udział w obchodach.

Światowy Dzień bez Tytoniu obchodzony jest 31 maja każdego roku. Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Gostyniu w ramach obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu przeprowadziła konkurs lapbooka przedstawiającego wiadomości i ciekawostki na temat składu dymu papierosowego, szkodliwości palenia tytoniu i inhalowania e-papierosów, skutków zdrowotnych i psychicznych palenia, biernego palenia, uzależnienia od nikotyny, adresowany do uczniów V klas szkół podstawowych. W konkursie udział wzięło 74 uczniów z 12 szkół podstawowych z terenu powiatu gostyńskiego. Ponadto wzięto udział w obchodach Światowego Dnia bez Tytoniu w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. Powstańców Wielkopolskich w Bodzewie. Na zaproszenie Dyrekcji pracownik Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gostyniu wygłosił prelekcję na temat szkodliwości palenia tytoniu i e-papierosów oraz uczestniczył w konkursie dla uczniów. Dodatkowo w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. Mikołaja

Kopernika w Piaskach dla klas VI zorganizowano, krótką prelekcję na temat szkodliwości palenia tytoniu i e-papierosów.

Zdjęcie nr 2. Obchody Światowego Dnia bez Tytoniu w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi im. Powst. Wlkp. w Bodzewie

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

W Światowy Dzień Rzucania Palenia, przypadający w trzeci czwartek listopada każdego roku – 16 listopada 2023 roku, zorganizowano punkt informacyjno-edukacyjny w Zespole Szkół Rolniczych w Grabonogu. Uczniowie oraz nauczyciele mieli możliwość zbadania poziomu tlenu węgla w wydychanym powietrzu oraz poszerzyć swoją wiedzę na temat skutków zdrowotnych palenia tytoniu. Ponadto przeprowadzono jedną prelekcję dla uczniów na temat szkodliwości palenia tytoniu i wyrobów elektronicznych.

Informacje na temat szkodliwości palenia tytoniu można było uzyskać obserwując nasz profil społecznościowy Facebook.

Również w 2023 roku zorganizowano szkolenie **Młodzieżowych Liderów Zdrowia kontra Tytoń**. Szkolenie odbyło się w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Borku Wlkp. W szkoleniu udział wzięli uczniowie klas VII szkoły podstawowej łącznie 20 uczniów. Uczestnicy szkolenia mieli możliwość wysłuchania wykładu oraz wzięcia udziału w warsztatach edukacyjnych dotyczących profilaktyki palenia tytoniu.

Zdjęcie nr 3. Obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia w Zespole Szkół Rolniczych w Grabonogu

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

2.3.2. „ARS, czyli jak dbać o miłość?

Zadaniem programu jest edukacja i ograniczenie skutków zdrowotnych substancji psychoaktywnych wśród uczniów szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2022/2023 na terenie powiatu gostyńskiego w programie uczestniczyły trzy szkoły ponadpodstawowe. Łącznie udział wzięło 551 uczniów.

2.4. Profilaktyka chorób zakaźnych

W 2023 roku Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Gostyniu podejmowała działania mające na celu zapobieganie zachorowaniom na choroby zakaźne poprzez: przestrzeganie zasad zdrowego stylu życia, czynności higieniczne i szczepienia ochronne, a także edukację społeczeństwa w zakresie dróg szerzenia się chorób zakaźnych i zakażeń. W ramach profilaktyki chorób zakaźnych realizowano zagadnienia dotyczące

problematyki zakażeń wirusem HIV, wirusem HCV, wszawicy, chorób przenoszonych przez kleszcze, jak również kontynuowano przedsięwzięcia w zakresie profilaktyki grypy.

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Gostyniu również organizowała, koordynowała i realizowała różnorodne działania informacyjno – edukacyjne w celu zapobiegania zakażeniom HIV, zgodnie z założeniami **Krajowego Programu Zwalczenia AIDS**.

Celem prowadzonych działań jest upowszechnienie podstawowych informacji na temat HIV/AIDS oraz edukacja społeczeństwa zmierzająca do zmniejszenia liczby zakażeń wirusem HIV.

W ramach programu Powiatowa Stacja sanitarno - Epidemiologiczna w Gostyniu zrealizowała następujące przedsięwzięcia:

– **„Bezpieczne Walentynki 2023”**, obchodzone były na terenie powiatu gostyńskiego we wszystkich szkołach ponadpodstawowych. Edukacją objęto łącznie 1200 uczniów. W Zespole Szkół Ogólnokształcących w Gostyniu wśród

uczniów przeprowadzono działania informacyjno – edukacyjnych na temat HIV/AIDS oraz chorób zakaźnych przenoszonych drogą płciową (STD) – ok 22 osób. Rozdano ulotki „STOP wirusom” wśród uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Krobi - ok 30 osób. Dodatkowo umieszczono na profilu społecznościowym Facebook informacji nt. profilaktyki HIV/AIDS oraz innych chorób przenoszonych drogą płciową,

– **Młodzieżowi Liderzy Zdrowia - kontra HIV**, ich celem jest przeszkolenie grupy młodzieży z zakresu profilaktyki HIV/AIDS. Wyposażeni w wiedzę uczniowie przekazują wiedzę o HIV/AIDS wśród rówieśników poprzez „edukację rówieśniczą”. Projekt zrealizowano w Zespole Szkół Zawodowych w Gostyniu - przeszkolono 24 uczniów;

– **Światowy Dzień AIDS** w 2023 roku obchodzony był również we wszystkich szkołach ponadpodstawowych na terenie powiatu gostyńskiego. Ponadto przeprowadzono jedną prelekcję dla 50 uczniów Zespołu

Szkół Rolniczych w Grabonogu. Dodatkowo umieszczono informację o Dniu na profilu społecznościowym Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gostyniu.

Zdjęcie nr 4. Obchody Światowego Dnia AIDS w Zespole Szkół Rolniczych w Grabonogu

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

– **Konkurs „Nie daj szansy AIDS” na rolkę** na media społecznościowe zachęcającej do wykonania testu w kierunku HIV po każdej sytuacji ryzykownej skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych. W konkursie udział wzięło 2 uczniów z 1 szkoły ponadpodstawowej. Rolka reprezentująca powiat gostyński zdobyła wyróżnienie w etapie wojewódzkim.

Prowadzono również szereg działań mających na celu edukację mieszkańców powiatu gostyńskiego w zakresie **wszawicy i grypy**. Ukazywały się w tym celu informacje na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gostyniu, a także na profilach społecznościowych Facebook. Ponadto przeprowadzono w jednym z przedszkoli prelekcję wśród rodziców dzieci na temat profilaktyki wszawicy.

2.5. Profilaktyka chorób nowotworowych

„Wybierz życie – Pierwszy krok”

to program edukacyjny obejmujący tematykę profilaktyki raka szyjki macicy. Głównym celem jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Działaniami objęci byli uczniowie szkół

ponadpodstawowych. Na terenie powiatu gostyńskiego w programie uczestniczyły 4 szkoły ponadpodstawowe, łącznie 365 uczniów.

Program „**Znamie! Znam je?**”, skierowany **do uczniów szkół ponadpodstawowych**.

Celem programu jest zwiększenie świadomości młodzieży na temat czerniaka, zachęcenie do regularnego badania skóry oraz przestrzegania podstawowych zasad ochrony przed czerniakiem. Patronat merytoryczny nad programem objęła Akademia Czerniaka, która jest sekcją naukową Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej. Patronat nad działaniami Akademii objęły Polskie Towarzystwo Dermatologiczne i Polskie Towarzystwo Onkologii Klinicznej. Dzięki lekcjom uczniowie: nabędą umiejętności rozpoznania czerniaka, nauczą się regularnego samobadania skóry, poznają czynniki podnoszące ryzyko zachorowania na czerniaka, zastosują zasady ochrony przed czerniakiem, dzięki czemu uchronią się przed nowotworem. Na terenie powiatu gostyńskiego w programie uczestniczyły 2 szkoły ponadpodstawowe, łącznie 422 uczniów. Ponadto w Zespole Szkół Zawodowych w Gostyniu została przeprowadzona prelekcja wraz z filmem edukacyjnym dla uczniów klasy I – ok 25 uczniów. Dodatkowo przeprowadzono pogadankę nt. czerniaka w Klubie Seniora w Piaskach.

Zdjęcie nr 5 i 6. Prelekcje nt. profilaktyki czerniaka w Zespole Szkół Zawodowych w Gostyniu oraz w Klubie Seniora w Piaskach

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

Projekt edukacyjny „**Co kryją Twoje piersi**” Celem projektu jest szybsze wykrywanie nowotworów piersi wśród mieszkańców powiatu gostyńskiego poprzez:

- dostarczenie wiedzy na temat profilaktyki raka piersi (prewencji oraz badań przesiewowych). Dostępne obecnie sposoby profilaktyki (samobadanie, usg, mammografia) powinny być powszechnie znane, aby umożliwić ich jak najbardziej optymalne zastosowanie,
- dostarczenie informacji o świadczeniodawcach wykonujących w/w badania na terenie woj. wielkopolskiego,
- motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie,
- uświadomienia zagrożenia zachorowania na raka piersi; problem raka piersi nie może być kwestią wstydliwą i unikaną.

Realizacja projektu odbywała się podczas szkoleń w grupach.

Szkolenia były podzielone na dwie części:

- wykład (epidemiologia występowania nowotworów w Polsce i w województwie wielkopolskim, patogenezą, czynniki ryzyka i objawy raka piersi, profilaktyka raka piersi),
- pokaz nauki samobadania piersi z użyciem fantomu.

Szkolenia kierowane były do: uczniów szkół ponadpodstawowych, rodziców i opiekunów uczniów, pracownic zakładów pracy, klubów seniora. Projekt ten realizowany był

we współpracy z **Gostyńskim Klubem Amazonek**. W ramach projektu szkolenie odbyły się dla:

- szkolnych i przedszkolnych koordynatorów zdrowia,
- dla pracownic firmy MONDI,
- dla uczniów Zespołu Szkół Rolniczych w Grabonogu,
- dla uczestników Uniwersytetu III wieku,
- dla pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gostyniu.

Łącznie udział w szkoleniach wzięło 156 uczestników.

Zdjęcie nr 7, 8 i 9. Realizacja projektu edukacyjnego „Co kryją Twoje piersi” na terenie powiatu gostyńskiego

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

2.6. Profilaktyka zdrowia i zdrowego stylu życia

„Mamo, Tato – co Wy na to?”

to program edukacyjny opracowany przez pracowników Oddziału Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu dla rodziców i dzieci w wieku przedszkolnym (5-6-letnich).

Cele programu to:

1. Podniesienie poziomu wiedzy rodziców i opiekunów na temat wybranych elementów rozwoju emocjonalnego, psychicznego i społecznego dzieci 5-6 letnich.
2. Uwrażliwienie rodziców na ich kluczową rolę w rozwoju własnego dziecka.
3. Ukształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności prozdrowotnych wśród dzieci 5-6 letnich, ich rodziców i opiekunów.
4. Uświadomienie rodzicom i opiekunom ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci.
5. Przekonanie rodziców i opiekunów o słuszności podejmowanych działań profilaktycznych w domu i w środowisku przedszkolnym, które służą poprawie oraz umacnianiu właściwych zachowań sprzyjających zdrowiu fizycznemu, psychicznemu, jak i społecznemu.
6. Zachęcenie do wspólnego spędzenia czasu rodziców z dziećmi w trakcie rozwiązywania zadań.

W roku szkolnym 2022/2023 na terenie powiatu gostyńskiego program realizowany był w 6 przedszkolach i 11 oddziałach przedszkolnych. Liczba dzieci uczestniczących w programie to 486 przedszkolaków. Ponadto przeprowadzono jedną pogadankę wśród przedszkolaków nt. zdrowego odżywiania – ok 25 przedszkolaków.

„Skąd się biorą produkty ekologiczne”

Ogólnopolski Program skierowany jest do dzieci w wieku 5-6 lat, uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Głównym jego celem jest wzrost poziomu wiedzy na temat

rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych i higienicznych od najmłodszych lat.

W roku szkolnym 2022/2023 na terenie powiatu gostyńskiego program realizowany był w 15 przedszkolach. Liczba dzieci uczestniczących w programie to 458 przedszkolaków.

W 2023 roku Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Poznaniu zorganizowała **konkurs** dla przedszkolaków pod tytułem „**EKO jest lepsze**”. Zadanie konkursowe polegało na przygotowaniu przez grupę przedszkolną teatryku z wykorzystaniem własnoręcznie wykonanej scenografii oraz kukiełek. Na terenie powiatu gostyńskiego I miejsce zdobyła grupa KOTKI z oddziałów przedszkolnych Szkoły Podstawowej im. Edmunda Bojanowskiego w Szelejewie.

Zdjęcie nr 10. Grupa „KOTKI” ze Szkoły Podstawowej im. E. Bojanowskiego w Szelejewie – zwycięzca konkursu. „EKO jest lepsze”

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

„Mam zdrowe zęby” to projekt edukacyjny skierowany do uczniów klas I-III szkoły podstawowej. Celem projektu jest budowanie właściwych nawyków i popularyzacja zasad

poprawnej higieny jamy ustnej wśród dzieci w wieku wczesnoszkolnym, poprzez: zwiększenie świadomości dzieci dotyczącej konieczności codziennej, systematycznej dbałości o zdrowie jamy ustnej i zębów; utrwalenie wiedzy na temat podstawowych zasad profilaktyki próchnicy; kształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności wśród dzieci dotyczących właściwej higieny jamy ustnej. W ramach projektu na terenie powiatu gostyńskiego przeprowadzono pogadanki wraz z instruktażem prawidłowego mycia zębów w 4 szkołach podstawowych (klasy I-III) oraz dodatkowo w dwóch przedszkolach. Łącznie edukacją objęto ok 520 dzieci.

Zdjęcie nr 11, 12 i 13. Realizacja projektu edukacyjnego „Mam zdrowe zęby” w placówkach oświatowych na terenie powiatu gostyńskiego

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

Ponadto przeprowadzono prelekcje dla uczniów nt. zaburzeń odżywiania (**bulimia i anoreksja**). Prelekcje odbyły się w Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Pogorzeli oraz w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Borku Wlkp. W prelekcjach uczestniczyli uczniowie klas VI i VII szkół podstawowych – ok 200 uczniów.

2.7. Profilaktyka chorób odzwierzęcych i pasożytniczych

Wojewódzki projekt edukacyjny „Mały kleszcz – duży problem” Celem projektu edukacyjnego „Mały kleszcz – duży problem”, realizowanego na terenie woj. wielkopolskiego od 2018 roku, jest wzrost poziomu wiedzy społeczeństwa na temat kleszczy, związanych nimi zagrożeń oraz profilaktyki chorób odkleszczowych. Podczas Projektu przeprowadzono szkolenie dla pielęgniarek szkolnych oraz przedszkolnych koordynatorów zdrowia.

Dodatkowo cyklicznie umieszczano informacje dotyczące profilaktyki chorób odkleszczowych, występowania kleszczy, prawidłowego usuwania kleszczy, szczepień ochronnych na profilu społecznościowym Facebook.

Zdjęcie nr 14. Nauka prawidłowego wyjmowania kleszczy – Dożynki Powiatowe 2023

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

2.8. Profilaktyka szczepień ochronnych

W ramach Europejskiego Tygodnia Szczepień przypadającego na 24 – 30 kwietnia 2023r. przeprowadzono zintensyfikowane działania na rzecz promocji szczepień ochronnych. Pracownik Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia wspólnie z pracownikami Sekcji Epidemiologii zorganizował 3 stoiska informacyjne: w siedzibie stacji (stoisko czynne cały tydzień), w Poradni Ginekologiczno - Położniczej oraz w Przychodni Lekarza POZ. Ponadto odwiedziliśmy Oddział Ginekologiczno-Położniczy NZOZ w Gostyniu. Podczas spotkania z pacjentkami przedstawiliśmy najważniejsze informacje nt. korzyści wynikających ze szczepień ochronnych oraz przekazaliśmy materiały informacyjne.

Zdjęcie nr 15, 16, 17 i 18. Obchody Europejskiego Tygodnia Szczepień na terenie powiatu gostyńskiego

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

Dodatkowo materiały przekazano pielęgniarce oddziałowej celem rozdysponowania kolejnym pacjentkom. Na profilu społecznościowym Facebook umieszczono informację nt. założeń obchodów Europejskiego Tygodnia Szczepień.

2.9. Działania promocyjne

W roku 2023 pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Gostyniu uczestniczyli w:

- EKO Festynie zorganizowanym przez firmą MONDI. Wystawiono stoisko informacyjno – edukacyjne, na którym uczestnicy imprezy mogli zapoznać się z m.in.: sposobami wyjmowania kleszczy, metodą prawidłowego mycia zębów. Ponadto mieli możliwość założenia narkogogli i alkogogli. Są to specjalne okulary, które sprawiają, że świat wygląda podobnie, jak po zażyciu narkotyków lub wypicia alkoholu.

Zdjęcie nr 19. Stoisko informacyjno -edukacyjne PSSE w Gostyniu na EKO festynie

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

- Festynie zorganizowanym przez Ośrodek Sportu i Rekreacji pn. „Sportowy Dzień Dziecka”. Podczas imprezy zorganizowano wiele działań informacyjno – edukacyjnych.

Zdjęcie nr 20. Stoisko informacyjno -edukacyjne PSSE w Gostyniu – Sportowy Dzień Dziecka

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

- Pikniku „Bezpieczne Wakacje” zorganizowanym przez Komendę Powiatową Policji w Gostyniu. możliwość założenia narkogogli i alkogogli

Zdjęcie 21. Stoisko informacyjno-edukacyjne PSSE w Gostyniu na festynie „Bezpieczne wakacje”

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

- „Dożynkach Powiatowych” zorganizowanych przez Starostwo Powiatowe w Gostyniu. Zorganizowano stoisko informacyjno – edukacyjne, na którym uczestnicy imprezy mogli zapoznać się z m.in.: sposobami wyjmowania kleszczy, oznaczeniem ph w wodzie, metodą prawidłowego mycia zębów. Dodatkowo uczestnicy otrzymali gadżety z logo Inspekcji Sanitarnej (balony, plan lekcji, długopisy). Stoisko cieszyło się dużym

zainteresowaniem. Wspólnie z Gostyńskim Klubem Amazonek zachęcano do samobadania piersi oraz poddaniu się mammografii czy usg piersi.

Zdjęcie 22. Stoisko informacyjno-edukacyjne PSSE w Gostyniu na Dożynkach Powiatowych

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

- Ofensywie Rowerowej 2023 zorganizowanej przez Starostwo Powiatowe w Gostyniu. Zorganizowano stoisko informacyjno – edukacyjne, na którym uczestnicy mogli się dowiedzieć jak prawidłowo się odżywiać i prowadzić aktywny tryb życia.

Zdjęcia nr 23. Stoisko informacyjno -edukacyjne PSSE w Gostyniu podczas „Ofensywy Rowerowej 2023”

Źródło: z zasobów PSSE w Gostyniu

3. Podsumowanie

- W 2023 roku realizowano programy edukacyjne o zasięgu krajowym i wojewódzkim. Podjęte zadania zmierzały do ochrony i umacniania zdrowia i skierowane były do różnych grup odbiorców: do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, ich rodziców i opiekunów, młodzieży ze szkół ponadpodstawowych, ich rodziców i opiekunów oraz ogółu społeczeństwa.
- Wszystkie programy oraz akcje edukacyjne realizowane były w oparciu o wytyczne Głównego Inspektoratu Sanitarnego, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Poznaniu oraz wynikały z potrzeb środowiska lokalnego. Były one realizowane przy szerokiej współpracy wielu instytucji.
- W 2023 roku Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Gostyniu umieszcza regularnie na profilu społecznościowym Facebook najważniejsze informacje z zakresu działania Inspekcji.
- W placówkach nauczania i wychowania na terenie powiatu gostyńskiego przeprowadzono łącznie 45 wizytacji działalności oświatowo - zdrowotnej i promocji zdrowia. Podczas wizytacji dokonano 72 ocen realizacji programów profilaktycznych.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Oddział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego Powiatowej Stacji Sanitarnej i Epidemiologicznej w Gostyniu w roku 2023 sprawował zapobiegawczy nadzór sanitarny na terenie powiatu gostyńskiego. W ramach wykonywanych zadań sprawowano nadzór nad warunkami higieny środowiska, higieny pracy, higieny nauczania i wychowania, warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia oraz warunkami higieniczno-sanitarnymi udzielania świadczeń zdrowotnych. Działania podejmowano na etapie planowania, projektowania i dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych, zgodnie z zakresem określonym w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zadania wykonywano współdziałając w postępowaniu administracyjnym prowadzonym w sprawach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w sprawach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, czy współdziałając w innym postępowaniu prowadzonym przez organ administracji architektoniczno-budowlanej. Ponadto realizowano zadania wynikające z przepisów ustawy Prawo budowlane, Prawo ochrony środowiska, o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a także wynikające z rozporządzeń wykonawczych do tych ustaw. Stanowiska zajmowano na podstawie dokonanej oceny warunków sanitarnych i zdrowotnych. Poprzez takie działanie sprawowano nadzór zapobiegawczy nad stanem sanitarnym terenu objętego kontrolą. Celem nadzoru była ochrona zdrowia ludzi przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganie powstawaniu chorób.

W 2023 roku, w ramach działania Państwowej inspekcji Sanitarnej w powiecie gostyńskim, w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, zajęto m.in.:

- ✓ 13 stanowisk w sprawach środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia,
- ✓ 44 stanowiska w sprawach dotyczących potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- ✓ 7 stanowisk w sprawach dokumentacji projektowej,
- ✓ 44 stanowiska w sprawach dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,
- ✓ 22 stanowiska w sprawach niewymienionych powyżej.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w roku 2023 wydano łącznie 13 opinii w następujących zakresach:

- ✓ Ustalenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, które zostaną uwzględnione w prognozie oddziaływania na środowisko miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- ✓ Oceny projektów dokumentów strategicznych (miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium zagospodarowania przestrzennego) wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Analiza projektów dokumentów w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i projektów studium zagospodarowania przestrzennego) umożliwi ocenę w zakresie higienicznym i zdrowotnym przyjętych rozwiązań w zakresie: gospodarki energetycznej, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami itp.

Uzgodnienia w zakresie przedsięwzięć wymagających oceny oddziaływania na środowisko

W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko wydano łącznie 44 opinii, w tym 32 opinii w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania planowanego przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W jednym przypadku wyrażono opinię, że dla przedsięwzięcia istnieje potrzeba przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz określono zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Dotyczyło to przedsięwzięcia polegającego na rozbudowie gospodarstwa rolnego

o dodatkową obsadę zwierząt, w pozostałych przypadkach wyrażono opinię o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania. Ponadto wydano 12 opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wydane opinie dotyczyły: rozbudowy gospodarstwa rolnego o dodatkową obsadę bydła, budowy obory, budowy stadionu, budowy farmy fotowoltaicznej, rozbudowy stacji demontażu pojazdów, oraz dotyczące budowy obwodnicy miejscowości Gostyń.

Uzgodnienia dla przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dotyczą oceny projektowanych rozwiązań w zakresie zapobiegania i zmniejszania negatywnego oddziaływania tych przedsięwzięć na zdrowie i warunki życia ludzi między innymi zabezpieczenia związanego z komfortem akustycznym, ochroną powietrza atmosferycznego, ochroną ujęć wody.

Uzgodnienie dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych.

W procesie inwestycyjnym uzgodniono 7 projektów budowlanych. Opinie sanitarne dotyczyły projektów budowlanych obiektów takich jak: adaptacji pomieszczeń budynku gospodarczego

na pomieszczenia wystawiennicze, budowa obiektu kontenerowego lokalu gastronomicznego oraz salonu fryzjerskiego, budowa stacji uzdatniania wody, technologii obiektu gastronomicznego, technologii sklepu piekarniczo-cukierniczego, oraz zmiany sposobu użytkowania budynku mieszkalnego na pomieszczenia usługowe.

Udział w dopuszczeniu obiektów budowlanych do użytkowania

W roku 2023 uczestniczono w procesie dopuszczenia do użytkowania 44 obiektów.

Czynności kontrolne w związku z dopuszczeniem obiektów do użytkowania dotyczyły oceny zgodności wykonania inwestycji z projektem budowlanym w zakresie wymagań higieniczno-zdrowotnych. Wobec jednego obiektu wydano opinię sanitarną, stwierdzającą brak zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych, które nie stanowiły zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi. Pozostałe inwestycje były wykonywane zgodnie z dokumentacją projektową lub wprowadzano nieistotne zmiany w trakcie ich realizacji, stosunku do zgłoszonych tych obiektów nie zostały wydane sprzeciwy wobec dopuszczenia obiektów budowlanych do użytkowania. Uczestniczono w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych w szczególności: budowy hal produkcyjno-magazynowych, budynków użyteczności publicznej (sal wiejskich), przedszkoli, szkół, żłobków, budynków zakładów produkcyjnych, lokali usługowych (fryzjerstwo, gastronomia, serownia), budynku inwentarskiego, budowy sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej itp.

ZAKOŃCZENIE

Na terenie powiatu gostyńskiego, w obszarach nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną, nie odnotowano istotnych zmian w stosunku do lat poprzednich.

Sytuacja epidemiologiczna kształtowała się pomyślnie, nie odnotowano przypadków zachorowań na choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi spełnia normy ustanowione przepisami i nie stanowi zagrożenia dla zdrowia. Przedsiębiorstwa wodociągowe ściśle współpracują z Państwową Inspekcją Sanitarną w zakresie kontroli wewnętrznej jakości produkowanej wody przeznaczonej do spożycia.

W zakresie bezpieczeństwa żywności współpracowano z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Gostyniu, a także z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Gostyniu, w szczególności przeprowadzając wspólne kontrole podmiotów gospodarczych zajmujących się produkcją lub obrotem żywności i rolników prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej i dostaw bezpośrednich.

Programy oświatowo - zdrowotne na terenie powiatu gostyńskiego realizowane były we współpracy z dyrektorami szkół, przedszkoli, przedstawicielami samorządów oraz innych instytucji, towarzystw i z dużym zaangażowaniem uczniów i młodzieży.

Utworzono profil społecznościowy Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gostyniu gdzie umieszczane są ważne informacje dotyczące bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa, nasze działania profilaktyczne i promocyjne.

<https://www.facebook.com/psse.gostyn>

Działalność kontrolno - represyjna na terenie powiatu gostyńskiego
w 2023 roku przedstawiała się następująco:

- ✓ liczba przeprowadzonych kontroli - 2232
- ✓ liczba wydanych decyzji administracyjnych - 583
na wykonanie obowiązków
- ✓ liczba wydanych opinii sanitarnych - 117
- ✓ liczba pobranych próbek - 500
- ✓ liczba nałożonych mandatów - 37
- ✓ kwota mandatów - 12550 PLN
- ✓ liczba kar pieniężnych - 2
- ✓ kwota kar pieniężnych - 8000 PLN.